

Ochrona Środowiska

w województwie śląskim
w latach 2011-2013

*Environmental Protection
in the Śląskie Voivodship
in Years 2011-2013*

Katowice, 2014

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	-	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i>
(0,0)		zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Kropka (.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
„W tym” „Of which”	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	-	tysiąc <i>thousand</i>	h	-	godzina <i>hour</i>
mln	-	milion <i>million</i>	d	-	dość <i>24h</i>
zł <i>zl</i>	-	złoty <i>zloty</i>	cd.	-	ciąg dalszy <i>continued</i>
mb	-	metr bieżący <i>linear metre</i>	cont.	-	dokończenie <i>continued</i>
kg	-	kilogram <i>kilogram</i>	Lp.	-	liczba porządkowa <i>No.</i>
mg	-	miligram <i>milligram</i>	np.	-	na przykład <i>e.g.</i>
Mg		megagram <i>megagram</i>	itd.	-	i tak dalej <i>et cetera</i>
t	-	tona <i>tonne</i>	itp.	-	i tym podobne <i>and the like</i>
km	-	kilometr <i>kilometre</i>	tnz.	-	to znaczy <i>id est</i>
m ²	-	metr kwadratowy <i>square metre</i>	twz.	-	tak zwany <i>so-called</i>
ha	-	hektar <i>hectare</i>	m.in.	-	między innymi <i>among others</i>
km ²	-	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>	r.	-	rok <i>year</i>
p.proc.	-	punkt procentowy <i>percentage point</i>	poz.	-	pozycja <i>item</i>
m ³	-	metr sześcienny <i>cubic metre</i>	tabl.	-	tablica <i>table</i>
l	-	litr <i>litre</i>	tj.	-	to jest <i>id est</i>
dam ³	-	dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	Nr (nr)	-	numer <i>number</i>
hm ³	-	hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	Dz. U.	-	Dziennik Ustaw <i>Journal of Laws</i>
°C	-	stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	z późn. zm.	-	z późniejszymi zmianami <i>with later amendments</i>
szt.	-	sztuki <i>pieces</i>	PKD	-	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activities</i>

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE IN KATOWICE

**OCHRONA
ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM
W LATACH 2011-2013**

***ENVIRONMENTAL
PROTECTION
IN THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP
IN YEARS 2011-2013***

ISBN 978-83-89641-44-1

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

Katowice 2014

Opracowanie

Preparation of the publication

Elżbieta PANASIUK, Jolanta PASEK, Zofia PŁOSZAJ-WITKOWICZ,
- Śląski Ośrodek Badań Regionalnych

Współpraca merytoryczna

Cooperation in the field of substance

Anita DAMSZEL, Dariusz KASZYCA, Katarzyna KIMEL,
Elżbieta PACIOREK, Hanna SIMON, Barbara ZAWADA
- Ośrodek Statystyki Ochrony Środowiska

Tłumaczenie na język angielski

Translation into English

Monika GORZELAK, Alicja PAWŁOWSKA-PAL

Projekt okładki

Covern design

Piotr PORWISZ

Fotografie na okładce

Photos on the cover

Piotr PORWISZ

Opracowanie graficzne

Graphics

Sylwia ARENDT-BIEROŃSKA, Iwona WIĘCEK

Druk i oprawa *Printing and binding*

Urząd Statystyczny w Katowicach *Statistical Office in Katowice*
ul. Owocowa 3, 40-158 Katowice,
poligrafiaKCE@stat.gov.pl

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

Please indicate source when publishing the SO data

Publikacja dostępna na <http://katowice.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu opracowanie „**Ochrona środowiska w województwie śląskim w latach 2011-2013**”, stanowiące kontynuację wcześniejszych publikacji o tematyce ekologicznej wydawanych przez Urząd Statystyczny w Katowicach. Opracowanie zawiera charakterystykę poszczególnych elementów środowiska naturalnego województwa śląskiego oraz skali ich zanieczyszczenia.

Podstawowym źródłem przedstawionych danych jest sprawozdawczość Głównego Urzędu Statystycznego, właściwa tematycznie sprawozdawczość resortowa oraz wyniki monitoringu prowadzonego przez specjalistyczne służby ochrony środowiska.

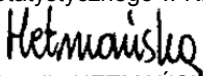
Publikacja składa się z części analitycznej i tabelarycznej poprzedzonej uwagami ogólnymi opisującymi zakres i źródła danych. Materiał statystyczny przedstawiony w formie tabelarycznej uzupełniono uwagami metodycznymi zawierającymi informacje w zakresie zasad i metod grupowania danych oraz objaśnienia podstawowych pojęć i definicji. Całość wzbogacono graficzną prezentacją danych w formie map i wykresów.

Ze względu na złożoność i rozległość tematyki ochrony środowiska, w obydwu częściach publikacji zastosowany został układ działowy pozwalający na scharakteryzowanie poszczególnych komponentów środowiska (powierzchni ziemi, wody, powietrza, przyrody), czynników zagrożeń (odpadów przemysłowych i komunalnych) oraz ekonomicznych aspektów ochrony środowiska.

Koncentracja i zróżnicowanie zanieczyszczenia środowiska, skala degradacji, jak również ochrona przyrody i nakłady na środki trwałe w ujęciu terytorialnym przedstawione zostały w układzie powiatów i miast na prawach powiatu, przy czym wybrane dane zaprezentowano w układzie podregionów lub gmin. W opracowaniu zamieszczono również tabelaryczne zestawienie ważniejszych danych o województwie na tle kraju i innych województw.

Wyrażam nadzieję, że publikacja okaże się przydatnym i praktycznym źródłem wiedzy o stanie i ochronie środowiska, na silnie zurbanizowanym i uprzemysłowionym obszarze województwa śląskiego, dla wszystkich odbiorców zainteresowanych przedmiotową tematyką.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

Aurelia HETMAŃSKA

Katowice, listopad 2014 r.

PREFACE

*I would like to present you with the publication entitled “**Environmental Protection in the Śląskie Voivodship in Years 2011-2013**”, which is a continuation of earlier publications presenting ecological issues, edited by the Statistical Office in Katowice. The publication contains characteristics of separate elements of the natural environment of the Śląskie Voivodship and the scale of its pollution.*

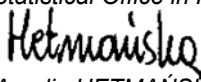
Reporting of the Central Statistical Office and appropriate branch reporting as well as results of the monitoring conducted by specialist environmental protection services are basic sources of the presented data.

The publication is composed of an analytic part and a tabular part preceded by general notes describing data sources and their range. The statistical material presented in the form of tables is complemented with methodological notes providing information on rules and methods of data grouping as well as explanations of basic concepts and definitions. Graphs and maps constitute a graphical supplement of the material.

Due to the complexity and extent of issues connected with environmental protection both parts of the publication are divided into chapters enabling to characterize components of the environment (the Earth's surface, water, air, nature), endangerment factors (industrial and municipal waste) as well as economic aspects of environmental protection. Moreover, the elaboration contains major data on the voivodship on the background of the country and other voivodships presented in a tabular form.

I hope the publication shall constitute a valuable source of information for all interested in issues connected with the state and protection of the environment, particularly on so urbanized and industrialized area as the Śląskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Katowice

Aurelia HETMAŃSKA

Katowice, November 2014

SPIS TREŚCI

	Strona
Przedmowa	3
Uwagi ogólne	13
Wyniki badań – synteza	19
Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi	19
Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód	20
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	27
Odpady	30
Ochrona przyrody i krajobrazu. Lasy	33
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	38
Podsumowanie	42

SPIS TABLIC

	Tablica	Strona
Tablice przeglądowe		
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (2011, 2012, 2013)	I	43
Wybrane dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według województw (2011, 2012, 2013)	II	46
Wybrane dane z ochrony środowiska według gmin (2011, 2012, 2013)	III	52
Dział 1. Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi		
UWAGI METODYCZNE	x	65
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2012, 2013, 2014)	1	66
Grunty rolne i leśne wyłączone na cele nierolnicze i nieleśne (2011, 2012, 2013)	2	67
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2011, 2012, 2013)	3	68
Wybrana działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony gleb (2011, 2012, 2013)	4	69
Dział 2. Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód		
UWAGI METODYCZNE	x	70
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2011, 2012, 2013)	1(5)	73
Wody zasolone i ich zagospodarowanie (2011, 2012, 2013)	2(6)	74
Gospodarowanie wodą w przemyśle według PKD (2011, 2012, 2013)	3(7)	74
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2011, 2012, 2013)	4(8)	78
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia (2011, 2012, 2013)	5(9)	82
Wybrana działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód (2011, 2012, 2013)	6(10)	82

SPIS TABLIC (cd.)

	Tablica	Strona
Dział 2. Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód (dok.)		
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2011, 2012, 2013)	7(11)	83
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2011, 2012, 2013)	8(12)	84
Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane według PKD (2011, 2012, 2013)	9(13)	88
Ścieki przemysłowe odprowadzone według rodzaju odbiornika i powiatów (2011, 2012, 2013)	10(14)	90
Jednostki odprowadzające ścieki według wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2011, 2012, 2013)	11(15)	94
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2011, 2012, 2013)	12(16)	95
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2011, 2012, 2013)	13(17)	96
Osady z oczyszczalni ścieków komunalnych (2011, 2012, 2013)	14(18)	97
Osady z oczyszczalni ścieków przemysłowych (2011, 2012, 2013)	15(19)	98
Dział 3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza		
UWAGI METODYCZNE	x	99
Zakłady szczególnie uciążliwe emitujące zanieczyszczenia powietrza (2011, 2012, 2013)	1(20)	101
Zakłady szczególnie uciążliwe emitujące zanieczyszczenia powietrza według wielkości emisji (2011, 2012, 2013)	2(21)	101
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych według powiatów (2011, 2012, 2013)	3(22)	103
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według powiatów (2011, 2012, 2013)	4(23)	107
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według wybranych rodzajów substancji (2011, 2012, 2013)	5(24)	111
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według PKD (2011, 2012, 2013)	6(25)	113
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2011, 2012, 2013)	7(26)	116
Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających według powiatów (2011, 2012, 2013)	8(27)	116
Stężenia wybranych substancji w powietrzu (imisja) na stacjach pomiarowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2013 r.	9(28)	120
Wybrana działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony powietrza (2011, 2012, 2013)	10(29)	121

SPIS TABLIC (cd.)

	Tablica	Strona
Dział 4. Odpady		
UWAGI METODYCZNE	x	122
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) według rodzajów (2011, 2012, 2013)	1(30)	124
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania według PKD (2011, 2012, 2013)	2(31)	126
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania według powiatów (2011, 2012, 2013)	3(32)	130
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2011, 2012, 2013)	4(33)	135
Wybrana działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie gospodarki odpadami (2011, 2012, 2013)	5(34)	135
Dział 5. Ochrona przyrody i krajobrazu. Lasy		
UWAGI METODYCZNE	x	136
Obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione (2011, 2012, 2013)	1(35)	140
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według powiatów (2011, 2012, 2013)	2(36)	141
Rezerваты przyrody według typów (2011, 2012, 2013)	3(37)	145
Parki krajobrazowe (2011, 2012, 2013)	4(38)	145
Pomniki przyrody (2011, 2012, 2013)	5(39)	146
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość (2011, 2012, 2013)	6(40)	147
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów (2011, 2012, 2013)	7(41)	147
Powierzchnia i kategorie lasów ochronnych (2011, 2012, 2013)	8(42)	152
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach i na wsi (2011, 2012, 2013)	9(43)	153
Dział 6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska		
UWAGI METODYCZNE	x	154
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (2011, 2012, 2013)	1(44)	156
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (2011, 2012, 2013)	2(45)	156
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według powiatów (2011, 2012, 2013)	3(46)	158
Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2011, 2012, 2013)	4(47)	162
Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2011, 2012, 2013)	5(48)	163
Wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2011, 2012, 2013)	6(49)	164
Oplaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2011, 2012, 2013)	7(50)	165
Wpływy na fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu kar (2011, 2012, 2013)	8(51)	165
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2011, 2012, 2013)	9(52)	166
Wydatki Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2011, 2012, 2013)	10(53)	167

SPIS WYKRESÓW I MAP

	Strona
Struktura wykorzystania powierzchni województwa (2012, 2014)	42–43
Powierzchnia województwa na 1000 ludności według kierunków jej wykorzystania w 2014 r.	42–43
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)	42–43
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów w 2013 r.	42–43
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2011, 2012, 2013)	42–43
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów w 2013 r.	42–43
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w 2013 r.	42–43
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)	42–43
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania według powiatów w 2013 r.	42–43
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (2011, 2012, 2013)	42–43
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów w 2013 r.	42–43
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)	42–43
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych według powiatów w 2013 r.	42–43
Odpady wytworzone w ciągu roku (2011, 2012, 2013)	42–43
Odpady poddane odzyskowi w % odpadów wytworzonych w ciągu roku według wybranych sekcji PKD (2011, 2012, 2013)	42–43
Odpady komunalne zebrane (bez wyselekcjonowanych) na 1 mieszkańca według powiatów w 2013 r.	42–43
Odpady komunalne zebrane selektywnie według rodzajów w 2013 r.	42–43
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem według powiatów w 2013 r.	42–43
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona na 1 mieszkańca według powiatów w 2013 r.	42–43
Struktura gruntów leśnych według form własności w 2013 r.	42–43
Lesistość według powiatów w 2013 r.	42–43
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (2011, 2012, 2013)	42–43
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania (2011, 2012, 2013)	42–43
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2013 r.	42–43
Struktura zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według podregionów w 2013 r.	42–43
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według podregionów w 2013 r.	42–43
Emisja zanieczyszczeń powietrza według podregionów w 2013 r.	42–43
Odpady poddane odzyskowi w % odpadów wytworzonych w ciągu roku według podregionów (2011, 2012, 2013)	42–43
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podregionów w 2013 r.	42–43
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według podregionów w 2013 r.	42–43

CONTENTS

	<u>Page</u>
Preface	4
General notes	16
Results of surveys – synthesis	19
<i>Use and protection of land and soil</i>	19
<i>Use, pollution and protection of waters</i>	20
<i>Pollution and protection of air</i>	27
<i>Waste</i>	30
<i>Nature and landscape protection. Forests</i>	33
<i>Economic aspects of environmental protection</i>	38
<i>Summary</i>	42

LIST OF TABLES

	<u>Table</u>	<u>Page</u>
Review tables		
<i>Major data on the state, threat and protection of the environment (2011, 2012, 2013)</i>	I	43
<i>Selected data on the state, threat and protection of the environment by voivodships (2011, 2012, 2013)</i>	II	46
<i>Selected data on environmental protection by gminas (2011, 2012, 2013)</i>	III	52
Chapter 1. Use and protection of land and soil		
METHODOLOGICAL NOTES	x	65
<i>Geodesic status and use of voivodship land (2012, 2013, 2014)</i>	1	66
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2011, 2012, 2013)</i>	2	67
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2011, 2012, 2013)</i>	3	68
<i>Activity of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the field of soil protection (2011, 2012, 2013)</i>	4	69
Chapter 2. Use, pollution and protection of waters		
METHODOLOGICAL NOTES	x	70
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2011, 2012, 2013)</i>	1 (5)	73
<i>Saline waters and their management (2011, 2012, 2013)</i>	2 (6)	74
<i>Water management in industry by the PKD (2011, 2012, 2013)</i>	3 (7)	74
<i>Consumption of water for needs of the national economy and population by powiats (2011, 2012, 2013)</i>	4 (8)	78
<i>Quality of water supplied to population for consumption (2011, 2012, 2013)</i> ...	5 (9)	82
<i>Activity of the Voivodship Environmental Protection Inspectorate within water protection (2011, 2012, 2013)</i>	6 (10)	82

LIST OF TABLES (cont.)

	Table	Page
Chapter 2. Use, pollution and protection of waters (cont.)		
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2011, 2012, 2013)</i>	7 (11)	83
<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2011, 2012, 2013)</i>	8 (12)	84
<i>Treated and untreated industrial wastewater by the PKD (2011, 2012, 2013)</i>	9 (13)	88
<i>Industrial wastewater discharged by type of receiving water and powiats (2011, 2012, 2013)</i>	10 (14)	90
<i>Entities discharging wastewater by wastewater treatment plants possessed (2011, 2012, 2013)</i>	11 (15)	94
<i>Municipal wastewater treatment plants (2011, 2012, 2013)</i>	12 (16)	95
<i>Industrial wastewater treatment plants (2011, 2012, 2013)</i>	13 (17)	96
<i>Sewage sludge from municipal wastewater treatment plants (2011, 2012, 2013)</i>	14 (18)	97
<i>Sewage sludge from industrial wastewater treatment plants (2011, 2012, 2013)</i>	15 (19)	98
Chapter 3. Pollution and protection of air		
METHODOLOGICAL NOTES	x	99
<i>Plants of significant nuisance to air quality emitting air pollutants (2011, 2012, 2013)</i>	1 (20)	101
<i>Plants of significant nuisance to air quality emitting air pollutants by the size of emission (2011, 2012, 2013)</i>	2 (21)	101
<i>Particulate pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality by powiats (2011, 2012, 2013)</i>	3 (22)	103
<i>Gaseous pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality by powiats (2011, 2012, 2013)</i>	4 (23)	107
<i>Air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality by selected types of substances (2011, 2012, 2013)</i>	5 (24)	111
<i>Air pollutants emission and reduction from plants of significant nuisance to air quality by the PKD (2011, 2012, 2013)</i>	6 (25)	113
<i>Air pollutants reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2011, 2012, 2013)</i>	7 (26)	116
<i>Pollutants retained and neutralized in cleaning devices by powiats (2011, 2012, 2013)</i>	8 (27)	116
<i>Concentration of chosen substances in the air (imission) on monitoring sites of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in 2013</i>	9 (28)	120
<i>Activity of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the scope of air protection (2011, 2012, 2013)</i>	10 (29)	121

LIST OF TABLES (cont.)

	Table	Page
Chapter 4. Waste		
METHODOLOGICAL NOTES	x	122
Waste generated and landfilled (accumulated) up to now by type (2011, 2012, 2013)	1 (30)	124
Waste generated and accumulated up to now and landfill sites by the PKD (2011, 2012, 2013)	2 (31)	126
Waste generated and landfilled up to now (accumulated) and landfill sites by powiats (2011, 2012, 2013)	3 (32)	130
Municipal waste and liquid waste (2011, 2012, 2013)	4 (33)	135
Activities of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the field of waste management (2011, 2012, 2013)	5 (34)	135
Chapter 5. Nature and landscape protection. Forests		
METHODOLOGICAL NOTES	x	136
Legally protected objects and areas possessing unique environmental value (2011, 2012, 2013)	1 (35)	140
Legally protected areas possessing unique environmental value by powiats (2011, 2012, 2013)	2 (36)	141
Nature reserves by type (2011, 2012, 2013)	3 (37)	145
Landscape parks (2011, 2012, 2013)	4 (38)	145
Monuments of nature (2011, 2012, 2013)	5 (39)	146
Area of forest land and forest cover (2011, 2012, 2013)	6 (40)	147
Area of forest land and forest cover by powiats (2011, 2012, 2013)	7 (41)	147
Protective forests area and categories (2011, 2012, 2013)	8 (42)	152
Generally accessible and estate area green belts in urban areas and rural areas (2011, 2012, 2013)	9 (43)	153
Chapter 6. Economic aspects of environmental protection		
METHODOLOGICAL NOTES	x	154
Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management by sources of financing (2011, 2012, 2013)	1 (44)	156
Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management by directions of financing (2011, 2012, 2013)	2 (45)	156
Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management by powiats (2011, 2012, 2013)	3 (46)	158
Tangible effects of completed investments in environmental protection and water management (2011, 2012, 2013)	4 (47)	162
Accumulation of the agricultural and forestry land protection funds (2011, 2012, 2013)	5 (48)	163
Use of funds for the protection of agricultural and forest land (2011, 2012, 2013)	6 (49)	164
Payments for use of natural environment and other receipts for the Environmental Protection and Water Management Fund (2011, 2012, 2013)	7 (50)	165
Receipts for the Environmental Protection and Water Management Fund due to fines (2011, 2012, 2013)	8 (51)	165
Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2011, 2012, 2013)	9 (52)	166
Expenditures of the Environmental Protection and Water Management Funds (2011, 2012, 2013)	10 (53)	167

LIST OF GRAPHS AND MAPS

	<u>Page</u>
<i>Structure of the use of the voivodship's land (2012, 2014)</i>	42–43
<i>Area of the voivodship per 1000 population by direction of its use in 2014</i>	42–43
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Consumption of water for needs of the national economy and population (2000, 2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Consumption of water for needs of the national economy and population by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2013</i>	42–43
<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Industrial and municipal wastewater treated in % of wastewater requiring treatment by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Population connected to wastewater treatment plants (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Population connected to wastewater treatment plants by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Particulate pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality (2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Pollutants retained or neutralized in cleaning devices in % of pollutants generated by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Waste generated during the year (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Waste recovered in % of waste generated during the year by selected sections of the PKD (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Municipal waste collected (excluding selected) per capita by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Municipal waste collected selectively by type in 2013</i>	42–43
<i>Share of legally protected areas in total area by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Legally protected areas possessing unique environmental value per capita by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Structure of forest land by ownership forms in 2013</i>	42–43
<i>Forest cover by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Structure of outlays on fixed assets serving water management by directions of investing (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Structure of outlays on fixed assets serving environmental protection by directions of investing (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management per capita by powiats in 2013</i>	42–43
<i>Structure of consumption of water for needs of the national economy and population by subregions in 2013</i>	42–43
<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by subregions in 2013</i>	42–43
<i>Air pollutants emission by subregions in 2013</i>	42–43
<i>Waste recovered in % of waste generated during the year by subregions (2011, 2012, 2013)</i>	42–43
<i>Legally protected areas possessing unique environmental value by subregions in 2013</i>	42–43
<i>Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management by subregions in 2013</i>	42–43

UWAGI OGÓLNE

Publikacja zawiera statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej. Ważniejszymi aktami prawnymi w tej dziedzinie są m.in. ustawy:

- o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20 VII 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2013, poz. 686);
- o lasach z dnia 28 IX 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2011, nr 12, poz. 59);
- o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2013, poz. 1205);
- prawo ochrony środowiska z dnia 27 IV 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2013, poz. 1232);
- o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 VI 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2006, Nr 123, poz. 858);
- prawo wodne z dnia 18 VII 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2012, poz. 145);
- o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 627);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późn. zm.);
- o odpadach z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013, poz. 21, z późn. zm.).

Podstawowe źródło danych stanowią badania statystyczne GUS oparte na sprawozdawczości rocznej.

Materiał uzupełniający stanowiły dane ze sprawozdawczości Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Zdrowia. Ponadto wykorzystano informacje:

- Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska;
- Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Dodatkowym źródłem informacji były roczniki statystyczne oraz publikacje Głównego Urzędu Statystycznego z zakresu ochrony środowiska.

W opracowaniu zastosowano prezentację danych według: województw, podregionów, powiatów i gmin, Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 oraz Polskiej Klasyfikacji Statystycznej Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska.

Retrospekcja prezentowanych danych obejmuje lata: 2011, 2012, 2013.

W ramach poszczególnych działów publikacji zamieszczono uwagi metodyczne zawierające zasady i metody grupowania danych, jak również objaśnienia zakresu, ważniejszych pojęć oraz definicji dotyczących prezentowanych wielkości i wskaźników.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Dane zamieszczone w publikacji podano w każdorazowym podziale administracyjnym kraju oraz zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym jednostek gospodarki narodowej. Do przeliczania danych na 1 km² przyjęto powierzchnię w kilometrach kwadratowych.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Podziału nakładów inwestycyjnych według podregionów i powiatów dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych działów PKD; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)

skrót	pełna nazwa
sekcje	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
działy	
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana

GENERAL NOTES

The publication contains statistical characteristics of issues related to threat and protection of the environment as well as water management. Major legal regulations in this area are set forth, i.a., in the following acts:

- *Act on the Inspection of Environmental Protection of 20 VII 1991 (uniform text: Journal of Laws from 2013, item 686);*
- *Act on Forests of 28 IX 1991 (uniform text: Journal of Laws from 2011, No. 12, item 59);*
- *Act on the Protection of Arable and Forest Land of 3 II 1995 (uniform text: Journal of Laws from 2013, item 1205);*
- *Act on the Environmental Protection of 27 IV 2001 (uniform text: Journal of Laws from 2013, item 1232);*
- *Act on Mass Water Supply and Mass Sewage Discharge of 7 VI 2001 (uniform text: Journal of Laws from 2006, No. 123, item 858);*
- *Water Act of 18 VII 2001 (uniform text: Journal of Laws from 2012, item 145);*
- *Act on the Nature Protection of 16 IV 2004 (uniform text: Journal of Laws from 2013, item 627);*
- *Decree of the Minister of Health dated 29 III 2007 on the Quality of Drinking Water Designated for Consumption (Journal of Laws No. 61, item 417, with later amendments);*
- *Act on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws from 2013, item 21, with later amendments).*

Statistical surveys of the CSO resulting from annual reporting constitute the basic data source.

Complementary material is based on reported data from the Ministry of Agriculture and Rural Development, the Ministry of the Environment and the Ministry of Health. Moreover, information from the following sources was used:

- *Head Office of Geodesy and Cartography;*
- *Chief Inspectorate of Environmental Protection;*
- *Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management;*
- *Voivodship Inspectorate for Environmental Protection and Water Management in Katowice;*
- *Bureau for Forest Management and Geodesy.*

Statistical Yearbooks and publications of the Central Statistical Office on environmental protection have been additional sources of information.

Presentation of data in the publication is done by: voivodships, subregions, powiats and gminas, in accordance with the Polish Classification of Activity – PKD 2007/ NACE Rev. 2 as well as the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities.

The presented data cover the following years: 2011, 2012, 2013.

Methodological notes including rules and methods of data grouping as well as explanations of the scope, major concepts and definitions concerning the presented magnitudes and indices are contained within the framework of individual chapters of the publication

Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in tables. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item “total”.

Data in the publication are compiled in accordance with the respective administrative division of the country and with the respective organizational status of units of the national economy. Area in square kilometers was used in compilations of data per 1 km².

When computing per capita data as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

Division of investment outlays by subregions and powiats was based on the actual location of the investment.

Some information is provisional and may be subject to revision in next publications of the Statistical Office.

The names of some PKD sections in the publication have been abbreviated; the abbreviations with their full names are given below:

POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007/ NACE Rev. 2)

Abbreviation	Full name
	divisions
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Ogólna powierzchnia geodezyjna województwa śląskiego w dniu 1 I 2014 r. wynosiła 1233,3 tys. ha i stanowiła 3,9% powierzchni kraju. W odniesieniu do stanu w dniu 1 I 2012 r. powierzchnia województwa nie zmieniła się.

W strukturze gruntów ponad połowę areалу stanowiły użytki rolne, których powierzchnia ukształtowała się na poziomie 629,7 tys. ha. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmowały 412,9 tys. ha, grunty zabudowane i zurbanizowane – 152,6 tys. ha, grunty pod wodami – 18,7 tys. ha, nieużytki – 14,3 tys. ha, a pozostałe grunty – 5,1 tys. ha.

W okresie od 1 I 2012 r. do 1 I 2014 r. wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 5,0 tys. ha), gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (o 1,7 tys. ha) oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,2 tys. ha). W strukturze gruntów zabudowanych i zurbanizowanych odnotowano m.in. wzrost powierzchni terenów komunikacyjnych (o 1,7 tys. ha), terenów mieszkaniowych (o 1,6 tys. ha) oraz terenów przemysłowych (o 0,2 tys. ha). Zmniejszyła się natomiast powierzchnia użytków rolnych (o 6,4 tys. ha), w której według stanu w dniu 1 I 2014 r. największy udział miały grunty orne (72,3%) oraz łąki i pastwiska trwałe (21,9%). Grunty rolne zabudowane stanowiły 3,1% powierzchni użytków rolnych, a pozostałe grunty – 2,7%.

Łącznie w latach 2011-2013 na cele nierolnicze wyłączono 549 ha gruntów rolnych, natomiast na cele nieleśne – 91 ha gruntów leśnych. Wyłączone grunty rolne i leśne zostały przeznaczone m.in.: na tereny osiedlowe (52,5%), pod użytki kopalne (16,6%), na tereny przemysłowe (7,7%) oraz pod drogi i szlaki komunikacyjne (2,7%).

W 2013 r. na cele nierolnicze i nieleśne wyłączono 146 ha gruntów rolnych i leśnych, z czego 116 ha gruntów rolnych oraz 30 ha gruntów leśnych. Grunty wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej zostały przeznaczone m.in.: na tereny osiedlowe (47,3%), pod użytki kopalne (13,7%), na tereny przemysłowe (7,5%) oraz komunikacyjne (3,4%). W porównaniu z 2011 r. na cele nierolnicze i nieleśne wyłączono mniej gruntów rolnych i gruntów leśnych odpowiednio o: 111 ha i 14 ha.

Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania według stanu w dniu 31 grudnia 2013 r. ukształtowała się na poziomie 4779 ha, w tym 3636 ha (76,1%) przypadało na grunty zdewastowane. Dominującym czynnikiem wpływającym na powstawanie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych była działalność jednostek w zakresie górnictwa i kopalnictwa surowców energetycznych oraz innych niż energetyczne. Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku tej działalności wynosiła 4302 ha.

W 2013 r. zreaktywowano 58 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, w tym 6 ha na cele rolnicze i 6 ha na cele leśne, a także zagospodarowano 35 ha gruntów. Powierzchnia gruntów zreaktywowanych oraz gruntów zagospodarowanych była mniejsza niż w 2011 r. odpowiednio o: 217 ha i 7 ha.

WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi oraz zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa mają priorytetowe znaczenie dla województwa śląskiego, które z uwagi na swój przemysłowy charakter i wysoką urbanizację podlega silnej antropopresji. Istotnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych związanym z działalnością człowieka jest eksploatacja sieci wodociągowej, wodochłonny przemysł, odprowadzanie nieoczyszczanych lub niedostatecznie oczyszczanych ścieków przemysłowych oraz komunalnych, silnie zasolonych wód dołowych z kopalń, jak również zanieczyszczenia pochodzące z obszarów rolniczych czy składowisk odpadów.

W 2013 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł w województwie śląskim 458,3 hm³ (4,3% poboru wody w kraju), tj. o 3,2% mniej niż w 2011 r. W porównaniu z 2000 r. pobór wody ogółem był mniejszy o ponad 30%. Wody powierzchniowe stanowiły 63,9% wody pobranej w 2013 r.

Na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej pobrano 266,3 hm³ wody (58,1% poboru ogółem), na cele produkcyjne – 111,4 hm³ (24,3%), a do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 80,6 hm³ (17,6%). Prawie 60% wody pobranej na potrzeby zaopatrzenia sieci wodociągowej stanowiły wody powierzchniowe.

W skali województwa największy pobór wody w 2013 r. odnotowano w powiecie bielskim – 121,8 hm³ (26,6% poboru ogółem), w mieście na prawach powiatu Jaworzno – 33,8 hm³ (7,4%) i w powiecie pszczyńskim – 30,5 hm³ (6,7%), przy czym w powiecie bielskim ponad 81% poboru wody przypadło na cele związane z eksploatacją sieci wodociągowej. Największy udział w poborze wody na cele produkcyjne w województwie śląskim miały miasta na prawach powiatu Jaworzno – 17,8% i Rybnik – 10,6%.

Biorąc pod uwagę podział terytorialny według podregionów największy pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności odnotowano w 2013 r. w podregionie bielskim (35,9% poboru ogółem), a najmniejszy w katowickim (2,7%). W podregionie katowickim całość wody pobranej z ujęć własnych zakładów została przeznaczona na cele produkcyjne.

Pobór wody według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Bielski	Bytom- ski	Często- chow- ski	Gliwicki	Kato- wicki	Rybni- cki	Sosno- wiecki	Tyski
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	a 158,4 b 162,9 c 164,5	35,3 34,7 35,5	41,3 43,8 41,0	25,0 24,9 25,4	14,5 12,8 12,4	37,4 36,3 36,9	83,5 77,3 71,4	78,1 71,1 71,1
w tym w % ogółem na cele:								
produkcyjne ¹	a 3,6 b 3,5 c 3,5	20,4 21,2 20,0	16,5 16,1 14,1	27,1 26,1 28,6	100,0 100,0 100,0	46,9 45,4 43,1	48,9 46,9 45,3	20,3 22,7 34,7
eksploatacji sieci wodociągowej ²	a 71,9 b 72,5 c 73,5	65,7 64,7 65,6	60,4 58,3 62,4	71,1 72,2 69,7	– – –	18,3 18,1 18,9	51,1 51,1 52,4	70,5 67,2 48,2
na 1 km ² w dam ³	a 67,3 b 69,2 c 69,9	22,4 22,0 22,5	13,5 14,4 13,4	28,5 28,4 28,9	38,2 33,7 32,8	27,6 26,8 27,3	46,4 43,0 39,7	82,7 75,3 75,3

1 Z ujęć własnych. 2 Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

W 2013 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 387,7 hm³ wody (łącznie powierzchniowej i podziemnej), tj. o 3,1% mniej niż w 2011 r. Zużycie wody w województwie stanowiło 3,8% zużycia krajowego. Wśród 119 miast w kraju o decydującym zużyciu wody w gospodarce narodowej w 2013 r. znalazło się 28 miast z województwa śląskiego, w tym wszystkie miasta na prawach powiatu, z wyjątkiem Świętochłowic i Żor.

Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, podobnie jak w latach poprzednich, miała gospodarka komunalna, czyli eksploatacja sieci wodociągowej – prawie 47% (181,2 hm³).

Począwszy od 2000 r. zużycie wody z wodociągów sieciowych systematycznie spada, na co wpływ ma m.in. ograniczenie strat w dystrybucji, instalowanie wodomierzy oraz wzrost oszczędzania po stronie odbiorców. W porównaniu z 2011 r. zużycie wody w gospodarce komunalnej w 2013 r. było mniejsze o 3,5%. Gospodarstwa domowe zużyły 135,6 hm³ wody, tj. mniej o 1,8% w porównaniu z 2011 r. Przeciętne zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych w 2013 r. wyniosło 29,4 m³ (w 2011 r. – 29,8 m³), przy czym w miastach wskaźnik ten osiągnął wielkość 31,2 m³, a na wsi 23,4 m³. W przekroju terytorialnym największym wskaźnikiem zużycia wody na 1 mieszkańca charakteryzowały się miasta na prawach powiatu: Częstochowa (37,5 m³), Katowice (35,7 m³), Tychy (34,7 m³), Bielsko-Biała (34,1 m³) i Sosnowiec (34,0 m³).

Na potrzeby przemysłu przypadła w 2013 r. prawie jedna trzecia (125,8 hm³) całkowitego zużycia wody w województwie, z tego 87,6% wody zostało wykorzystane do produkcji. Zużycie wody na potrzeby przemysłu było o 9,2% niższe niż w 2011 r. Największe zużycie według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) przypadło na działalność związaną z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 53,2 hm³ (42,3% zużycia na potrzeby przemysłu) oraz górnictwem i wydobywaniem – 38,3 hm³ (30,4%). W przetwórstwie przemysłowym zużycie wody wyniosło 32,3 hm³ (25,7% zużycia ogółem), z czego prawie 45% zużyły zakłady zajmujące się produkcją metali.

Spośród powiatów największy udział w zużyciu wody na potrzeby przemysłu w województwie śląskim miały: Jaworzno (18,2%), powiat mikołowski (12,9%), Dąbrowa Górnicza (8,8%) i Rybnik (8,5%).

Do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2013 r. zużyto 80,6 hm³ wody, tj. o 9,1% więcej niż w 2011 r.

Wśród podregionów województwa śląskiego największe zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2013 r. miało miejsce w podregionach sosnowieckim (19,6% zużycia w województwie) i bielskim (17,3%), a najmniejsze w podregionach gliwickim (6,8%) i bytomskim (7,0%). Największe w województwie zużycie wody na 1 km² powierzchni odnotowano w podregionie katowickim – 122,7 dam³ (w 2011 r. – 133,1 dam³). Najniższym wskaźnikiem zużycia wody na 1 km² w 2013 r. charakteryzował się podregion częstochowski – 12,5 dam³ (w 2011 r. – 13,7 dam³).

Największy udział w zużyciu wody na potrzeby przemysłu w 2013 r. miał podregion sosnowiecki (35,8% zużycia w województwie), a najmniejszy podregion bielski (4,5%). Najwyższe zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa odnotowano w podregionie bielskim (46,8% zużycia w województwie), natomiast najniższe w podregionie gliwickim (0,5%). Podregionem, w którym zużyto najwięcej wody na eksploatację sieci wodociągowej, był najbardziej zaludniony podregion katowicki (18,3% zużycia w województwie). Najmniejsze zużycie na ten cel odnotowano w podregionie bytomskim (8,5%).

Zużycie wody według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Bielski	Bytom- ski	Często- chow- ski	Gliwicki	Kato- wicki	Rybni- cki	Sosno- wiecki	Tyski
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	a 67,9 b 68,9 c 67,1	27,7 27,7 27,0	41,7 42,1 38,1	26,6 26,4 26,6	50,6 48,3 46,6	51,6 50,2 50,8	81,3 78,3 76,0	52,9 50,8 55,4
w tym w % ogółem na potrzeby:								
przemysłu	a 7,8 b 8,0 c 8,4	24,0 25,7 23,7	28,6 24,2 20,8	25,0 25,3 26,9	31,2 29,3 28,8	30,3 29,8 29,2	63,0 59,0 59,2	47,9 46,8 45,9
eksploatacji sieci wodociągowej ¹	a 35,0 b 35,3 c 35,4	58,2 56,6 57,4	48,6 49,2 53,9	73,4 73,1 71,5	68,8 70,7 71,2	44,5 43,8 43,2	37,0 39,0 38,7	38,5 39,0 32,2
na 1 km ² w dam ³	a 28,8 b 29,3 c 28,5	17,6 17,6 17,1	13,7 13,8 12,5	30,3 30,1 30,2	133,1 127,1 122,7	38,2 37,1 37,6	45,1 43,5 42,2	56,1 53,8 58,7

¹ Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

Woda zużyta przez zakłady produkcyjne oraz na potrzeby ludności wraca do środowiska w postaci ścieków, które są głównym czynnikiem zanieczyszczenia i degradacji zasobów wodnych. W 2013 r. do wód lub do ziemi odprowadzono łącznie 371,5 hm³ ścieków, z czego 369,4 hm³ ścieków wymagających oczyszczania. Województwo śląskie zajmowało pierwszą lokatę pod względem wielkości emisji ścieków wymagających oczyszczania wśród wszystkich województw (17,0% emisji krajowej). W porównaniu z 2011 r. ilość ścieków wymagających oczyszczania spadła o 3,5%. Prawie 50% ścieków wymagających oczyszczania zostało odprowadzonych do wód lub do ziemi łącznie z 5 miast na prawach powiatu: Jaworzno, Sosnowiec, Katowice, Bytom, Dąbrowa Górnicza oraz z powiatów bieruńsko-lędzińskiego i wodzisławskiego.

W 2013 r. na 1 km² powierzchni województwa przypadało najwięcej w kraju ścieków wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi, tj. 29,9 dam³, przy czym wskaźnik ten na poziomie kraju wyniósł 6,9 dam³ na 1 km². Ilość ścieków nieoczyszczanych przypadająca na 1 km² powierzchni województwa była największa w kraju i wyniosła 5,2 dam³, natomiast ilość w kraju ukształtowała się na poziomie 0,4 dam³ na 1 km².

Wśród 198 miast w kraju o dużej skali zagrożenia środowiska ze względu na ilość odprowadzonych ścieków znalazło się 35 miast z województwa śląskiego. Ścieki odprowadzone z tych miast stanowiły 14,9% ścieków wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi w kraju i 19,2% ścieków odprowadzonych z wszystkich miast Polski.

Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania oczyszczaniu poddano 82,6%, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż w 2011 r. Udział ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów wzrósł w porównaniu z 2011 r. o 1,8 p. proc. i wyniósł 36,3%. Ścieki oczyszczane mechanicznie stanowiły 36,2% ścieków oczyszczanych, podobnie jak w 2011 r., a biologicznie – 5,2% (spadek o 0,2 p. proc.), natomiast chemicznie – 4,9% (spadek o 0,9 p. proc.).

W 2013 r. w województwie śląskim odprowadzono ogółem 242,5 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 225,0 hm³ do wód lub do ziemi, a 17,5 hm³ siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi zmniejszyła się w porównaniu z 2011 r. o 5,5%. Oczyszczania wymagało 91,9% ścieków przemysłowych (222,9 hm³), z czego procesowi oczyszczania poddano 71,7%, co oznacza wzrost o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2011 r. Ponownie zostało wykorzystanych 21,1 hm³ ścieków, w tym najwięcej przez podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Największy udział w ilości ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi miały zakłady prowadzące działalność w zakresie górnictwa i wydobywania – 68,0%, następnie przetwórstwa przemysłowego – 12,6% oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji – 12,3%. Ścieki nieoczyszczane w przemyśle stanowiły 28,3% ścieków wymagających oczyszczania. W porównaniu z 2011 r. ilość ścieków nieoczyszczanych odprowadzonych do wód lub do ziemi zmniejszyła się o 5,8%. Udział ścieków przemysłowych nieoczyszczanych wśród ścieków wymagających oczyszczania, w zależności od rodzaju działalności, ukształtował się na poziomie:

- 34,9% w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja,
- 34,3% w sekcji przetwórstwo przemysłowe,
- 27,6% w sekcji górnictwo i wydobywanie,
- 12,1% w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

W 2013 r. w województwie śląskim odprowadzono do wód 117,3 hm³ wód zasolonych, tj. mniej w porównaniu z 2011 r. o 3,7%. Ilość odprowadzonych do wód w województwie śląskim wód zasolonych stanowiła blisko 70% ogółem tego rodzaju wód odprowadzonych w kraju. Odprowadzone wody zasolone obciążone były ładunkiem 1,3 mln Mg sumy jonów chlorków i siarczanów. Ilość wód zasolonych zagospodarowanych w 2013 r. wyniosła 18,8 hm³ (w 2011 r. – 21,0 hm³).

W 2013 r. ścieki przemysłowe były oczyszczane w 164 oczyszczalniach o łącznej przepustowości 951,1 dam³ na dobę: 79 oczyszczalniach mechanicznych, 25 chemicznych, 58 biologicznych oraz 2 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi mechanicznie oczyszczanych było 60,0%, chemicznie – 8,2%, a biologicznie – 3,5%.

Siecią kanalizacyjną odprowadzono w 2013 r. do wód lub do ziemi 146,5 hm³ ścieków komunalnych (o 0,3% mniej w porównaniu z 2011 r.), przy czym 99,2% spośród nich podlegało oczyszczaniu (o 0,6 p. proc. więcej niż w 2011 r.). Ilość ścieków nieoczyszczanych odprowadzonych siecią kanalizacyjną spadła w porównaniu z 2011 r. o 44,9%. Z terenów nieskanalizowanych w 2013 r. wywieziono do oczyszczalni lub stacji zlewnych 1,7 hm³ nieczystości ciekłych.

W latach 2011-2013 można zauważyć dalszy, w porównaniu z poprzednimi latami, spadek ilości ścieków komunalnych oczyszczanych mechanicznie i biologicznie na korzyść ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów. W 2013 r. ze 145,3 hm³ ścieków komunalnych poddanych oczyszczaniu 92,0% oczyszczono metodą podwyższonego usuwania biogenów, 7,9% biologicznie, a 0,1% mechanicznie (w 2011 r. odpowiednio: 91,1%, 8,7% i 0,2% ze 144,8 hm³). W województwie śląskim pracowały 204 oczyszczalnie komunalne o łącznej przepustowości 1161,6 dam³ na dobę, w tym 114 biologicznych, 89 z podwyższonym usuwaniem biogenów i 1 mechaniczna.

W porównaniu z 2011 r. wzrósł o 4,1 p. proc. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w odniesieniu do ogólnej liczby ludności województwa i w 2013 r. wyniósł 76,9%. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 88,1% ludności (wzrost o 3,3 p. proc. w porównaniu z 2011 r.), a na wsi 38,6% (wzrost o 7,6 p. proc.).

W przekroju terytorialnym w 2013 r. w województwie śląskim najwyższy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w miastach na prawach powiatu: Siemianowice Śląskie (99,9%), Gliwice (99,2%) i Bielsko-Biała (96,1%), a najmniejszy w powiatach: częstochowskim (40,2%), bielskim (43,1%) i kłobuckim (44,7%).

Wysokie zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2013 r. w podregionie sosnowieckim skutkowało odprowadzeniem do wód lub do ziemi największej, wśród podregionów województwa śląskiego, ilości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania – 91,7 hm³ (blisko jedna czwarta emisji wojewódzkiej). Oczyszczaniu poddano ponad 93% tych ścieków. Wskaźnik ilości ścieków wymagających oczyszczania w przeliczeniu na 1 km² powierzchni w 2013 r. był najwyższy dla podregionu katowickiego – 181,6 dam³ na 1 km² (189,4 dam³ – w 2011 r.).

Półowa podregionów województwa charakteryzowała się wyższym niż przeciętny w województwie odsetkiem ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Największy odnotowano w 2013 r. w podregionie katowickim – 91,5% (wzrost o 7,3 p. proc. w porównaniu z 2011 r.), a najmniejszy w podregionie częstochowskim – 65,1% (wzrost o 3,2 p. proc. w porównaniu z 2011 r.).

Ścieki odprowadzone oraz ludność korzystającą z oczyszczalni ścieków według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Bielski	Bytom- ski	Często- chow- ski	Gliwicki	Kato- wicki	Rybni- cki	Sosno- wiecki	Tyski	
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	a	26,2	42,8	24,9	36,8	72,0	41,1	98,0	40,7
	b	25,9	37,2	24,8	37,8	69,7	40,8	93,2	43,2
	c	26,0	38,3	25,0	35,7	69,0	40,6	91,7	43,1
w tym oczyszczane w % wymagających oczyszczenia ..	a	93,4	88,8	66,8	66,7	73,2	63,7	93,5	96,8
	b	93,0	88,4	67,6	68,8	74,9	64,0	93,4	96,5
	c	93,5	88,5	65,6	71,4	75,6	64,1	93,8	95,1
na 1 km ² w dam ³	a	11,1	27,2	8,2	42,0	189,4	30,4	54,5	43,2
	b	11,0	23,6	8,1	43,0	183,4	30,2	51,8	45,7
	c	11,0	24,3	8,2	40,6	181,6	30,0	51,0	45,7
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	a	61,8	77,5	61,9	86,5	84,2	61,8	75,0	75,9
	b	67,1	81,4	64,2	86,8	91,5	65,3	75,7	78,3
	c	68,7	82,4	65,1	87,3	91,5	66,0	76,1	79,2

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Na terenie województwa śląskiego w 2013 r. działało 329 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (335 w 2011 r.), co stanowiło 18,7% wszystkich zakładów tego typu w kraju. Spośród nich 228 (69,3%) posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, ale tylko 55 (16,7%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych. Ponad 27% zakładów nie posiadało wyników pomiarów emisji pyłów, prawie 24% nie posiadało wyników pomiarów emisji gazów, a ponad 16% z nich nie miało określonej emisji dopuszczalnej.

Pod względem ilości wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych województwo śląskie plasowało się w rankingu województw na pierwszym miejscu. W 2013 r. wielkość emisji tych zanieczyszczeń wyniosła 10,6 tys. t (21,4% emisji krajowej), tj. o 16,8% mniej niż w 2011 r. Największa ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (53,4% w ogólnej emisji pyłów w województwie). W przeliczeniu na 1 km² emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2013 r. wynosiła 0,9 t (1,0 t w 2011 r.), a jej najwyższą wartość (18,5 t) odnotowano w Dąbrowie Górniczej (21,1 t w 2011 r.).

Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych zostało w 2 miastach na prawach powiatu – Dąbrowie Górniczej i Rybniku oraz w 2 powiatach – będzińskim i mikołowskim – łącznie 55,0% ogólnej emisji pyłów. Głównymi źródłami emisji przemysłowych zanieczyszczeń pyłowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (50,0% ogólnej emisji w województwie). Prawie 42% ogólnej emisji stanowiły pyły z zakładów przetwórstwa przemysłowego, a pozostała część przypadała na górnictwo i wydobywanie oraz dostawę wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywację.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (łącznie z CO₂) w województwie śląskim w 2013 r. wyniosła 41222,5 tys. t, (prawie 19% emisji krajowej). Ponad 99% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych stanowiły tzw. gazy cieplarniane (dwutlenek węgla i metan). W odniesieniu do 2012 r. odnotowano wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych o 0,9%, natomiast w porównaniu z 2011 r. wystąpił spadek o 5,0%.

Największe ilości zanieczyszczeń gazowych (łącznie z CO₂) wyemitowały w 2013 r. zakłady zlokalizowane w 3 miastach na prawach powiatu (Rybnik, Dąbrowa Górnicza i Jaworzno) oraz w 2 powiatach (mikołowskim i będzińskim) – łącznie 78,2% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie. W 2013 r. na 1 km² powierzchni zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały (łącznie z CO₂) 3342,5 t gazów (3516,8 t w 2011 r.). Wskaźnik znacznie przewyższający średnią dla województwa odnotowano w: Rybniku (prawie 18-krotnie), Jaworznie (ponad 14-krotnie) i Dąbrowie Górniczej (ponad 13-krotnie).

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń pyłowych, głównym źródłem emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (ponad 78% emisji w województwie), następnie w mniejszym stopniu zakłady przetwórstwa przemysłowego (ponad 20% emisji). Pozostała część emisji zanieczyszczeń gazowych przypadała na górnictwo i wydobywanie oraz dostawę wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywację.

W 2013 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano 3084,2 tys. t (99,7%) pyłów i 314,5 tys. t (30,6%) gazów (bez CO₂) emitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Było to prawie 16% mniej niż w 2011 r. w przypadku zanieczyszczeń pyłowych, natomiast ponad 9% więcej w przypadku zanieczyszczeń gazowych. Najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych (99,9%) odnotowano w: Chorzowie, Jaworznie, Rybniku oraz w powiatach częstochowskim i mikołowskim. Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wyższy od średniego w województwie odnotowano m.in. w powiatach żywieckim (97,2%) i tarnogórskim (97,0%) oraz w Jaworznie (77,9%) i Chorzowie (70,3%). Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w 2013 r. w procentach zanieczyszczeń wytworzonych dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiły: 74,9% dla dwutlenku siarki, 58,7% dla węglowodorów, 29,1% dla tlenków azotu, 19,3% dla tlenku węgla, a 3,2% dla innych (głównie amoniaku, dwusiarczku węgla, fluoru, siarkowodoru, związków chloroorganicznych).

Spośród zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze najwyższy stopień redukcji zarówno zanieczyszczeń pyłowych, jak i gazowych uzyskały zakłady wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (odpowiednio: 99,8% i 60,2%).

W przekroju terytorialnym według podregionów w 2013 r. największy udział w województwie pod względem wielkości wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (bez CO₂) miał podregion sosnowiecki (44,1% ogółu zanieczyszczeń pyłowych oraz ponad 24,4% ogółu zanieczyszczeń gazowych). Najmniej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady zlokalizowane w podregionie częstochowskim (3,8% ogółu), natomiast gazowych – w podregionach bytomskim i częstochowskim (po 0,9%).

Emisję i redukcję zanieczyszczeń powietrza według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Emisja zanieczyszczeń		Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń		
	pyłowych	gazowych ¹	pyłowe	gazowe ¹	
	w tonach na rok		w % zanieczyszczeń wytworzonych		
Podregion bielski	a	598	6072	99,2	2,7
	b	602	6190	99,3	3,2
	c	420	19306	99,5	33,2
Podregion bytomski	a	581	6763	99,1	90,7
	b	579	6739	99,1	90,0
	c	453	6406	99,2	92,0
Podregion częstochowski	a	526	7627	99,5	1,1
	b	486	7485	99,6	1,2
	c	408	6630	99,6	0,7
Podregion gliwicki	a	677	78715	98,9	0,8
	b	512	82152	98,9	0,9
	c	576	64662	98,9	2,8
Podregion katowicki	a	1261	108163	99,4	15,1
	b	1251	113059	99,4	14,0
	c	948	139098	99,5	13,3
Podregion rybnicki	a	1974	144768	99,8	22,9
	b	1802	170487	99,8	19,8
	c	2050	160880	99,8	21,4
Podregion sosnowiecki	a	5540	154240	99,6	39,9
	b	4121	166185	99,7	41,6
	c	4671	174141	99,6	40,0
Podregion tyski	a	1577	149633	99,8	27,3
	b	1211	119638	99,8	28,5
	c	1075	143343	99,8	25,0

¹ Bez CO₂.

ODPADY

Województwo śląskie jako obszar o wysokim stopniu uprzemysłowienia charakteryzuje się dużą ilością wytwarzanych i nagromadzonych odpadów, które mają negatywny wpływ na jakość wód, gleb oraz powietrza atmosferycznego.

W 2013 r. na terenie województwa w 301 zakładach wytworzono 38497,9 tys. t odpadów przemysłowych, tj. o 9,4% więcej niż w 2011 r.

Najwięcej odpadów wytworzyły jednostki należące do sekcji górnictwo i wydobywanie (76,0%), w dalszej kolejności zakłady przetwórstwa przemysłowego (11,4%) i zakłady prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (10,2%).

Wśród wytworzonych odpadów dominowały odpady z procesu płukania i oczyszczania kopalin, które stanowiły 69,2% odpadów wytworzonych. Inne odpady stanowiące duży odsetek odpadów wytworzonych na terenie naszego województwa w 2013 r. to:

- żużle z procesów wytopiania (wielkopieczowe, stalownicze) – 4,6%,
- odpady z flotacyjnego wzbogacania węgla – 4,1%,
- mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych – 3,5%,
- popioły lotne z węgla – 3,5%,
- odpady z wydobywania kopalin innych niż rudy metali – 2,1%.

Odzyskowi poddano większość, tj. 90,5% wytworzonych odpadów, a unieszkodliwiono 9,0% – głównie poprzez ich składowanie na terenach własnych zakładów, a także na terenach innych. Niewielką część (0,5%) wytworzonych odpadów magazynowano czasowo. W jednostkach wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę odzyskowi poddano 99,4% odpadów, w przetwórstwie przemysłowym 96,6%, natomiast w górnictwie i wydobywaniu 88,2%.

W przekroju terytorialnym według powiatów największy udział w ilości wytworzonych odpadów przemysłowych w 2013 r. miały: powiat pszczyński – 16,1% (6202,5 tys. t), Rybnik – 10,3% (3951,1 tys. t), Jastrzębie-Zdrój – 9,2% (3524,7 tys. t), powiat mikołowski – 9,0% (3478,4 tys. t), Katowice – 6,0% (2324,7 tys. t) i Dąbrowa Górnicza – 6,0% (2309,3 tys. t). Odpady wytworzone w wymienionych miastach na prawach powiatu i powiatach stanowiły 56,6% odpadów wytworzonych w województwie.

W końcu 2013 r. ilość odpadów nagromadzonych na składowiskach własnych zakładów wyniosła 510824,9 tys. t (blisko 1/3 odpadów nagromadzonych w kraju) – o 7,3% mniej w porównaniu z 2011 r. Największą ilość odpadów dotychczas składowanych na składowiskach własnych zgromadziły jednostki prowadzące działalność w zakresie górnictwa i wydobywania (83,9% odpadów nagromadzonych na terenie województwa – więcej niż w 2011 r. o 2,0 p. proc.).

Pod względem ilości nagromadzonych odpadów województwo śląskie jest bardzo zróżnicowane terytorialnie. W 2013 r. ponad 94% nagromadzonych odpadów skoncentrowanych było w powiatach: gliwickim, wodzisławskim, rybnickim i mikołowskim oraz w miastach na prawach powiatu: Jastrzębie-Zdrój, Gliwice, Ruda Śląska i Jaworzno. Na 1 km² powierzchni ww. terenów przypadało od 44,2 tys. t (w powiecie rybnickim) do 1591,8 tys. t (w Jastrzębiu-Zdroju) odpadów dotychczas składowanych na składowiskach własnych zakładów, przy przeciętnej dla województwa – 41,4 tys. t odpadów nagromadzonych na 1 km² powierzchni (dla Polski – 5,3 tys. t na 1 km²).

W przekroju terytorialnym według podregionów w 2013 r. największa ilość odpadów wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem odpadów komunalnych) przypadała na podregiony tyski (31,0% wszystkich wytworzonych odpadów w województwie) i rybnicki (25,1%). Pod względem ilości odpadów nagromadzonych na składowiskach własnych zakładów według stanu w końcu roku dominowały podregiony gliwicki (41,8% ogółu odpadów dotychczas składowanych) i rybnicki (41,1%).

Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów według stanu w końcu 2013 r. obejmowała 1659,4 ha i w porównaniu z 2011 r. była mniejsza o 4,4%. Najwięcej niezrekultywowanych terenów składowania odpadów zlokalizowanych było w powiecie gliwickim (337,4 ha), w Gliwicach (209,7 ha), Rudzie Śląskiej (189,9 ha), Jastrzębiu-Zdroju (176,2 ha) oraz w powiatach mikołowskim (169,9 ha) i rybnickim (141,6 ha). W ciągu roku w zakładach znajdujących się na obszarze województwa rekultywacji poddano 29,8 ha terenów składowania odpadów.

Drugą grupę, obok odpadów przemysłowych, stanowią odpady komunalne. W 2013 r. w województwie śląskim zebrano ogółem 1347,8 tys. t odpadów stałych, tj. mniej niż przed rokiem o 0,3% i mniej niż w 2011 r. o 0,9%. Większość zebranych odpadów stanowiły odpady zmieszane (w 2013 r. – 86,2%, w 2011 r. – 89,8%). Źródłem wytwarzania odpadów komunalnych były przede wszystkim gospodarstwa domowe, z których pochodziło 1170,9 tys. t, tj. 70,7% zebranych odpadów (więcej o 8,3% w porównaniu z 2011 r.). Kolejne źródła powstawania odpadów komunalnych to handel, mały biznes, biura i instytucje oraz usługi komunalne. W 2013 r. z handlu, małego biznesu, biur i instytucji pochodziło 248,5 tys. t (18,4%), a z usług komunalnych 40,8 tys. t (3,0%) zebranych odpadów. Na 1 mieszkańca województwa śląskiego w 2013 r. przypadało 252,2 kg zebranych odpadów komunalnych zmieszanych.

W 2013 r. zebrano selektywnie i wyselekcjonowano z frakcji suchej 186,3 tys. t odpadów, tj. o 33,9% więcej niż w 2011 r. Większość odpadów zebranych selektywnie pochodziła z gospodarstw domowych – 89,5%. Zebrane odpady komunalne w przeważającej ilości deponowane były na kontrolowanych składowiskach odpadów. W końcu 2013 r. w województwie śląskim funkcjonowało 26 czynnych składowisk o łącznej powierzchni 147,5 ha, na które trafiło 73,4% zebranych odpadów (w 2011 r. – 76,2%). Metodą biologiczną unieszkodliwionych zostało 7,5% odpadów.

Odpady¹ wytworzone i nagromadzone według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie		Bielski	Bytomski	Często- chowski	Gliwicki	Kato- wicki	Rybnicki	Sosno- wiecki	Tyski
a – 2011 b – 2012 c – 2013									
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	a	500,6	1411,9	318,9	4296,5	5674,5	8109,3	6158,2	8711,2
	b	1107,4	1615,2	442,4	3841,4	5153,4	9279,2	5929,4	9699,3
	c	982,4	862,3	284,7	3633,2	4841,7	9674,7	6269,2	11949,7
Odpady poddane odzyskowi (w ciągu roku) w tys. t	a	372,2	1372,0	311,3	3035,1	5577,1	7635,0	5801,6	6694,2
	b	1033,4	1577,8	434,4	2903,9	5094,9	8846,1	5715,8	8224,6
	c	979,9	833,4	280,1	2759,2	4830,3	9190,4	6025,6	9924,4
Odpady poddane odzyskowi w % odpadów ogółem	a	74,4	97,2	97,6	70,6	98,3	94,2	94,2	76,8
	b	93,3	97,7	98,2	75,6	98,9	95,3	96,4	84,8
	c	99,7	96,6	98,4	75,9	99,8	95,0	96,1	83,1
Odpady unieszkodliwione (w ciągu roku) w tys. t	a	1,3	36,6	2,9	1248,3	1,9	469,6	54,3	1978,3
	b	2,3	29,9	5,6	923,4	6,6	415,0	113,8	1436,8
	c	0,9	24,4	2,6	872,6	5,0	477,8	83,4	2010,9
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone; stan w końcu roku) ² w tys. t	a	–	1708,6	3697,3	208939,5	43167,9	229206,7	21343,4	42692,2
	b	–	1477,1	3357,6	211155,8	41279,8	228059,8	21159,0	42285,2
	c	–	1545,7	3354,9	213302,2	39282,2	209782,7	20830,6	22726,6

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY

W 2013 r. obszary prawnie chronione w województwie śląskim zajmowały łącznie 273,6 tys. ha (22,2% powierzchni ogólnej województwa). Przeciętnie na 1 mieszkańca w województwie przypadało 595 m² powierzchni prawnie chronionej (2641 m² w kraju).

Dominujący udział w powierzchni obszarów objętych ochroną prawną miały parki krajobrazowe (83,9% areалу chronionego oraz 18,6% powierzchni ogólnej).

Największa koncentracja obszarów prawnie chronionych wystąpiła w powiatach: żywieckim (54,2 tys. ha), częstochowskim (34,1 tys. ha), zawierciańskim (33,5 tys. ha), lublinieckim (28,4 tys. ha) i cieszyńskim (24,2 tys. ha) – łącznie 63,7% powierzchni obszarów chronionych w województwie.

W województwie śląskim w końcu 2013 r. ochroną rezerwatową objęte były 64 obiekty o łącznej powierzchni 4,3 tys. ha. Najliczniejsze były rezerваты chroniące ekosystemy leśne (51 obiektów), o łącznej powierzchni 3,1 tys. ha. Wśród istniejących rezerwatów ścisłą ochroną objęte były rezerваты florystyczne o powierzchni 82,7 ha oraz rezerваты leśne – 119,6 ha. Przeciętna powierzchnia rezerwatu wynosiła 66,4 ha, przy czym najmniejsze były rezerваты florystyczne (średnio 20,7 ha), a największe – faunistyczne (średnio 393,6 ha). Największym rezerwatem na terenie województwa śląskiego jest rezerwat „Żubrowisko” w gminie Pszczyna (742,6 ha), chroniący populację żubra. W latach 2011-2013 powierzchnia rezerwatów wzrosła o 94,3 ha, tj. o 2,3%.

W 2013 r. w województwie śląskim funkcjonowało 7 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 229,7 tys. ha (razem z powierzchnią rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody). Na obszarze parków lasy stanowiły 56,0% powierzchni, natomiast użytki rolne – 24,2%. Największymi pod względem powierzchni były Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (49,4 tys. ha).

Jedną z form ochrony przyrody są pomniki przyrody. Tą formą ochrony objętych było w 2013 r. w województwie śląskim 1532 twory przyrody ożywionej i nieożywionej, przede wszystkim pojedyncze drzewa (83,6% ogółu pomników). Od 2011 r. odnotowano nieznaczny wzrost (o 11) liczby pomników przyrody. Najwięcej pomników przyrody zlokalizowanych było na terenach powiatów: cieszyńskiego (177), tarnogórskiego (146) i żywieckiego (116).

Ponadto na terenie województwa w 2013 r. wyodrębniono 24 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (o powierzchni 4549,3 ha), 75 użytków ekologicznych (834,1 ha) oraz 7 stanowisk dokumentacyjnych (15,2 ha).

W przekroju terytorialnym według podregionów największa powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona skoncentrowana była w podregionie bielskim – w 2013 r. stanowiła 34,6% ogółu obszarów prawnie chronionych w województwie. W podregionie bielskim zlokalizowana była największa powierzchnia parków krajobrazowych (39,6% ogólnej powierzchni objętej tą formą ochrony przyrody w województwie) oraz rezerwatów przyrody (32,5% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie). Największą powierzchnię chronionego krajobrazu (54,3%) odnotowano w podregionie sosnowieckim.

Powierzchnię objętą różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu według podregionów (stan w dniu 31 XII) przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona				
	ogółem	w tym			
		rezerваты przyrody ¹	parki krajobrazowe ^{1,2}	obszary chronionego krajobrazu ²	
	w ha				
Podregion bielski	a	94620,9	1383,7	89804,5	1005,5
	b	94620,9	1383,7	89804,5	1005,5
	c	94651,6	1383,7	89804,5	1005,5
Podregion bytomski	a	28938,6	265,5	27897,2	–
	b	29327,0	348,3	27897,2	–
	c	29340,9	348,3	27897,2	–
Podregion częstochowski	a	59008,5	717,2	42573,5	15610,0
	b	59008,5	717,2	42573,5	15610,0
	c	59008,5	717,2	42573,5	15610,0
Podregion gliwicki	a	9176,0	96,0	9080,0	–
	b	9176,0	96,0	9080,0	–
	c	9176,0	96,0	9080,0	–
Podregion katowicki	a	689,1	127,4	–	39,5
	b	689,1	127,4	–	39,5
	c	689,1	127,4	–	39,5
Podregion rybnicki	a	38062,8	396,2	36753,0	162,0
	b	38062,8	396,2	36753,0	162,0
	c	38062,8	396,2	36753,0	162,0
Podregion sosnowiecki	a	38347,2	352,6	17787,6	20076,2
	b	38358,7	364,1	17787,6	20076,2
	c	38383,0	364,1	17787,6	20076,2
Podregion tyski	a	4332,6	819,0	3110,0	94,1
	b	4331,8	819,0	3110,0	94,1
	c	4331,8	819,0	3110,0	94,1

¹ Bez otuliny. ² Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

Formą ochrony przyrody ściśle związaną z obecnością Polski w Unii Europejskiej są obszary Natura 2000, będące spójną funkcjonalnie, europejską siecią ekologiczną tworzoną w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Obejmuje ona obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary siedlisk.

Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w 2013 r. istniały następujące obszary „Natura 2000”, wyznaczone Rozporządzeniem Ministra Środowiska lub zatwierdzone Decyzją Komisji Europejskiej, położone w całości lub częściowo na terenie województwa śląskiego:

- ✓ Bagno Bruch koło Pyrzowic (o powierzchni 38,9 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Bagno w Korzonku (o powierzchni 12,2 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Beskid Mały (6008,5 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Beskid Śląski (26405,3 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Beskid Żywiecki (34988,8 ha) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- ✓ Beskid Żywiecki (35276,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Białka Lelowska (7,2 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski (256,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Cieszyńskie Źródła Tufowe (266,9 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Dolina Dolnej Soły (241,8 ha) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- ✓ Dolina Górnej Pilicy (3296,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Dolina Górnej Wisły (24740,2 ha) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- ✓ Dolina Małej Panwi (20,8 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Dolna Soła (18,4 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Graniczny Meander Odry (156,6 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Hubert (33,7 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Kościół w Górkach Wielkich (0,4 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Kościół w Radziechowach (0,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Las koło Tworkowa (115,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Lemańskie Jodły (151,3 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Lipienniki w Dąbrowie Górniczej (296,5 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Łąki Dąbrowskie (384,8 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Łąki w Jaworznie (36,4 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Łąki w Sławkowie (51,0 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Łęgi w lasach nad Liswartą (234,7 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Ostoja Kroczycka (1391,2 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Ostoja Olsztyńsko-Mirowska (2210,9 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,

- ✓ Ostoja Środkowojurajska (4063,8 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Ostoja Złotopotocka (2748,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Pierściec (1702,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Poczesna koło Częstochowy (39,2 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie (3490,8 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Przełom Warty koło Mstowa (100,6 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Pustynia Błęderska (267,0 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Stawiska (6,6 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Stawy Łęczczok (586,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Stawy w Brzeszczach (1477,2 ha) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- ✓ Stawy Wielikąt i Las Tworowski (914,5 ha) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- ✓ Suchy Młyn (524,3 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Szachownica (13,1 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Torfowisko przy Dolinie Kocinki (5,6 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Torfowisko Sosnowiec-Bory (2,0 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Walaszczyki w Częstochowie (23,5 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Zbiornik Goczałkowicki – Ujście Wisły i Bajerki (1650,3 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- ✓ Źródła Rajeczniczy (194,3 ha) – specjalny obszar ochrony siedlisk.

Grunty leśne w województwie śląskim według stanu w końcu 2013 r. zajmowały obszar 402,9 tys. ha, co stanowiło 32,7% ogólnej powierzchni województwa. Areał gruntów leśnych zwiększył się o 770 ha w porównaniu z końcem 2012 r. oraz o 968 ha od notowanego w 2011 r. Powierzchnia lasów wyniosła 393,0 tys. ha i stanowiła 97,5% gruntów leśnych województwa. Ponad 77% lasów było własnością Lasów Państwowych. Przeważający obszar lasów zlokalizowany był w 5 powiatach: żywieckim (53,8 tys. ha), częstochowskim (43,6 tys. ha), lublinieckim (41,0 tys. ha), tarnogórskim (31,9 tys. ha) i zawierciańskim (30,2 tys. ha) – łącznie 51,0% ogółu lasów w województwie. Wskaźnik lesistości, czyli stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej wyniósł 31,9%, co uplasowało województwo na piątej pozycji w kraju (lesistość w kraju 29,4%). Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: żywieckim (51,7%), lublinieckim (49,8%) i tarnogórskim (49,6%), a najniższy – w Siemianowicach Śląskich (1,4%), Częstochowie (4,1%) oraz Piekarach Śląskich (5,4%), z wyjątkiem Świętochłowic, gdzie lasy nie występują.

W przekroju terytorialnym według podregionów największa powierzchnia gruntów leśnych przypadała na podregion bielski (99,6 tys. ha), a następnie na podregion częstochowski (83,7 tys. ha). Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w podregionie bytomskim (47,3%), a najniższy w podregionie rybnickim (22,1%).

Powierzchnię gruntów leśnych i lesistość według podregionów (stan w dniu 31 XII) przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych			Lesistość w %	
	ogółem	publiczne	prywatne		
	w ha				
Podregion bielski.....	a	99335,4	69021,2	30314,2	41,4
	b	99323,2	69011,0	30312,2	41,3
	c	99566,7	69123,9	30442,9	41,4
Podregion bytomski.....	a	76437,6	73292,5	3145,1	47,1
	b	76685,6	73525,7	3159,9	47,2
	c	76789,9	73618,8	3171,1	47,3
Podregion częstochowski.....	a	83712,7	62963,7	20749,0	26,9
	b	83465,9	62689,9	20776,0	26,8
	c	83725,0	62787,6	20937,4	26,9
Podregion gliwicki	a	24447,4	23677,6	769,8	26,9
	b	24494,2	23724,4	769,8	27,0
	c	24650,0	23870,1	779,9	27,1
Podregion katowicki	a	10498,0	10369,5	128,5	26,4
	b	10501,6	10373,2	128,4	26,4
	c	10502,0	10373,6	128,4	26,4
Podregion rybnicki.....	a	30786,7	28004,6	2782,1	22,1
	b	30793,8	28006,4	2787,4	22,1
	c	30790,6	27991,9	2798,7	22,1
Podregion sosnowiecki	a	49982,7	30265,6	19717,1	27,3
	b	50001,2	30313,1	19688,1	27,3
	c	49970,7	30308,5	19662,2	27,3
Podregion tyski.....	a	26752,7	25590,3	1162,4	27,4
	b	26886,0	25723,9	1162,1	27,6
	c	26926,4	25775,7	1150,6	27,6

EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Działalność na rzecz ochrony środowiska oraz zapobieganie niszczeniu jego komponentów wiąże się z koniecznością ponoszenia nakładów inwestycyjnych w ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie śląskim (w cenach bieżących) w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 1752,2 mln zł, tj. 16,1% krajowych nakładów poniesionych na ten cel. W porównaniu z 2011 r. wysokość poniesionych nakładów wzrosła o 16,2%. Ze środków własnych sfinansowano 46,7% inwestycji. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 1017,8 mln zł, w tym 814,6 mln zł na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe. W ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu zainwestowano 404,0 mln zł, w tym najwięcej na zapobieganie zanieczyszczeniom – 270,0 mln zł. Na gospodarkę odpadami wydatkowano 91,4 mln zł, w tym 47,3 mln zł na zbieranie odpadów i ich transport.

Biorąc pod uwagę podział terytorialny województwa poziom nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska był zróżnicowany. W 2013 r. najwięcej środków na ochronę środowiska zainwestowano w miastach na prawach powiatu: Katowice (208,2 mln zł) i Dąbrowa Górnicza (185,6 mln zł) oraz w powiecie mikołowskim (111,7 mln zł). Najmniejsze nakłady odnotowano w miastach na prawach powiatu: Świętochłowice (4,0 mln zł), Piekary Śląskie (4,7 mln zł), Siemianowice Śląskie (6,1 mln zł) oraz w powiecie rybnickim (7,0 mln zł).

Spośród podregionów największe nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2013 r. odnotowano w podregionie sosnowieckim (361,2 mln zł) i katowickim (326,7 mln zł). Kierunki inwestowania w poszczególnych podregionach były podobne. Najwięcej środków w każdym z podregionów przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (od 43,7% w podregionie tyskim do 75,8% w podregionie bielskim). W porównaniu z 2011 r. wzrost nakładów służących ochronie środowiska odnotowano w podregionach: częstochowskim (o 74,3%), rybnickim (o 40,3%), katowickim (o 36,2%), sosnowieckim (o 24,4%) i gliwickim (o 12,1%). Mniejsze niż w 2011 r. nakłady poniesiono w podregionach: bielskim (o 29,2%), tyskim (o 6,8%) i bytomskim (o 0,1%).

Nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim w 2013 r. wyniosły 380,4 zł (średnio w kraju 281,8 zł). Nakłady na 1 mieszkańca wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano w 14 powiatach (łącznie z miastami na prawach powiatu), przy czym najwyższe – w Dąbrowie Górniczej (1492,6 zł), natomiast najniższe – w Świętochłowicach (77,0 zł).

Wśród efektów rzeczowych uzyskanych w zakresie ochrony środowiska w 2013 r. znalazły się m.in.:

- ✓ przekazanie do użytku 7 oczyszczalni ścieków (o 2 obiekty mniej w porównaniu z 2011 r.);
- ✓ wybudowanie 689,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (o 90,9 km mniej niż w 2011 r.) oraz 92,3 km sieci odprowadzającej wody opadowe (o 82,3 km mniej w odniesieniu do 2011 r.);
- ✓ przekazanie do użytku urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o wydajności 138 t na rok (w 2011 r. – 1546 t na rok);
- ✓ przekazanie do użytku urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń gazowych o wydajności 568 t na rok (w 2011 r. – 13414 t na rok);
- ✓ przekazanie do użytku urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów o wydajności 1065 t na rok (w 2011 r. – 480227 t na rok).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie śląskim (w cenach bieżących) w 2013 r. osiągnęły poziom 407,3 mln zł i były wyższe o 51,1% niż w 2011 r. Ich udział w nakładach na gospodarkę wodną w kraju wyniósł 13,3%. Ze środków własnych pochodziło 33,8% poniesionych nakładów. Najwięcej środków służących gospodarce wodnej przeznaczono na zbiorniki i stopnie wodne – 178,2 mln zł, tj. ponad 3-krotnie więcej niż w 2011 r. Najmniej nakładów poniesiono natomiast na obwałowania przeciwpowodziowe – 12,8 mln zł, tj. o 23,3% mniej niż w 2011 r. W latach 2011-2013 nie przeznaczono żadnych nakładów finansowych na stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Poziom nakładów inwestycyjnych służących gospodarce wodnej w układzie terytorialnym w 2013 r. był również zróżnicowany. Najwięcej zainwestowano w powiecie raciborskim (99,9 mln zł), natomiast najmniej w Tychach (0,1 mln zł).

Biorąc pod uwagę podział terytorialny w 2013 r. największe nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej poniesiono w podregionie rybnickim (199,3 mln zł), natomiast najmniejsze w podregionie częstochowskim (12,8 mln zł). W odniesieniu do 2011 r. nakłady te zwiększyły się w podregionach: rybnickim (ponad 3-krotnie), tyskim (o 81,1%), sosnowieckim (o 39,3%) i gliwickim (o 9,9%). Mniejsze niż w 2011 r. nakłady poniesiono w podregionach: częstochowskim (o 51,7%), bytomskim (o 34,8%), katowickim (o 20,7%) i bielskim (o 15,7%). W 2013 r. w większości podregionów najwięcej nakładów poniesiono na ujęcia i doprowadzenia wody, z wyjątkiem podregionu rybnickiego, w którym 86,7% nakładów przeznaczono na zbiorniki i stopnie wodne oraz podregionów: gliwickiego i tyskiego, w których najwięcej nakładów poniesiono na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody (odpowiednio: 64,0% i 42,2%).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim w 2013 r. wyniosły 88,4 zł (średnio w kraju 79,5 zł). Nakłady na 1 mieszkańca wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano w 8 powiatach (łącznie z miastami na prawach powiatu), przy czym najwyższe – w powiecie raciborskim (910,8 zł), natomiast najniższe – w Tychach (0,9 zł).

Wśród efektów rzeczowych uzyskanych w zakresie gospodarki wodnej w 2013 r. odnotowano m.in.:

- ✓ oddanie do użytku ujęć wodnych o wydajności 217 m³ na dobę (w 2011 r. – 1668 m³ na dobę);
- ✓ oddanie do użytku stacji uzdatniania wody o wydajności 7817 m³ na dobę (w 2011 r. – brak tego typu efektów);
- ✓ wybudowanie 382,6 km sieci wodociągowej (w 2011 r. – 353,7 km);
- ✓ regulację i zabudowę rzek i potoków na odcinku 24,8 km (w 2011 r. – 6,7 km);
- ✓ wybudowanie obwałowań przeciwpowodziowych na odcinku 19,6 km (w 2011 r. – 6,0 km).

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według podregionów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie		Bielski	Bytomski	Częstochowski	Gliwicki	Katowicki	Rybnicki	Sosnowiecki	Tyski
a – 2011									
b – 2012									
c – 2013									
Nakłady w ochronie środowiska w mln zł	a	238,7	120,0	117,9	117,0	240,0	170,8	290,3	213,8
	b	155,9	80,1	118,1	121,9	135,2	205,5	327,2	319,4
	c	168,9	119,8	205,5	131,2	326,7	239,6	361,2	199,3
w odsetkach	a	15,8	8,0	7,8	7,8	15,9	11,3	19,2	14,2
	b	10,7	5,5	8,1	8,3	9,2	14,0	22,4	21,8
	c	9,6	6,8	11,7	7,5	18,6	13,7	20,6	11,4
na 1 mieszkańca w zł	a	360,9	266,6	222,4	242,2	314,1	266,8	408,0	548,8
	b	235,2	178,5	223,4	253,2	177,9	321,1	461,8	817,7
	c	254,3	268,1	390,4	273,3	432,6	375,3	513,0	509,3
Nakłady w gospodarce wodnej w mln zł	a	55,4	20,0	26,5	19,6	27,4	60,8	38,7	21,1
	b	59,9	12,7	19,1	16,9	30,0	92,9	51,2	18,8
	c	46,7	13,1	12,8	21,5	21,7	199,3	53,9	38,3
w odsetkach	a	20,5	7,4	9,8	7,3	10,2	22,6	14,4	7,8
	b	19,9	4,2	6,3	5,6	9,9	30,8	17,0	6,2
	c	11,5	3,2	3,1	5,3	5,3	48,9	13,2	9,4
na 1 mieszkańca w zł	a	83,7	44,4	50,1	40,5	35,8	95,0	54,4	54,2
	b	90,3	28,2	36,2	35,1	39,4	145,2	72,3	48,2
	c	70,3	29,2	24,3	44,9	28,8	312,2	76,6	97,8

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz powiatowe i gminne fundusze ekologiczne pełnią ważną rolę w finansowaniu działalności inwestycyjnej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Fundusze te pozyskują środki finansowe m.in. z opłat za ilościowe gospodarcze korzystanie ze środowiska, z opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów, z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska oraz ze spłat pożyczek udzielanych inwestorom na realizację przedsięwzięć w ochronie środowiska.

W 2013 r. w województwie śląskim z tytułu opłat na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej wpłynęło 143,5 mln zł, tj. o 53,6% mniej niż w 2011 r. Opłaty za zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły 44,6% tej kwoty, opłaty związane z gospodarką ściekową i ochroną wód – 36,1%, a opłaty związane z gospodarką odpadami – 16,7%. Wpływy na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu kar w 2013 r. wyniosły 1,2 mln zł, tj. o 54,9% więcej niż w 2011 r. Prawie 60% tych środków stanowiły wpływy z kar za przekroczenie warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. Ponad 19% wpływów z tytułu kar spowodowanych było przekroczeniem dopuszczalnego poziomu dźwięku.

Z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2013 r. wydatkowano 337,1 mln zł, tj. o 1,7% mniej w porównaniu z 2011 r. Prawie 48% tych środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (161,1 mln zł), a prawie 39% – na gospodarkę ściekową i ochronę wód (131,1 mln zł).

Ze środków powiatowych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2013 r. wydano 22,2 mln zł, tj. o 31,7% mniej niż w 2011 r., w tym 6,0 mln zł przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, 5,4 mln zł – na gospodarkę ściekową i ochronę wód, 2,5 mln zł – na gospodarkę odpadami, a 7,5 mln zł – na pozostałe dziedziny.

Ze środków gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2013 r. pozyskano 58,96 mln zł, tj. o 62,0% mniej w odniesieniu do 2011 r., w tym 23,2 mln zł przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód, 14,3 mln zł – na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, 5,6 mln zł – na gospodarkę odpadami, a 14,7 mln zł – na pozostałe dziedziny.

W 2013 r. na Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych i Leśnych z tytułu opłat wymierzonych wpłynęło 4,0 mln zł, tj. o 22,2% więcej niż w 2011 r. Ze środków pieniężnych zgromadzonych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych w 2013 r. wydatkowano 5,3 mln zł, w tym 5,1 mln zł przeznaczono na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych. W porównaniu z 2011 r. wydatki te wzrosły o 75,7%.

PODSUMOWANIE

Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne w latach 2011-2013 przyniosły dalszą poprawę stanu środowiska w województwie śląskim.

Do pozytywnych tendencji zaliczyć należy:

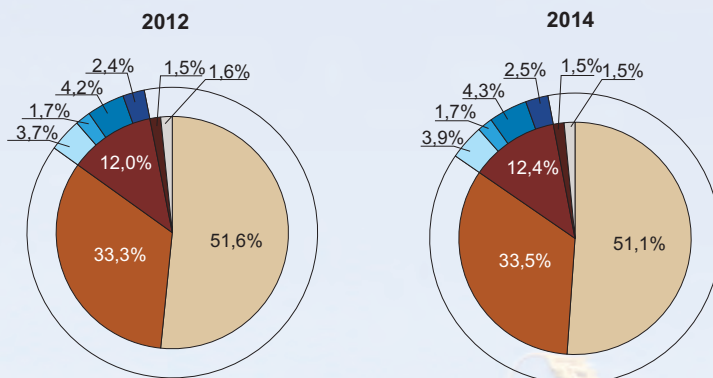
- a) zmniejszenie w porównaniu z 2011 r.:
 - powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji (o 2,9%);
 - poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (o 3,2%) oraz zużycia wody (o 3,1%) zarówno w przemyśle, jak i w gospodarce komunalnej;
 - ilości ścieków wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi (o 3,5%);
 - ilości ścieków nieoczyszczanych odprowadzonych bezpośrednio z zakładów przemysłowych (o 5,8%);
 - ilości nieoczyszczanych ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną (o 44,9%);
 - wielkości emisji zanieczyszczeń pyłowych (o 16,8%) oraz gazowych (o 5,0%);
 - ilości odpadów (z wyłączeniem komunalnych) dotychczas składowanych (o 7,3%);
 - powierzchni niezrekultywowanej składowania odpadów (o 4,4%);
- b) zwiększenie w porównaniu z 2011 r.:
 - udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności województwa (o 4,1 p. proc.);
 - stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych bez dwutlenku węgla (o 9,4%);
 - ilości odpadów komunalnych zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej (o 33,9%);
 - powierzchni obszarów prawnie chronionych (o 467,9 ha), w tym powierzchni rezerwatów (o 94,3 ha);
 - areалу gruntów leśnych (o 968,3 ha), w tym powierzchni lasów (o 871,3 ha);
 - nakładów poniesionych na środki trwałe służące gospodarce wodnej (o 51,1%);
 - nakładów poniesionych na środki trwałe służące ochronie środowiska (o 16,2%);
 - wydatków z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych i Leśnych (o 75,7%).

W odniesieniu do 2011 r. wzrosła ilość odpadów (z wyłączeniem komunalnych) wytworzonych w ciągu roku (o 9,4%). W urzędzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano o 15,5% mniej zanieczyszczeń pyłowych. Wydatki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zmniejszyły się o 1,7%. Wydatki powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej także uległy zmniejszeniu (odpowiednio o: 31,7% i 62,0%).

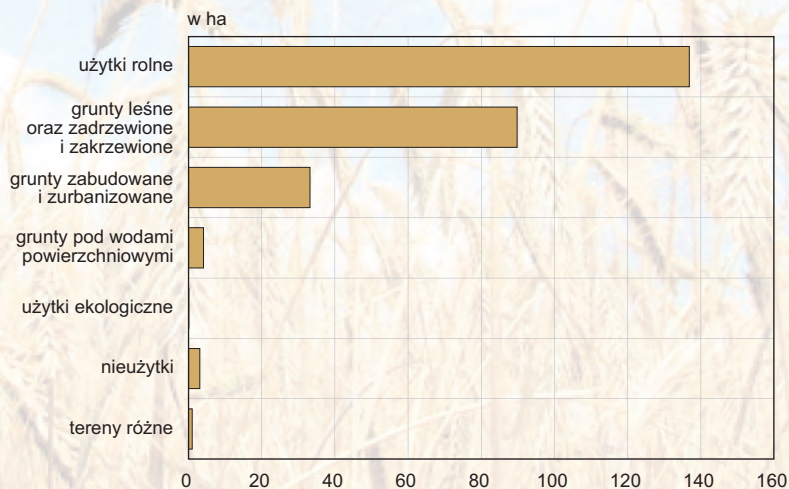
STRUKTURA WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

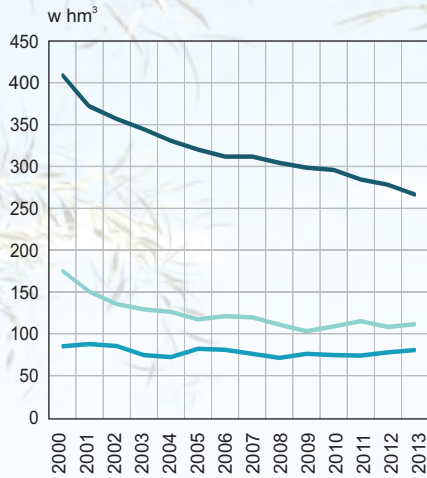
POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA NA 1000 LUDNOŚCI WEDŁUG KIERUNKÓW JEJ WYKORZYSTANIA W 2014 R.

Stan w dniu 1 I

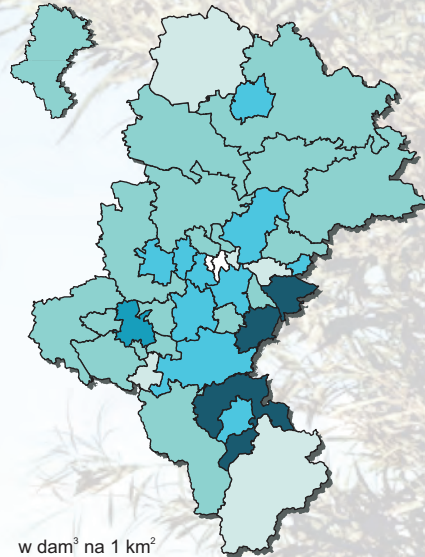
POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

- cele produkcyjne^a
- nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie
- eksploatacja sieci wodociągowej^b

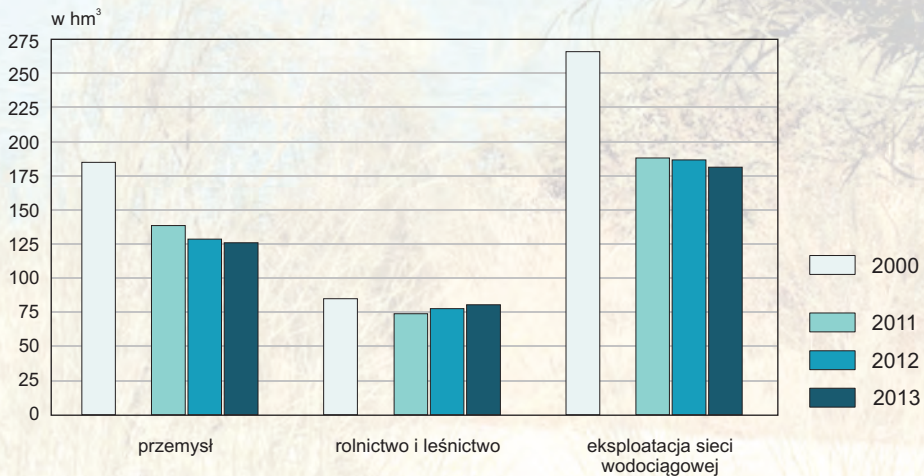
a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych.
b Pobór na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

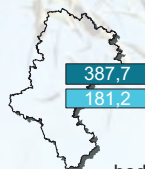

- w dm³ na 1 km²
- 0,3 – 9,9
 - 10,0 – 39,9
 - 40,0 – 69,9
 - 70,0 – 99,9
 - 100,0 – 265,4
 - zjawisko nie wystąpiło

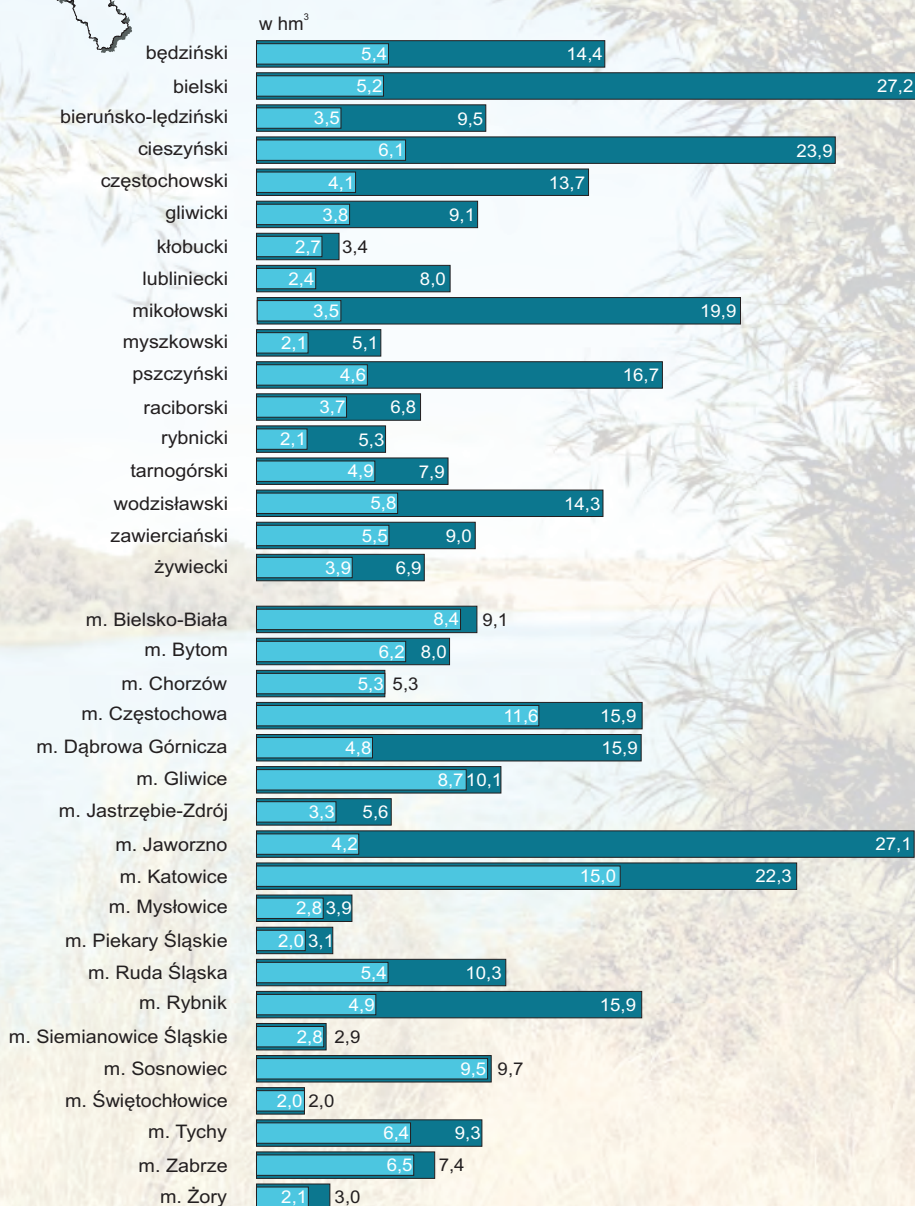
ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

ogółem
w tym eksploatacja sieci wodociągowej^a

^a Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

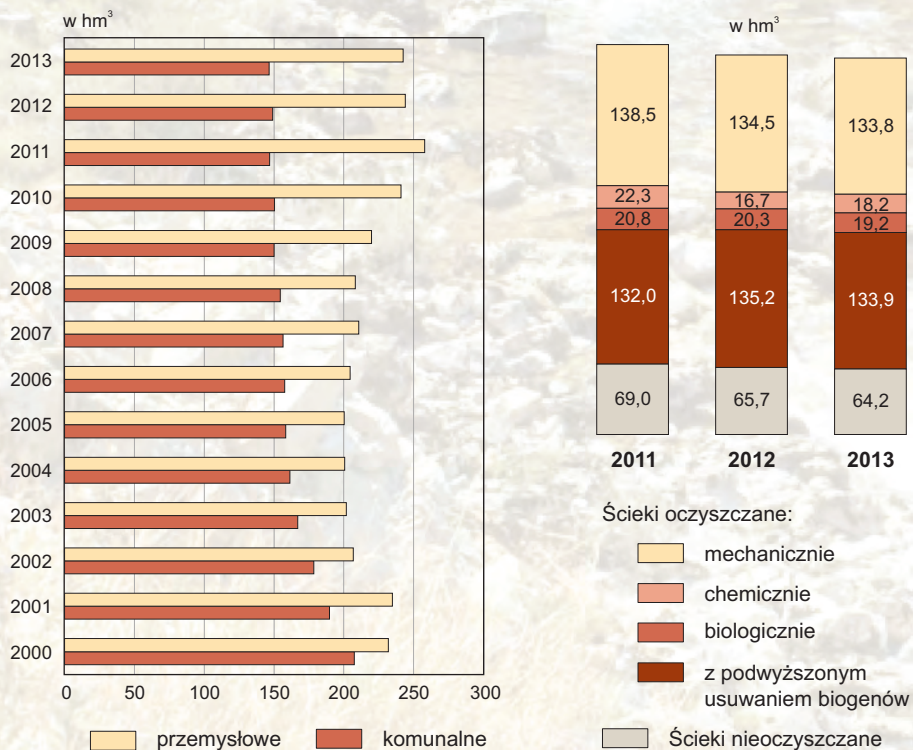

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2013 R.

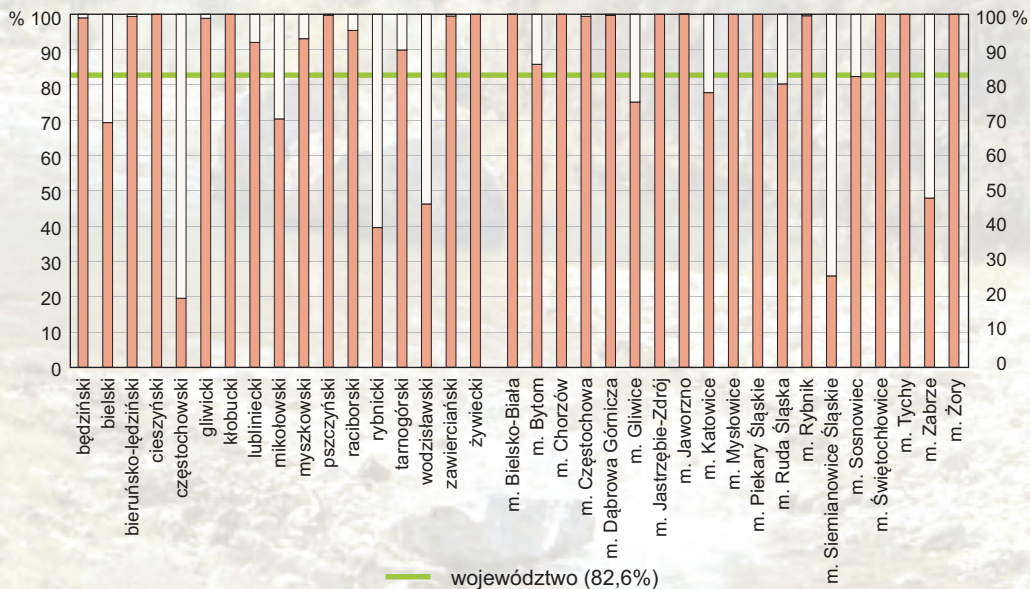
a Niewymagające oczyszczenia.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZENIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

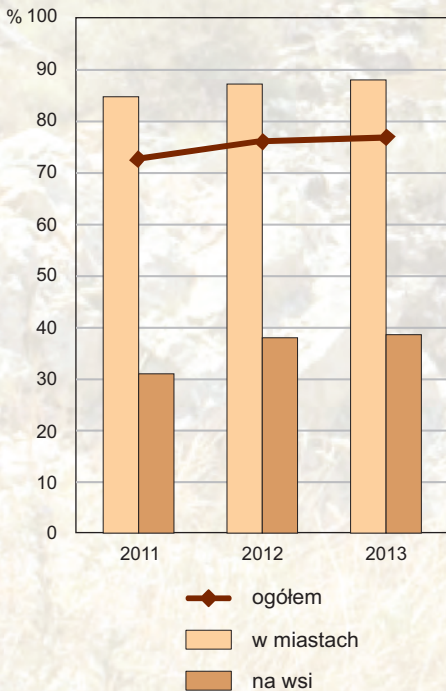

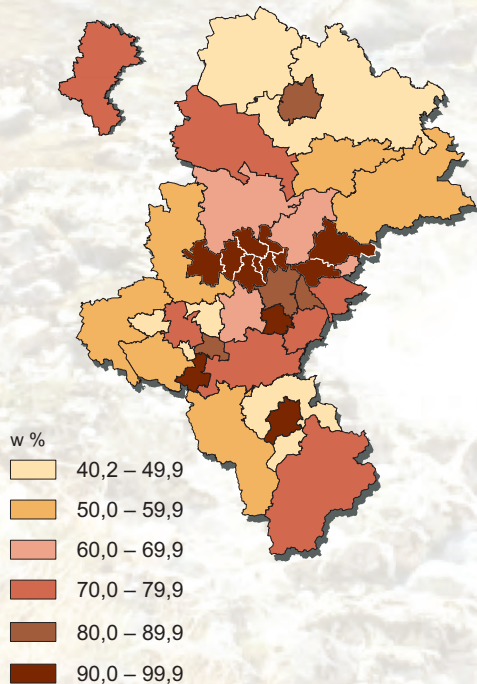
ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE OCZYSZCZANE W % ŚCIEKÓW WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

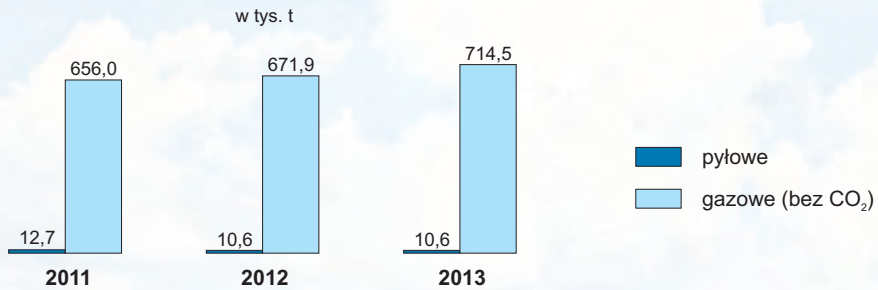

LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

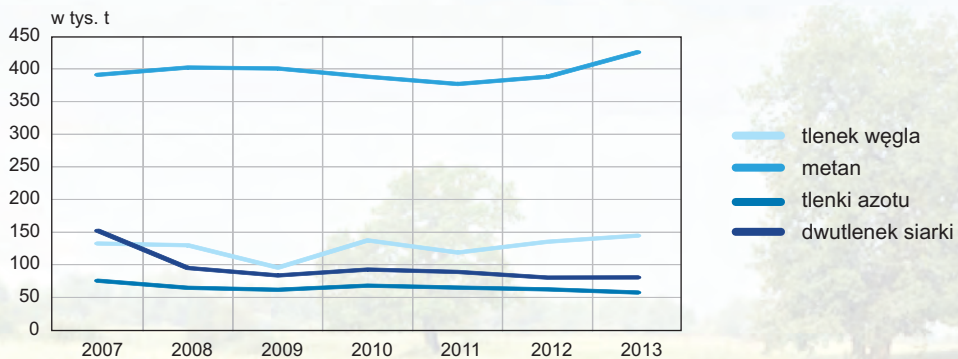

EMISJA ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

OGÓŁEM

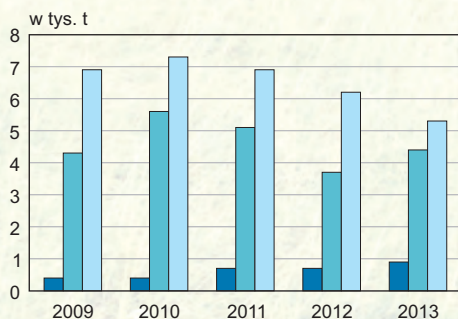

WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW SUBSTANCJI

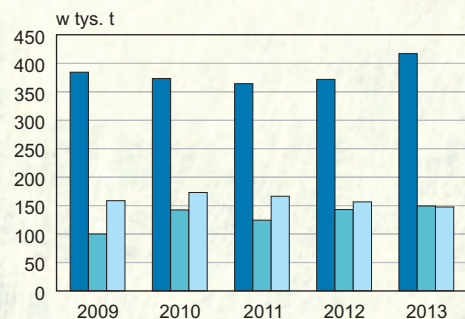

WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD

PYŁOWE

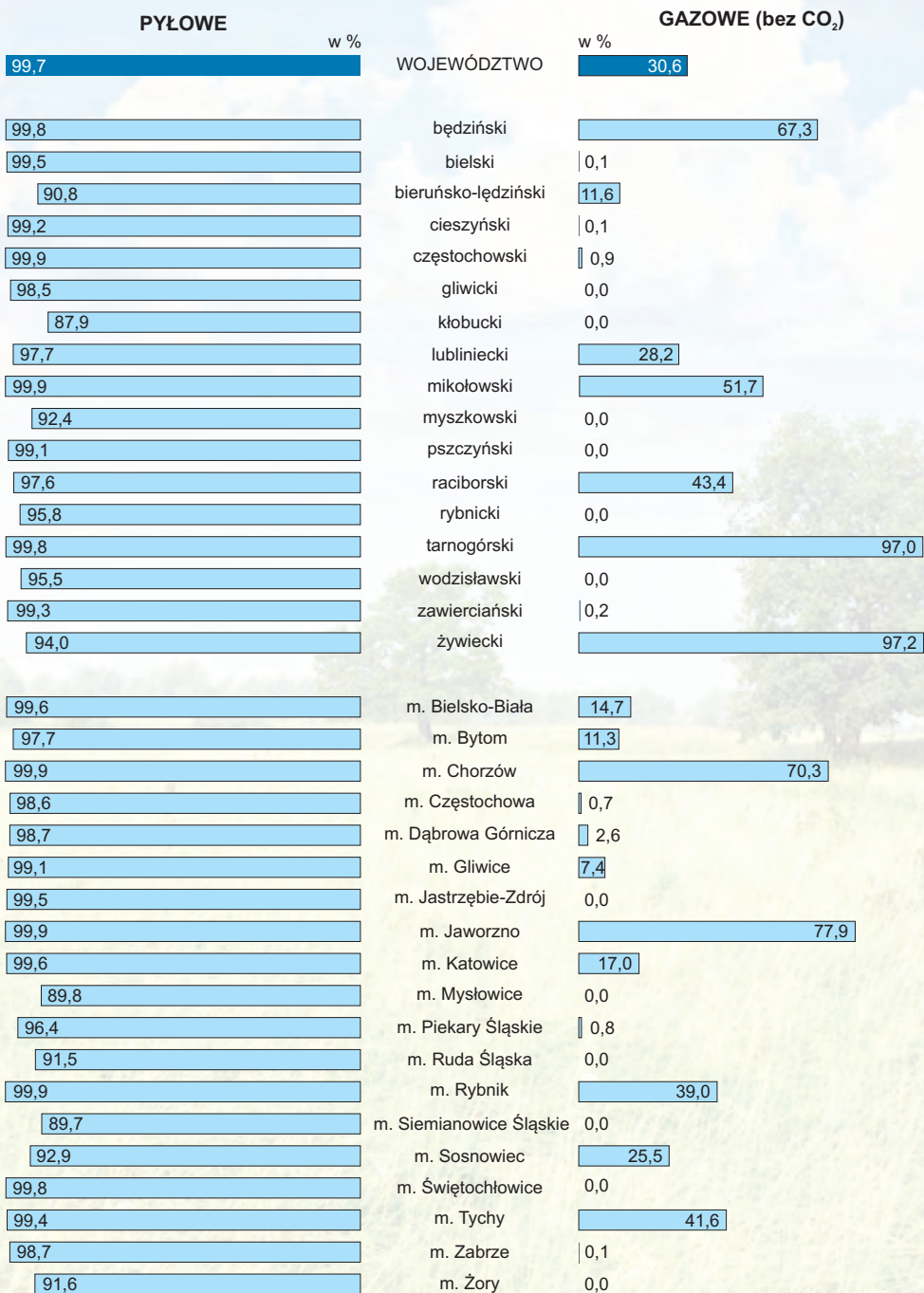

GAZOWE (bez CO₂)

- górnictwo i wydobywanie
- przetwórstwo przemysłowe
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ

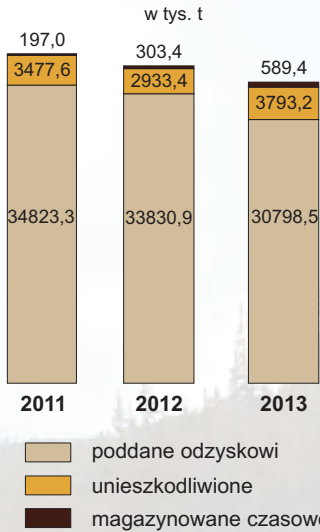
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W % ZANIECZYSZCZEŃ WYTWORZONYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

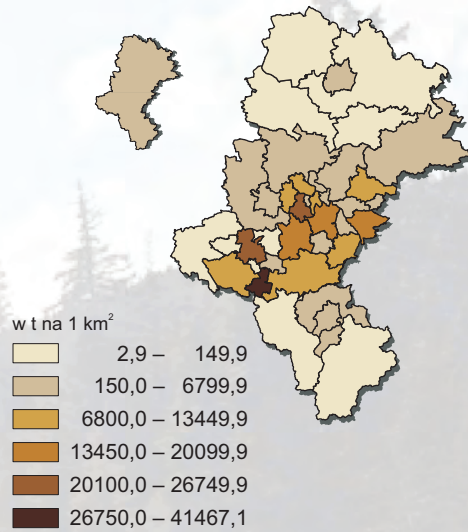

ODPADY^a WYTWORZONE W CIĄGU ROKU

WEDŁUG SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA

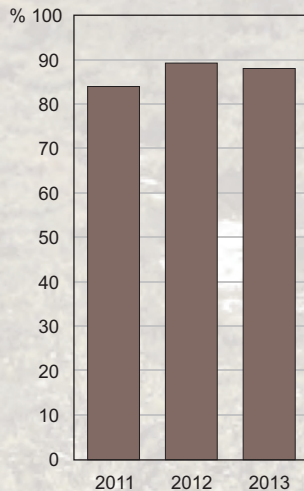
WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

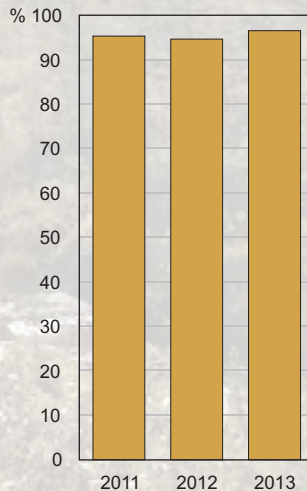
a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

ODPADY^a PODDANE ODZYSKOWI W % ODPADÓW WYTWORZONYCH W CIĄGU ROKU WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI PKD

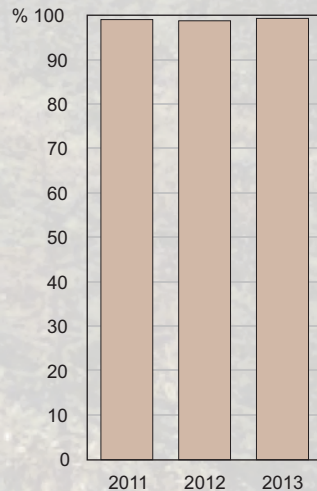
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE

PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE

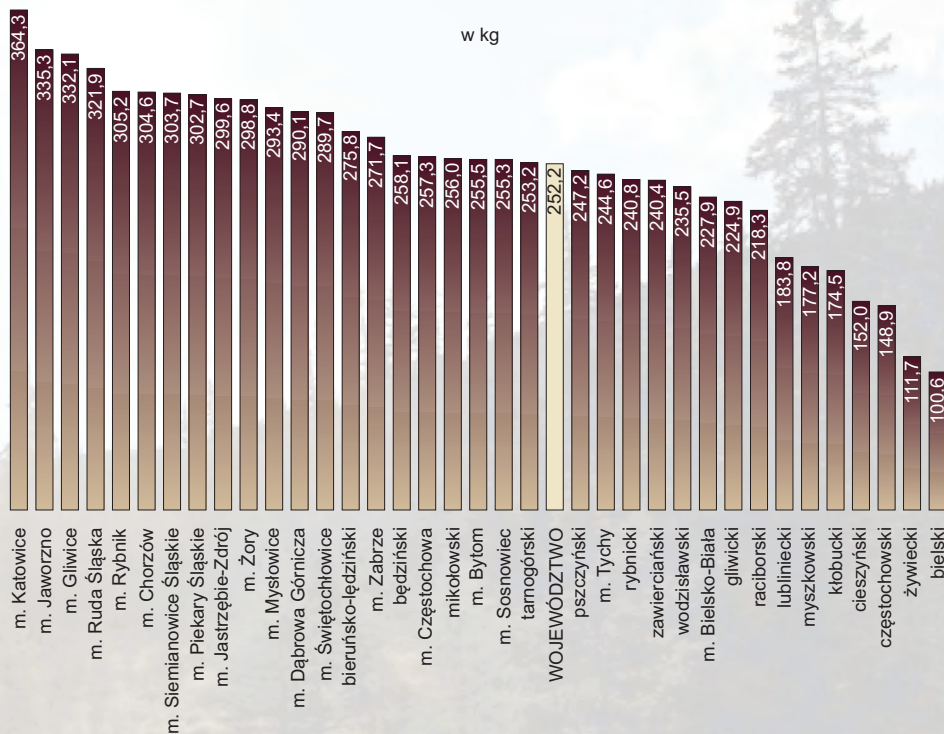

WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ^Δ

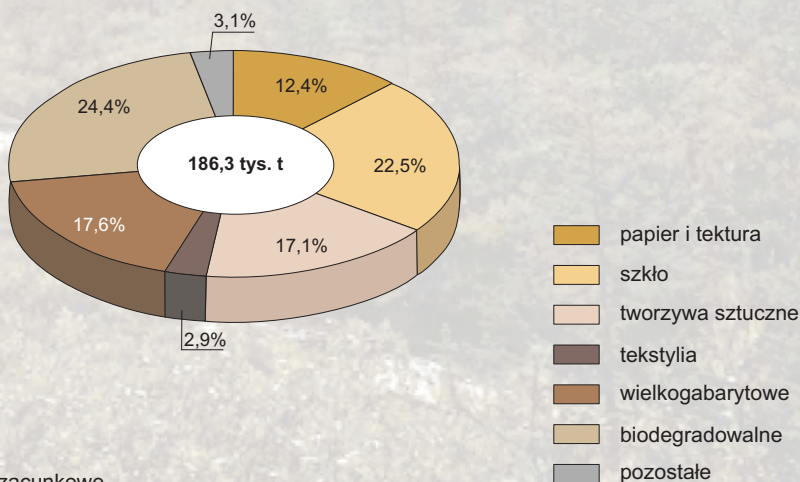

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE (BEZ WYSELEKCJONOWANYCH) NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

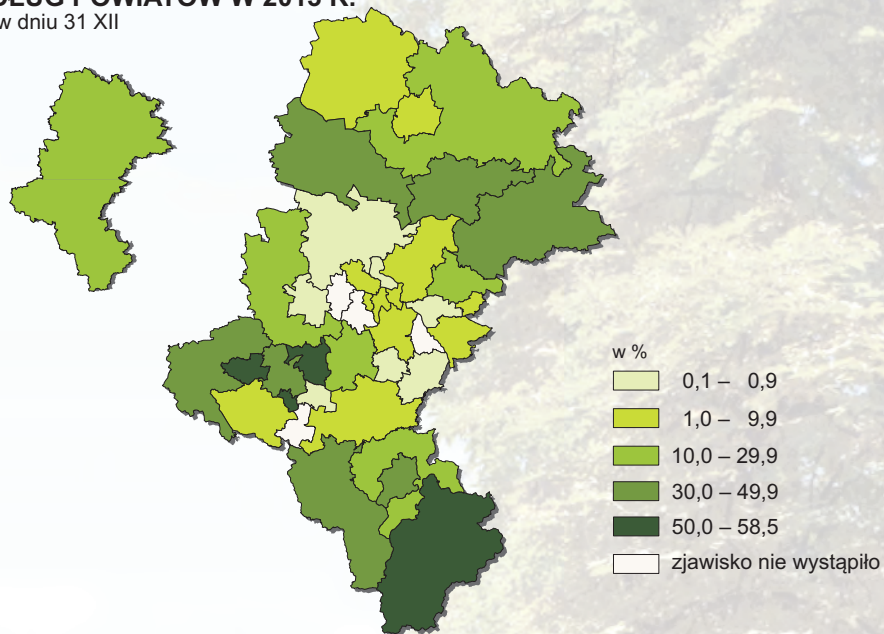
ODPADY KOMUNALNE^a ZEBRANE SELEKTYWNIENIE WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.

^a Dane szacunkowe.

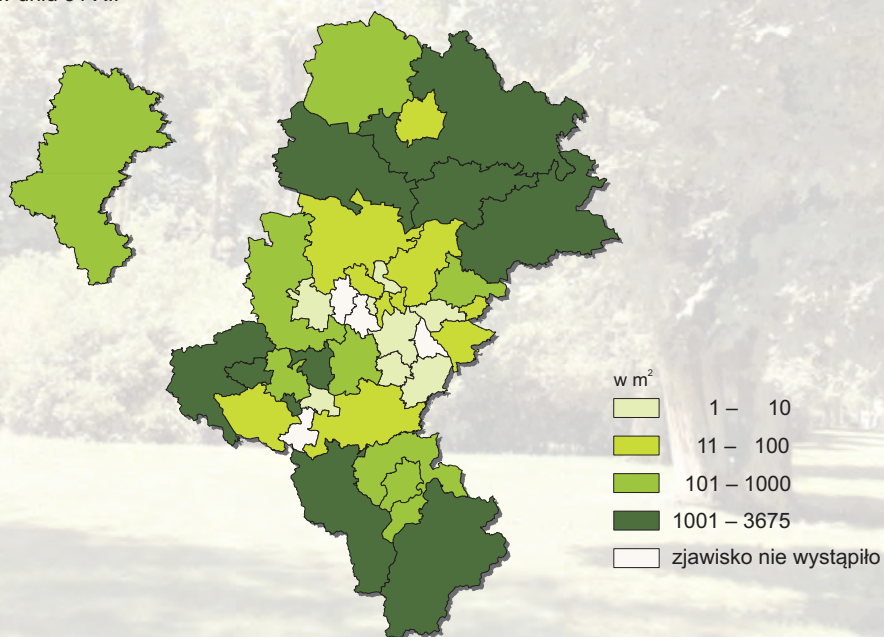
UDZIAŁ OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH W POWIERZCHNI OGÓLEM WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

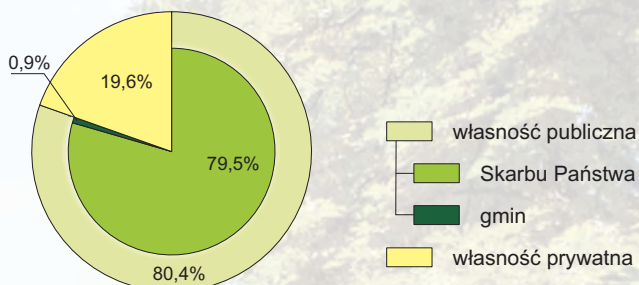
POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

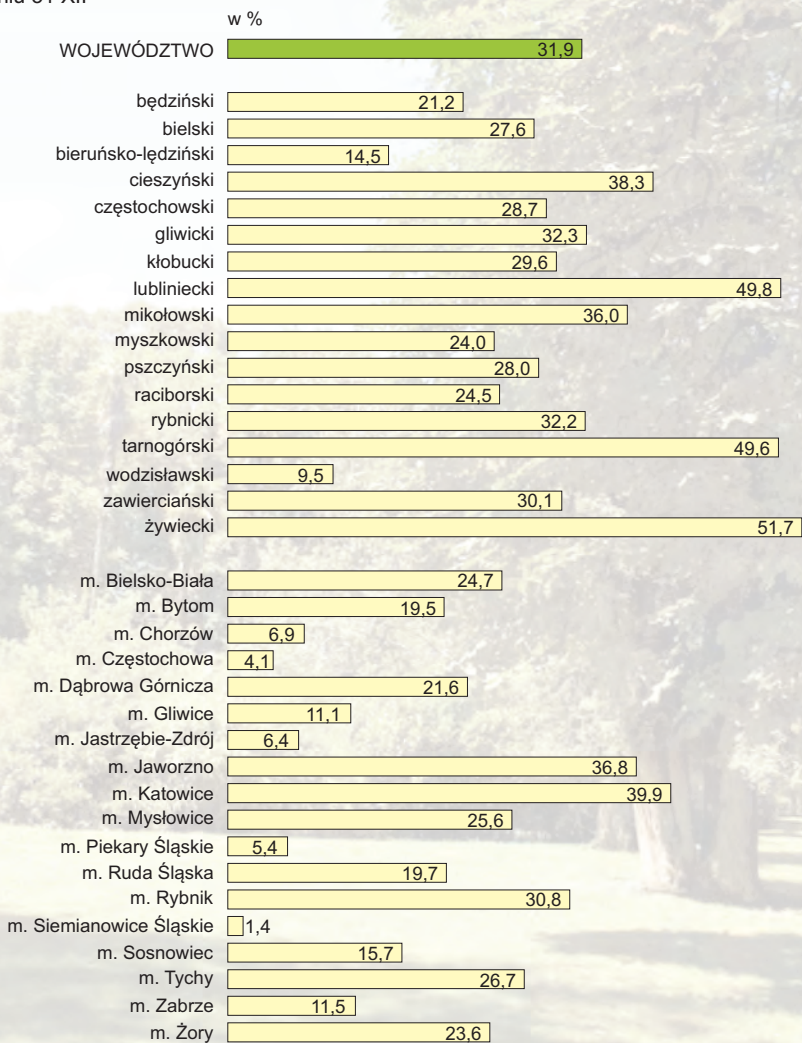
STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

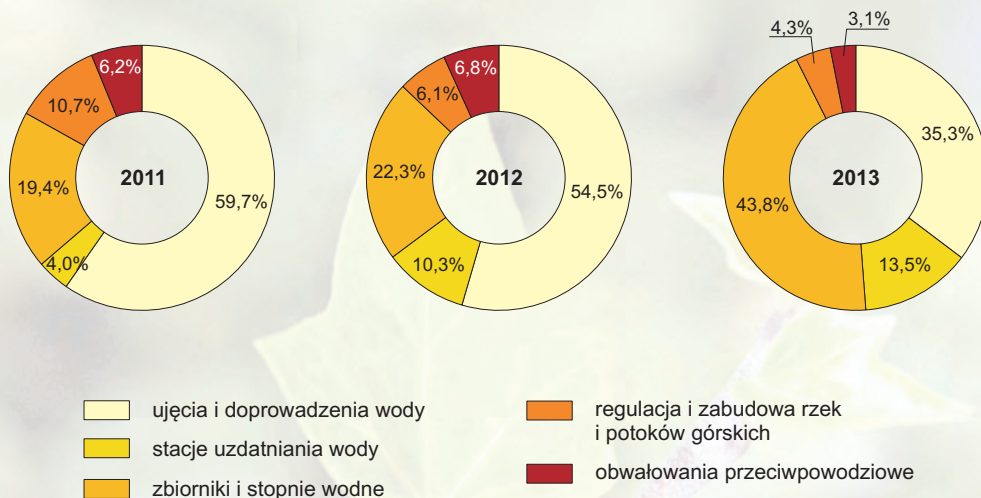

LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

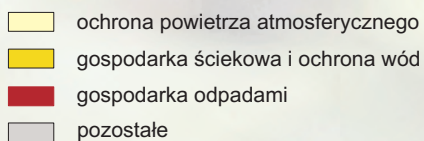
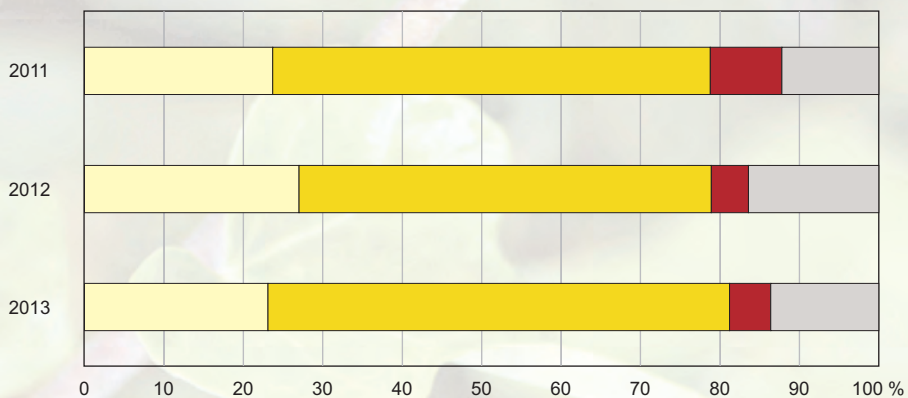
Stan w dniu 31 XII

STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA

STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA

NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG POWIATÓW W 2013 R.

OCHRONA ŚRODOWISKA

w zł

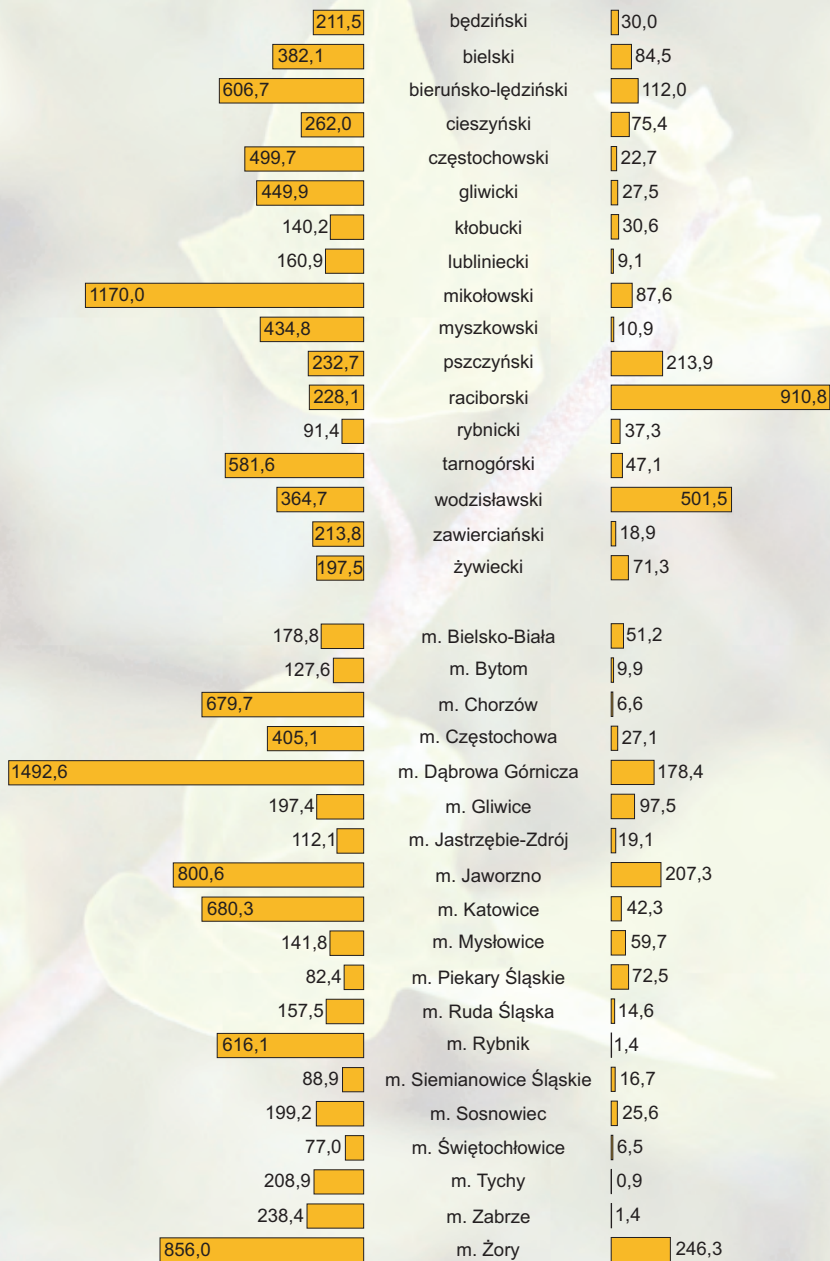
380,4

WOJEWÓDZTWO

GOSPODARKA WODNA

w zł

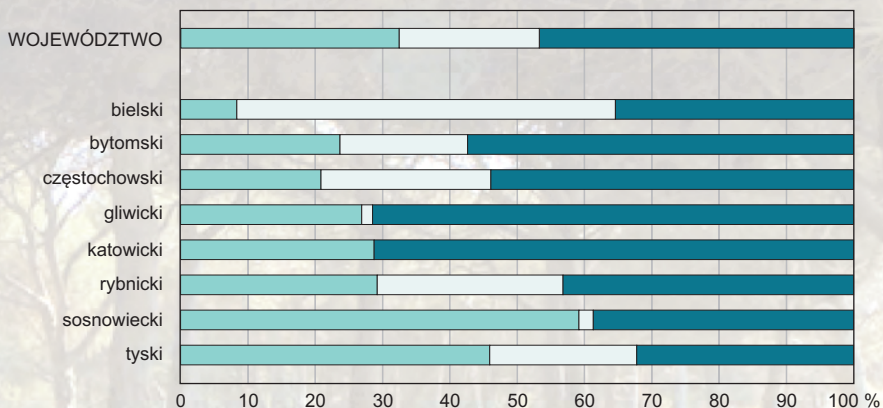
88,4

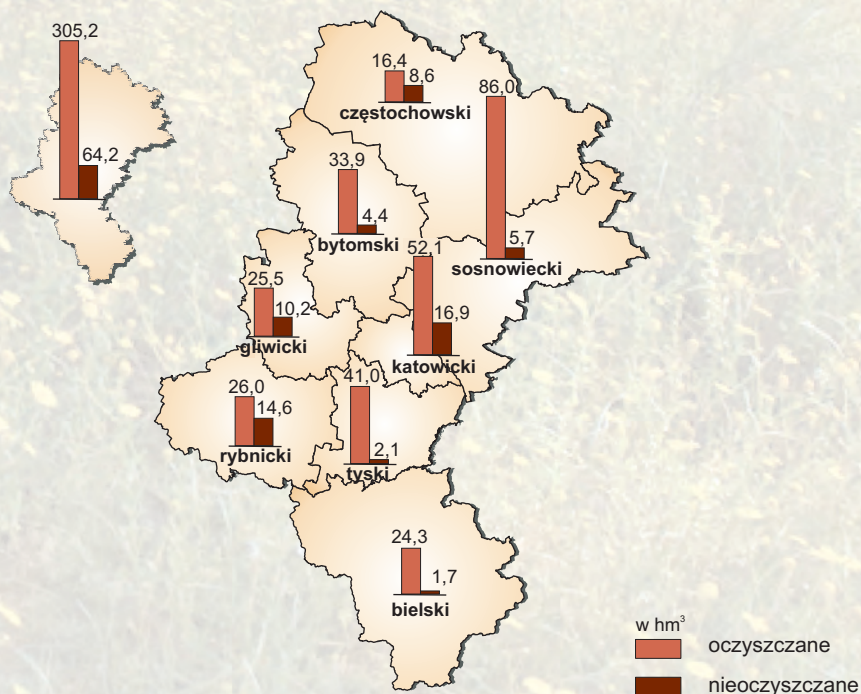
STRUKTURA ZUŻYCIA WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R.

■ przemysł
 ■ rolnictwo i leśnictwo^a
 ■ eksploatacja sieci wodociągowej^b

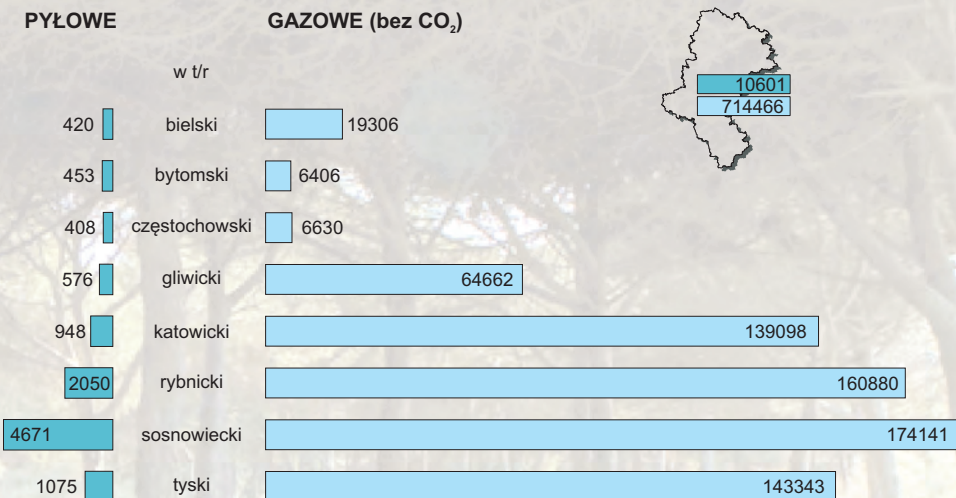
a Woda zużyta do nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych.
b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R.

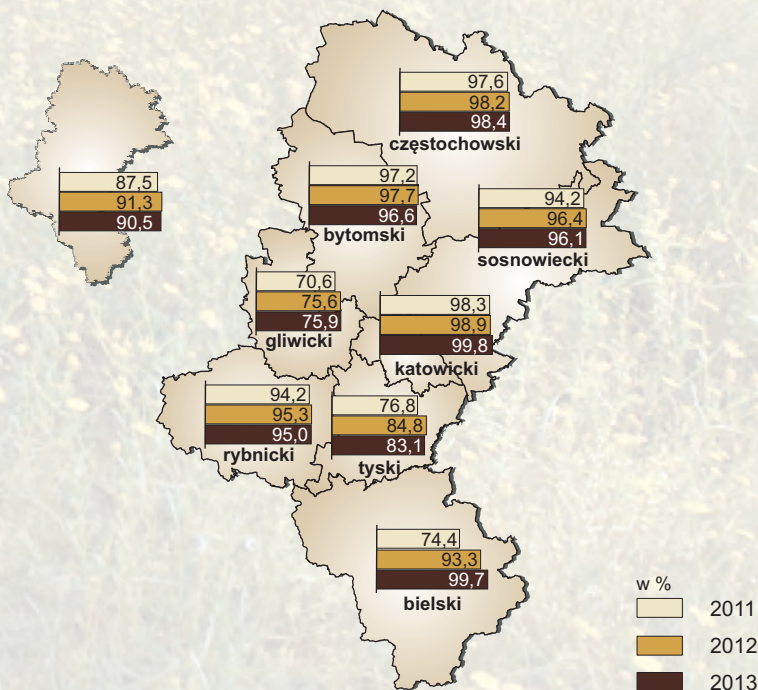

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R.

ODPADY PODDANE ODZYSKOWI W % ODPADÓW WYTWORZONYCH W CIĄGU ROKU WEDŁUG PODREGIONÓW

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

OGÓŁEM

w ha

273643,6 WOJEWÓDZTWO

94651,6

bielski

29340,9

bytomski

59008,5

częstochowski

9176,0

gliwicki

689,1

katowicki

38062,8

rybnicki

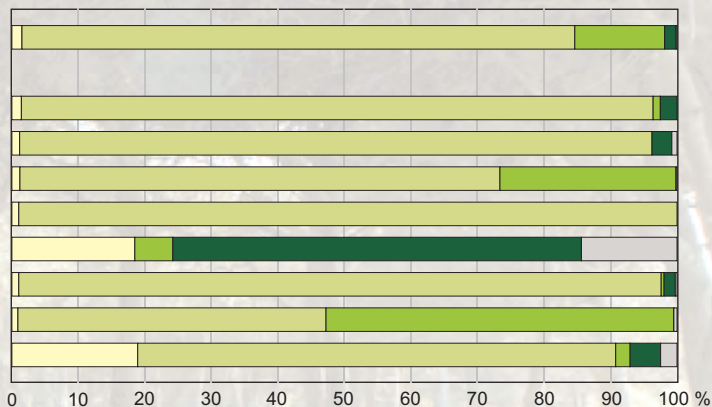
38383,0

sosnowiecki

4331,8

tyski

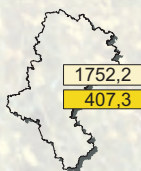
OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

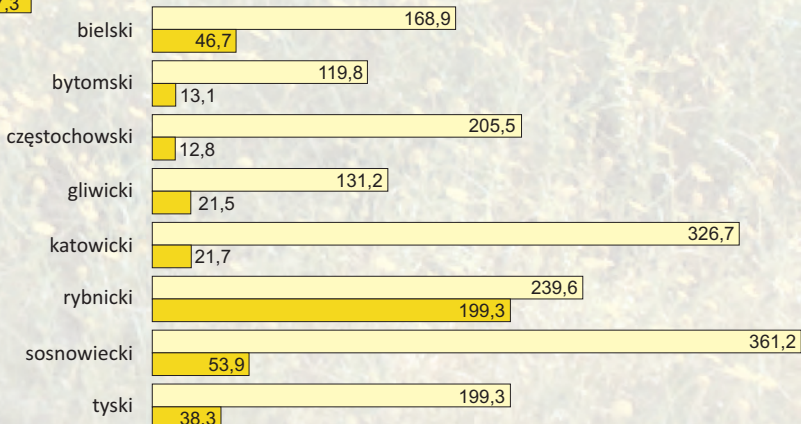
rezerваты przyrody^a obszary chronionego krajobrazu^p pozostałe
 parki krajobrazowe^{ab} zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

a Bez utuliny. **b** Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R.

w mln zł

ochrona środowiska gospodarka wodna

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
MAJOR DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI USE AND PROTECTION OF LAND				
Powierzchnia (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	1233,3	1233,3	1233,3	Area (as of 31 XII) in thous. ha
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne ^a w ha	271	223	146	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- forest purposes ^a in ha
Grunty zdewastowane i zde- gradowane wymagające re- kultywacji i zagospodarowania ^b (stan w dniu 31 XII) w ha	4921	4819	4779	Devastated and degraded land requiring reclamation and management ^b (as of 31 XII) in ha
WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATER				
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	473,5	463,9	458,3	Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm ³
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	400,3	392,7	387,7	Consumption of water for needs of the national economy and population in hm ³
na 1 km ² w dam ³	32,5	31,8	31,4	per 1 km ² in dam ³
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	385,1	375,5	371,5	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in hm ³
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczania	82,0	82,4	82,6	Industrial and municipal wastewater treated in % of requiring treatment
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ^c na 1 km ² w dam ³	31,0	30,2	29,9	Industrial and municipal wastewater requiring treatment ^c per 1 km ² in dam ³
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	72,8	76,2	76,9	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^e (stan w dniu 31 XII)	207	208	204	Municipal wastewater treatment plants ^e (as of 31 XII)

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych; w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska. ^b Dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. ^c Odprowadzone do wód lub do ziemi. ^d Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72. ^e Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

^a According to obligatory legal regulations concerning protection of agricultural and forest land; in the field of agricultural land – data from the Ministry of Agriculture and Rural Development; in the field of forest land – data from the Ministry of the Environment. ^b Data from the Ministry of Agriculture and Rural Development. ^c Discharged into waters or into the ground. ^d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72. ^e Of urban and rural areas working on sewage network.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)
MAJOR DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA <i>POLLUTION AND PROTECTION OF AIR</i>				
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza (stan w dniu 31 XII)	335	328	329	<i>Plants of significant nuisance to air quality (as of 31 XII)</i>
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² w t:				<i>Emission of industrial air pollutants by plants of significant nuisance to air quality per 1 km² in t:</i>
pyłowych	1,0	0,9	0,9	<i>particulates</i>
gazowych (bez CO ₂)	53,2	54,5	57,9	<i>gases (excluding CO₂)</i>
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w %:				<i>Degree of reduction of industrial air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in %:</i>
pyłowych	99,7	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez CO ₂)	30,5	30,0	30,6	<i>gases (excluding CO₂)</i>
ODPADY <i>WASTE</i>				
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone (w ciągu roku) na 1 km ² w tys. t	2,9	3,0	3,1	<i>Waste (excluding municipal waste) generated (during the year) per 1 km² in thous. t</i>
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) poddane odzyskowi w % wytworzonych (w ciągu roku)	87,5	91,3	90,5	<i>Waste (excluding municipal waste) recovered in % of waste generated (during the year)</i>
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotychczas składowane (nagromadzone) na terenach własnych zakładów (stan w końcu roku) na 1 km ² w tys. t	44,7	44,5	41,4	<i>Waste (excluding municipal waste) landfilled (accumulated) up to now on own plants grounds (end of year) per 1 km² in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania ^a na 1 mieszkańca w kg	293,8	292,5	292,6	<i>Municipal waste collected (during the year) by purification plants^a per capita in kg</i>

^a Dane szacunkowe.

^a Estimated data.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)
MAJOR DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU				
PROTECTION OF NATURE AND LANDSCAPE				
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII)				<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>
w tys. ha	273,2	273,6	273,6	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni ogólnej	22,1	22,2	22,2	<i>in % of total area</i>
na 1 mieszkańca w m ²	590	593	595	<i>per capita in m²</i>
Rezerваты przyrody ^a (stan w dniu 31 XII)				<i>Nature reserves^a (as of 31 XII)</i>
w tys. ha	4,2	4,3	4,3	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni ogólnej	0,3	0,3	0,3	<i>in % of total area</i>
Parki krajobrazowe ^a (stan w dniu 31 XII)				<i>Landscape parks^a (as of 31 XII)</i>
w tys. ha	229,7	229,7	229,7	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni ogólnej	18,6	18,6	18,6	<i>in % of total area</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^b (stan w dniu 31 XII)				<i>Protected landscape areas^b (as of 31 XII)</i>
w tys. ha	37,0	37,0	37,0	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni ogólnej	3,0	3,0	3,0	<i>in % of total area</i>

NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE (ceny bieżące)

OUTLAYS ON FIXED ASSETS (current prices)

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska:				<i>Outlays on fixed assets serving environmental protection:</i>
w mln zł	1508,4	1463,3	1752,2	<i>in mln zł</i>
w % nakładów ogółem	5,0	5,3	6,3	<i>in % of total outlays</i>
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej:				<i>Outlays on fixed assets serving water management:</i>
w mln zł	269,5	301,5	407,3	<i>in mln zł</i>
w % nakładów ogółem	0,9	1,1	1,5	<i>in % of total outlays</i>

^a Bez otuliny. ^b Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenach obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding protection zone. ^b Excluding the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the protected landscape areas.

**II. WYBRANE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG
SELECTED DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT BY**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2011 b – 2012 c – 2013	Polska	Śląskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie
1	Powierzchnia ogólna ¹ (stan w dniu 31 XII)								
2	w tys. ha	a 31268,0	1233,3	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3
3		b 31268,0	1233,3	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3
		c 31268,0	1233,3	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3
4	Grunty zdewastowane i zdegradowane wy- magające rekultywa- cji i zagospodarowa- nia (stan w dniu 31 XII) w ha	a 64011	4921	8247	4495	3075	1510	4541	1846
5		b 64343	4819	8076	4518	3127	1627	4790	1886
6		c 61958	4779	8316	4398	3112	1511	4910	1782
7	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm ³	a 10679,1	400,3	427,0	221,1	351,5	88,1	307,4	496,3
8		b 10349,5	392,7	411,2	224,0	340,0	92,3	302,4	505,9
9		c 10106,0	387,7	396,1	218,3	353,3	89,0	283,3	475,8
10	w odsetkach ogółem:								
11	przemysł	a 75,1	34,6	28,1	36,2	33,8	12,9	38,5	66,5
12		b 74,5	32,7	26,0	36,6	32,9	11,8	37,6	67,1
13		c 74,3	32,5	23,9	36,6	34,2	12,0	36,2	66,2
14	rolnictwo i leśnictwo ²	a 10,4	18,5	43,3	24,4	46,7	43,3	25,3	10,6
15		b 10,7	19,8	44,8	24,5	46,8	47,2	25,1	10,3
16		c 10,7	20,8	45,9	23,7	46,2	46,3	24,8	10,0
17	eksploatacja sieci wodociągowej ³	a 14,5	46,9	28,6	39,4	19,6	43,8	36,3	22,9
18		b 14,9	47,5	29,2	38,9	20,4	41,1	37,4	22,6
19		c 15,1	46,7	30,2	39,7	19,5	41,7	39,0	23,8
20	Ścieki ⁴ wymagające oczyszczania w hm ³	a 2271,9	382,6	174,6	120,7	69,5	35,6	127,0	306,9
21		b 2199,3	372,4	167,8	123,7	68,4	38,1	120,2	267,6
22		c 2167,5	369,4	177,9	125,2	71,3	35,5	111,9	267,1
23	w tym oczyszczane: w % wymagających oczyszczania	a 92,3	82,0	97,0	97,5	99,7	98,3	99,6	98,5
24		b 93,5	82,4	96,2	97,7	99,6	98,7	98,2	98,2
25		c 94,1	82,6	97,2	97,4	99,6	98,8	96,4	98,1
26	chemicznie ⁵ , biolo- gicznie i z pod- wyższonym usu- waniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	a 64,8	45,8	77,6	81,7	81,8	96,0	72,6	39,2
27		b 67,4	46,2	80,0	82,7	82,5	96,8	76,1	42,5
		c 69,8	46,4	80,3	82,6	80,2	96,8	81,1	41,3

1 Według ewidencji geodezyjnej. 2 Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. 4 Przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do

1 According to geodesic records. 2 Water used for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and voidship waterworks and water companies. 4 Industrial and municipal discharged into waters or into the ground. 5 Concerns

WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS

Mazo- wieckie	Opolskie	Podkar- packie	Podla- skie	Pomor- skie	Święto- krzyskie	Warmiń- sko- -mazur- skie	Wielko- polskie	Zacho- dniopo- morskie	SPECIFICATION	No.
3555,8	941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2	<i>Total area¹ (as of 31 XII) in thous. ha</i>	1
3555,8	941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2		2
3555,8	941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2		3
									<i>Devasted and degraded land requiring reclamation and management (as of 31 XII) in ha</i>	
4101	3115	1762	2828	2952	3381	4695	9773	2769		4
4073	2888	1697	2807	3050	3422	4751	9799	3013		5
4134	2540	1674	2764	2915	3445	4744	9081	1853		6
									<i>Consumption of water for needs of the national economy and population total in hm³</i>	
2714,5	109,5	277,2	80,5	221,3	1358,4	129,8	1800,8	1695,3		7
2751,5	109,9	241,0	83,9	201,9	1284,9	125,7	1698,2	1584,2		8
2695,8	106,3	253,3	82,8	188,4	1224,8	121,9	1724,9	1504,3		9
									<i>in percent total: industry</i>	
87,8	37,9	60,2	16,0	53,3	91,2	21,3	84,8	93,7		10
88,1	36,8	58,3	14,5	49,5	91,1	22,8	83,6	93,4		11
88,0	37,5	59,6	14,7	45,7	91,1	22,4	84,1	93,1		12
									<i>agriculture and forestry²</i>	
3,3	27,0	17,9	27,8	4,2	5,5	36,0	6,3	1,9		13
3,2	27,9	15,9	31,9	4,4	5,4	33,4	7,1	1,9		14
3,1	26,7	16,4	30,9	5,0	5,4	32,5	6,8	2,1		15
									<i>exploitation of water supply system³</i>	
8,9	35,0	21,9	56,2	42,6	3,3	42,7	8,9	4,4		16
8,7	35,2	25,8	53,6	46,1	3,4	43,9	9,4	4,8		17
8,9	35,7	24,0	54,4	49,3	3,5	45,1	9,1	4,9		18
									<i>Wastewater⁴ requiring treatment in hm³</i>	
246,9	101,9	75,5	40,2	124,4	76,5	48,6	223,9	117,1		19
236,9	86,8	69,8	40,0	125,3	74,2	49,7	238,0	120,3		20
251,1	60,8	70,2	39,1	127,0	86,3	48,9	212,2	113,7		21
									<i>of which treated: in % of requiring treatment</i>	
78,5	85,7	98,3	100,0	99,6	74,1	99,7	99,8	99,3		22
89,2	90,4	98,8	100,0	99,6	67,6	98,9	99,7	99,3		23
97,1	98,3	98,1	100,0	99,5	61,4	98,6	99,6	99,2		
									<i>chemical⁵, biological and increased biogene removal (disposal) in % of wastewater requiring treatment</i>	
76,8	32,9	85,3	98,0	95,4	51,3	98,5	50,1	96,7		25
87,4	39,6	87,3	97,6	95,2	45,8	98,3	47,7	97,0		26
95,1	56,7	87,8	97,6	95,2	40,9	98,1	54,4	96,3		27

i uzupełniania stawów rybnych. **3** Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, ziemi. **5** Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

completing fish ponds. **3** Excluding water consumption for industrial purposes from water supply networks of gminas, only industrial wastewater.

**II. WYBRANE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG
SELECTED DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT BY**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2011 b – 2012 c – 2013	Polska	Śląskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- -pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie
	Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 XII):								
1	przemysłowe a	1110	184	74	54	67	32	65	80
2	b	1093	178	79	53	69	30	69	75
3	c	1032	164	72	45	65	32	65	69
4	komunalne a	3143	207	217	142	268	103	166	235
5	b	3191	208	224	144	279	106	180	238
6	c	3264	204	230	140	286	110	200	243
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:								
7	pyłowych a	57,5	12,7	4,1	4,1	2,4	1,3	3,9	3,9
8	b	52,4	10,6	4,0	3,9	2,1	1,2	3,5	3,9
9	c	49,5	10,6	3,7	3,4	2,1	1,1	3,2	3,6
10	gazowych (bez CO ₂) a	1664,9	656,0	75,8	53,4	33,8	23,1	168,9	134,7
11	b	1626,6	671,9	76,5	57,7	32,6	24,0	162,6	118,9
12	c	1590,7	714,5	63,5	51,9	26,1	23,7	146,6	108,6
	Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w %:								
13	pyłowych a	99,7	99,7	99,9	99,2	98,5	99,0	99,9	99,5
14	b	99,7	99,7	99,9	99,2	98,4	99,0	99,9	99,4
15	c	99,8	99,7	99,9	99,3	98,4	99,1	99,9	99,5
16	gazowych (bez CO ₂) a	60,2	30,5	92,3	42,4	84,2	19,0	68,2	47,8
17	b	58,5	30,0	89,2	43,8	86,0	14,2	71,4	52,1
18	c	59,1	30,6	90,6	36,3	87,6	0,6	75,6	54,9
	Odpady ¹ wytworzone w ciągu roku na 1 km ² w t								
19	a	395,1	2852,6	1757,6	138,0	206,9	81,2	434,5	438,3
20	b	393,8	3005,6	1730,5	126,2	249,7	66,1	445,0	446,6
21	c	417,7	3121,5	1732,2	256,3	271,8	75,1	499,9	423,6
	Odpady ¹ dotychczas składowane (nagromadzone) na terenach własnych zakładów na 1 km ² w t (stan w końcu roku)								
22	a	5290,0	44657,1	30251,0	963,6	804,3	190,5	3536,0	9298,4
23	b	5275,7	44496,4	30743,0	965,7	900,7	192,7	3898,0	7592,8
24	c	5347,3	41419,4	31333,0	1093,1	1029,2	194,8	4300,0	7538,8

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

1 Excluding municipal waste.

WOJEWÓDZTW (cd.)
VOIVODSHIPS (cont.)

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
									<i>Wastewater treatment plants (as of 31 XII):</i>	
									<i>industrial</i>	
128	28	66	29	40	45	21	102	95		1
123	30	64	28	33	46	21	97	98		2
120	31	60	26	33	42	21	96	91		3
									<i>municipal</i>	
288	69	226	111	199	109	227	315	261		4
296	70	229	114	188	110	228	327	250		5
309	71	227	114	187	115	232	346	250		6
									<i>Emission of industrial air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>	
									<i>particulates</i>	
4,9	2,5	2,0	1,0	2,8	2,7	1,2	5,2	2,9		7
4,6	2,1	1,7	0,9	2,8	2,7	1,2	4,6	2,6		8
4,5	1,9	1,7	0,9	2,4	2,4	1,1	4,5	2,6		9
									<i>gases (excluding CO₂)</i>	
161,6	65,1	20,5	9,2	36,3	87,8	8,8	86,1	43,8		10
153,0	60,3	18,1	8,0	33,8	77,8	9,4	84,4	37,5		11
146,5	59,8	19,9	9,8	29,0	70,0	8,9	79,7	32,1		12
									<i>Degree of reduction of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in %:</i>	
									<i>particulates</i>	
99,7	99,9	99,5	99,0	99,1	99,8	97,5	99,7	99,6		13
99,7	99,9	99,5	98,9	99,2	99,8	97,7	99,7	99,6		14
99,7	99,9	99,3	99,0	99,3	99,8	97,4	99,7	99,7		15
									<i>gases (excluding CO₂)</i>	
42,5	69,5	38,2	13,7	73,0	42,5	2,8	59,8	47,9		16
43,8	68,7	34,7	12,8	76,2	47,2	1,2	61,3	37,1		17
45,8	69,4	26,3	12,1	73,9	43,6	1,1	64,4	48,5		18
									<i>Waste¹ generated during the year per 1 km² in t</i>	
212,6	103,2	117,3	35,1	131,1	160,3	37,3	195,5	330,1		19
167,9	101,0	80,6	72,7	158,9	196,1	33,7	201,8	232,2		20
189,3	160,9	92,4	90,5	116,2	379,0	45,9	187,4	198,0		21
									<i>Waste¹ landfilled (accumulated) up to now on own plants grounds per 1 km² in t (end of year)</i>	
1207,2	2352,4	5,5	115,6	222,0	1107,4	50,2	1760,8	5060,9		22
1222,5	2335,9	4,3	116,7	206,7	1143,0	50,2	1818,4	5160,1		23
1231,3	2319,7	4,5	116,6	207,1	3954,1	50,1	1877,7	5231,3		24

**II. WYBRANE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG
SELECTED DATA ON THE STATE, THREAT AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT BY**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2011 b – 2012 c – 2013	Polska	Śląskie	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	
1	Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania ¹ na 1 mieszkańca w kg...	a	255,1	293,8	313,8	250,1	158,8	292,4	249,6	224,7
2		b	248,6	292,5	309,6	245,6	159,8	297,2	245,7	212,5
3		c	246,1	292,6	293,3	245,9	161,3	306,3	228,7	209,1
4	Powierzchnia o szcze- gólnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	a	10148,7	273,2	371,0	571,2	570,0	544,4	359,5	790,3
5		b	10149,5	273,6	371,0	571,2	570,2	543,4	359,7	790,8
6		c	10164,8	273,6	371,1	571,4	570,1	543,3	357,8	790,8
7	w % powierzchni ogólnej	a	32,5	22,1	18,6	31,8	22,7	38,9	19,7	52,1
8		b	32,5	22,2	18,6	31,8	22,7	38,8	19,7	52,1
9		c	32,5	22,2	18,6	31,8	22,7	38,8	19,6	52,1
10	Rezerwy przyrody ² (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	a	164,5	4,2	10,5	9,5	11,5	3,8	7,4	3,3
11		b	165,5	4,3	10,5	9,5	11,9	3,9	7,4	3,3
12		c	165,7	4,3	10,5	9,5	11,9	3,9	7,4	3,4
13	w % powierzchni ogólnej	a	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,2
14		b	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,2
15		c	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,2
16	Parki krajobrazowe ^{2,3} (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	a	2529,6	227,0	195,4	223,5	233,2	77,2	95,5	175,8
17		b	2528,6	227,0	195,4	223,5	233,2	76,4	95,4	175,7
18		c	2530,9	227,0	195,5	223,6	233,2	76,4	95,9	175,8
19	w % powierzchni ogólnej	a	8,1	18,4	9,8	12,4	9,3	5,5	5,2	11,6
20		b	8,1	18,4	9,8	12,4	9,3	5,5	5,2	11,6
21		c	8,1	18,4	9,8	12,4	9,3	5,5	5,3	11,6
22	Obszary chronionego krajobrazu ³ (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	a	6992,5	37,0	138,6	329,7	299,2	436,4	243,3	571,8
23		b	6992,1	37,0	138,6	329,7	299,2	436,0	243,3	572,3
24		c	7006,2	37,0	138,6	329,8	299,2	435,9	240,9	572,2
25	w % powierzchni ogólnej	a	22,4	3,0	6,9	18,3	11,9	31,2	13,4	37,7
26		b	22,4	3,0	6,9	18,3	11,9	31,2	13,4	37,7
27		c	22,4	3,0	6,9	18,3	11,9	31,2	13,2	37,7
28	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące: ochronie środowiska w mln zł	a	12158,2	1508,4	782,3	514,2	532,9	225,6	1570,3	795,9
29		b	10127,8	1463,3	631,2	462,8	536,9	206,4	1191,7	702,2
30		c	10851,2	1752,2	592,3	384,6	385,2	218,6	1088,1	865,6
31	gospodarce wodnej w mln zł	a	3136,2	269,5	320,6	151,5	150,6	146,1	71,4	596,1
32		b	2787,9	301,5	305,1	121,6	114,9	87,3	65,4	416,2
33		c	3059,3	407,3	401,5	107,9	122,3	89,0	72,2	482,6

1 Dane szacunkowe. 2 Bez otuliny. 3 Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków

1 Estimated data. 2 Excluding protection zone. 3 Excluding the area of nature reserves and other forms

WOJEWÓDZTW (dok.)
VOIVODSHIPS (cont.)

Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
274,9	252,8	177,0	209,8	296,3	152,8	225,1	269,1	311,5	<i>Municipal waste collected (during the year) by purification plants¹ per capita in kg</i>	1
260,0	244,0	172,7	201,6	282,5	142,2	222,6	270,0	296,8		2
250,9	246,3	168,0	210,4	281,3	133,6	238,4	274,2	302,1		3
1055,4	256,3	797,6	645,6	598,2	755,6	1129,4	948,3	482,4	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII) in thous. ha</i>	4
1055,5	256,3	797,6	646,0	598,2	755,6	1129,5	948,3	482,6		5
1055,5	256,3	800,6	646,1	598,0	760,5	1129,5	943,6	496,9		6
29,7	27,2	44,7	32,0	32,7	64,5	46,7	31,8	21,1	<i>in % of total area</i>	7
29,7	27,2	44,7	32,0	32,7	64,5	46,7	31,8	21,1		8
29,7	27,2	44,9	32,0	32,7	64,9	46,7	31,6	21,7		9
18,0	1,0	11,0	23,5	8,8	3,8	31,2	4,1	12,8	<i>Nature reserves² (as of 31 XII) in thous. ha</i>	10
18,1	1,0	11,1	23,8	8,8	3,8	31,3	4,1	12,9		11
18,1	1,0	11,1	23,9	8,8	3,8	31,3	4,1	12,9		12
0,5	0,1	0,6	1,2	0,5	0,3	1,3	0,1	0,6	<i>in % of total area</i>	13
0,5	0,1	0,6	1,2	0,5	0,3	1,3	0,1	0,6		14
0,5	0,1	0,6	1,2	0,5	0,3	1,3	0,1	0,6		15
168,7	61,7	272,8	83,5	155,1	126,5	139,4	178,0	116,2	<i>Landscape parks^{2,3} (as of 31 XII) in thous. ha</i>	16
168,7	61,7	272,8	83,5	155,1	126,5	139,4	178,0	116,1		17
168,7	61,7	275,5	83,5	154,8	125,5	139,4	178,4	116,1		18
4,7	6,6	15,3	4,1	8,5	10,8	5,8	6,0	5,1	<i>in % of total area</i>	19
4,7	6,6	15,3	4,1	8,5	10,8	5,8	6,0	5,1		20
4,7	6,6	15,4	4,1	8,5	10,7	5,8	6,0	5,1		21
822,6	189,6	463,0	444,2	390,4	617,0	932,2	753,5	324,3	<i>Protected landscape areas³ (as of 31 XII) in thous. ha</i>	22
822,6	189,6	462,9	444,2	390,4	617,0	932,2	753,0	324,3		23
822,6	189,6	464,8	444,2	390,4	622,9	932,2	747,7	338,5		24
23,1	20,1	25,9	22,0	21,3	52,7	38,6	25,3	14,2	<i>in % of total area</i>	25
23,1	20,1	25,9	22,0	21,3	52,7	38,6	25,2	14,2		26
23,1	20,1	26,0	22,0	21,3	53,2	38,6	25,1	14,8		27
1311,2	315,3	521,4	246,0	753,8	788,7	390,4	1181,8	720,2	<i>Outlays on fixed assets (current prices) serving: environmental protection in mln zł</i>	28
985,0	337,7	470,9	309,6	526,9	689,4	421,9	804,2	387,7		29
1542,0	399,8	579,8	242,8	633,1	737,4	344,2	651,9	433,7		30
299,9	106,2	128,4	76,5	189,4	86,4	112,6	279,1	151,9	<i>water management in mln zł</i>	31
267,9	129,0	155,4	45,3	270,6	63,4	81,3	239,6	123,3		32
257,2	163,8	174,7	60,6	234,0	79,8	88,4	193,1	124,9		33

krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment¹ per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
WOJEWÓDZTWO	32,5	31,0	273175,7	22,1	1521
VOIVODSHIP	31,8	30,2	273574,8	22,2	1532
	31,4	29,9	273643,6	22,2	1532
GMINY MIEJSKIE					
URBAN GMINAS					
Będzin	a 374,0	90,8	303,3	8,1	40
	b 311,4	79,5	303,3	8,1	40
	c 298,1	73,4	303,3	8,1	40
Bielsko-Biała	a 76,8	90,8	5071,2	40,7	66
	b 76,9	83,4	5071,2	40,7	66
	c 72,7	82,8	5101,8	41,0	62
Bieruń	a 73,8	193,9	–	–	9
	b 80,9	254,9	–	–	9
	c 82,2	220,1	–	–	9
Bytom	a 121,7	454,8	92,3	1,3	1
	b 127,6	358,5	397,9	5,7	1
	c 115,4	381,0	397,9	5,7	1
Chorzów	a 165,3	109,6	283,0	8,5	1
	b 160,6	133,3	283,0	8,5	1
	c 160,4	132,2	283,0	8,5	1
Cieszyn	a 62,4	58,2	878,3	30,7	37
	b 65,0	59,4	878,3	30,7	37
	c 65,0	60,4	878,3	30,7	38
Czeladź	a 75,9	62,2	–	–	–
	b 75,5	64,2	–	–	–
	c 71,1	63,1	–	–	–
Częstochowa	a 121,6	70,6	1012,0	6,3	19
	b 110,1	71,2	1012,0	6,3	19
	c 99,4	69,9	1012,0	6,3	19
Dąbrowa Górnicza	a 97,2	84,1	3663,0	19,4	16
	b 91,3	81,5	3663,0	19,4	25
	c 83,9	83,9	3663,0	19,4	24
Gliwice	a 78,8	95,4	56,6	0,4	9
	b 78,0	95,0	56,6	0,4	9
	c 75,2	92,3	56,6	0,4	8
Imielin	a 23,3	3,9	–	–	–
	b 9,8	4,5	–	–	–
	c 9,7	5,1	–	–	–
Jastrzębie-Zdrój	a 77,6	45,0	–	–	27
	b 66,3	44,8	–	–	27
	c 65,4	42,8	–	–	27

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
 SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment ¹ per 1 km ² in dam ³	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) Monuments of nature (as of 31 XII)	
			w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area		
GMINY MIEJSKIE (cd.) URBAN GMINAS (cont.)						
Jaworzno	a	183,7	262,5	380,4	2,5	23
	b	172,6	248,4	380,4	2,5	23
	c	177,3	240,1	404,7	2,7	23
Kalety	a	3,0	2,3	7,5	0,1	12
	b	3,0	2,4	7,5	0,1	12
	c	3,0	2,6	7,5	0,1	12
Katowice	a	143,3	202,1	232,0	1,4	34
	b	139,7	184,2	232,0	1,4	34
	c	135,0	186,4	232,0	1,4	34
Knurów	a	153,2	206,8	470,0	13,8	1
	b	147,4	250,5	470,0	13,8	–
	c	165,1	258,6	470,0	13,8	–
Lędziny	a	160,0	434,4	–	–	–
	b	176,1	417,5	–	–	–
	c	173,3	448,3	–	–	–
Lubliniec	a	41,5	13,6	57,6	0,6	9
	b	40,7	13,5	57,6	0,6	9
	c	39,7	12,8	57,6	0,6	9
Łaziska Górne	a	907,8	209,9	26,3	1,3	20
	b	772,9	230,0	26,3	1,3	20
	c	747,1	240,3	26,3	1,3	20
Miasteczko Śląskie	a	23,8	11,5	20,3	0,3	6
	b	26,6	13,1	20,3	0,3	6
	c	30,2	13,5	20,3	0,3	6
Mikołów	a	22,6	15,3	198,2	2,5	7
	b	20,7	14,8	198,2	2,5	7
	c	21,1	15,4	198,2	2,5	7
Mysłowice	a	71,7	150,1	–	–	13
	b	63,0	157,0	–	–	14
	c	59,7	145,2	–	–	14
Myszków	a	48,7	25,8	745,3	10,1	1
	b	53,7	25,0	745,3	10,1	1
	c	47,4	21,5	745,3	10,1	1
Orzesze	a	9,1	2,5	2890,0	34,5	2
	b	8,9	2,4	2890,0	34,5	2
	c	8,7	2,4	2890,0	34,5	2
Piekary Śląskie	a	90,2	121,0	6,3	0,2	–
	b	78,8	128,8	6,3	0,2	–
	c	78,7	115,3	6,3	0,2	1

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment ¹ per 1 km ² in dam ³	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) Monuments of nature (as of 31 XII)
			w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	
GMINY MIEJSKIE (cd.) URBAN GMINAS (cont.)					
Poręba	a 7,8	1,8	–	–	3
	b 7,5	3,6	–	–	3
	c 7,2	3,6	–	–	3
Pszów	a 54,5	33,3	–	–	–
	b 31,3	25,9	–	–	–
	c 19,2	13,6	–	–	–
Pyskowice	a 21,2	18,3	–	–	34
	b 21,1	18,2	–	–	34
	c 20,2	18,0	–	–	34
Racibórz	a 35,3	32,2	1280,0	17,1	20
	b 34,5	31,4	1280,0	17,1	20
	c 35,2	30,0	1280,0	17,1	20
Radlin	a 128,0	69,4	–	–	–
	b 129,0	74,5	–	–	–
	c 142,9	79,9	–	–	–
Radzionków	a 61,5	38,5	–	–	–
	b 60,4	40,1	–	–	–
	c 57,9	42,3	–	–	–
Ruda Śląska	a 150,5	162,2	–	–	6
	b 139,1	156,0	–	–	11
	c 131,8	154,6	–	–	11
Rybnik	a 109,4	48,9	4499,7	30,3	19
	b 107,7	46,0	4499,7	30,3	19
	c 107,3	45,6	4499,7	30,3	19
Rydułtowy	a 110,3	394,9	0,1	0,0	7
	b 101,1	413,1	0,1	0,0	7
	c 105,2	402,8	0,1	0,0	7
Siemianowice Śląskie ..	a 117,7	434,0	141,0	5,5	12
	b 116,8	417,1	141,0	5,5	12
	c 114,8	412,8	141,0	5,5	12
Sławków	a 6,1	2,5	494,0	13,5	2
	b 6,5	3,3	494,0	13,5	2
	c 6,8	3,8	494,0	13,5	2
Sosnowiec	a 108,0	375,2	37,9	0,4	70
	b 113,4	352,6	37,9	0,4	70
	c 106,4	348,3	37,4	0,4	68

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
 SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment ¹ per 1 km ² in dam ³	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) Monuments of nature (as of 31 XII)
			w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	
GMINY MIEJSKIE (dok.) URBAN GMINAS (cont.)					
Szczyrk	a 3,9	4,6	3240,0	82,9	7
	b 3,9	4,7	3240,0	82,9	6
	c 3,7	4,7	3240,0	82,9	6
Świętochłowice	a 159,1	124,1	33,1	2,5	3
	b 155,4	150,0	33,1	2,5	3
	c 152,3	147,4	33,1	2,5	3
Tarnowskie Góry	a 30,8	20,2	263,1	3,1	111
	b 29,7	22,9	263,1	3,1	111
	c 28,3	22,4	263,1	3,1	111
Tychy	a 110,8	113,7	19,9	0,2	2
	b 114,7	111,8	19,1	0,2	2
	c 113,4	111,6	19,1	0,2	2
Ustroń	a 14,7	13,4	2920,0	49,5	8
	b 15,5	13,5	2920,0	49,5	8
	c 14,2	13,1	2920,0	49,5	8
Wisła	a 4,0	4,7	9827,5	89,2	9
	b 4,3	4,4	9827,5	89,2	9
	c 4,1	4,3	9827,5	89,2	9
Wodzisław Śląski	a 32,9	22,1	–	–	8
	b 32,8	21,9	–	–	8
	c 32,8	22,1	–	–	8
Wojkowice	a 27,4	17,3	–	–	1
	b 28,6	25,4	–	–	1
	c 27,5	21,3	–	–	1
Zabrze	a 96,9	201,5	–	–	10
	b 94,0	195,4	–	–	10
	c 91,9	168,6	–	–	10
Zawiercie	a 63,5	26,7	4564,0	53,5	–
	b 61,6	27,0	4564,0	53,5	–
	c 59,8	26,6	4564,0	53,5	2
Żory	a 60,6	26,1	7,2	0,1	27
	b 47,1	26,3	7,2	0,1	27
	c 46,6	26,5	7,2	0,1	27
Żywiec	a 84,0	45,3	428,8	8,5	48
	b 88,4	43,7	428,8	8,5	48
	c 87,7	44,5	428,8	8,5	48

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY MIEJSKO- -WIEJSKIE URBAN-RURAL GMINAS					
Blachownia	a 6,5	3,5	1401,0	21,0	8
	b 6,5	3,5	1401,0	21,0	8
	c 6,4	4,0	1401,0	21,0	7
Czechowice-Dziedzice	a 156,2	63,6	10,4	0,2	9
	b 161,9	61,4	10,4	0,2	10
	c 165,4	57,3	10,4	0,2	11
Czerwionka- -Leszczyń	a 12,5	58,1	8587,0	74,9	16
	b 20,7	57,8	8587,0	74,9	12
	c 20,4	57,8	8587,0	74,9	12
Kłobuck	a 6,1	3,4	7,9	0,1	5
	b 6,1	3,3	7,9	0,1	5
	c 6,0	3,3	7,9	0,1	5
Koniecpol	a 46,9	1,4	68,5	0,5	2
	b 57,6	0,5	68,5	0,5	1
	c 50,9	0,7	68,5	0,5	1
Koziegłowy	a 4,7	0,9	2,1	0,0	5
	b 4,9	0,7	2,1	0,0	5
	c 4,8	0,7	2,1	0,0	5
Krzanowice	a 3,4	1,1	–	–	–
	b 3,5	1,1	–	–	–
	c 3,6	1,4	–	–	–
Krzepice	a 4,5	2,3	–	–	2
	b 4,7	2,4	–	–	2
	c 4,5	2,6	–	–	2
Kuźnia Raciborska	a 2,4	1,2	12684,0	100,0	19
	b 2,4	1,2	12684,0	100,0	19
	c 2,3	1,1	12684,0	100,0	19
Łazy	a 3,6	0,6	6433,0	48,4	1
	b 3,8	0,6	6444,5	48,5	1
	c 3,6	1,0	6444,5	48,5	2
Ogrodzieniec	a 2,9	1,0	7209,0	85,0	1
	b 3,1	1,2	7209,0	85,0	1
	c 3,1	1,3	7209,0	85,0	1
Pilica	a 2,0	0,6	7832,0	54,9	14
	b 1,9	0,5	7832,0	54,9	14
	c 1,9	0,4	7832,0	54,9	14
Pszczyna	a 14,0	8,2	742,7	4,3	15
	b 13,2	8,2	742,7	4,3	15
	c 13,8	8,8	742,7	4,3	15

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment¹ per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY MIEJSKO- -WIEJSKIE (dok.) URBAN-RURAL GMINAS (cont.)					
Siewierz	a 4,3	1,3	–	–	–
	b 4,4	1,3	–	–	–
	c 4,0	1,3	–	–	–
Skoczów	a 135,7	14,6	64,5	1,0	14
	b 135,4	14,4	64,5	1,0	14
	c 122,6	14,2	64,5	1,0	14
Sośnicowice	a 4,8	0,8	2470,1	21,2	2
	b 4,7	0,8	2470,1	21,2	2
	c 5,2	0,8	2470,1	21,2	2
Strumień	a 52,7	1,5	–	–	9
	b 53,0	1,6	–	–	9
	c 57,4	1,6	–	–	9
Szczekociny	a 2,4	1,4	5,0	0,0	11
	b 15,2	1,5	5,0	0,0	11
	c 14,9	1,6	5,0	0,0	10
Toszek	a 4,6	1,5	–	–	7
	b 7,1	1,4	–	–	7
	c 6,1	1,5	–	–	7
Wilamowice	a 58,5	4,4	–	–	3
	b 57,2	4,7	–	–	4
	c 49,7	5,0	–	–	4
Woźniki	a 2,6	0,9	895,7	7,0	7
	b 2,4	0,9	895,7	7,0	7
	c 2,1	0,8	895,7	7,0	7
Żarki	a 2,6	1,1	6188,0	61,3	10
	b 2,7	1,2	6188,0	61,3	10
	c 2,6	1,2	6188,0	61,3	10
GMINY WIEJSKIE RURAL GMINAS					
Bestwina	a 61,2	2,6	175,1	4,6	6
	b 61,6	5,3	175,1	4,6	6
	c 61,9	5,2	175,1	4,6	6
Bobrowniki	a 9,4	2,7	–	–	1
	b 8,9	2,7	–	–	1
	c 8,8	3,2	–	–	1

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment¹ per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)					
Bojszowy	a 5,1	4,6	42,2	1,2	19
	b 5,0	4,7	42,2	1,2	19
	c 5,0	4,7	42,2	1,2	19
Boronów	a 1,6	1,4	5715,0	99,8	27
	b 2,0	1,9	5715,0	99,8	25
	c 2,0	2,3	5715,0	99,8	25
Brenna	a 1,7	2,5	6656,1	69,6	54
	b 1,3	2,3	6656,1	69,6	54
	c 1,4	2,3	6656,1	69,6	54
Buczkowice	a 6,7	12,8	45,0	2,3	2
	b 6,8	15,8	45,0	2,3	2
	c 6,7	16,2	45,0	2,3	2
Chełm Śląski	a 8,4	5,6	–	–	–
	b 7,8	6,7	–	–	–
	c 7,7	6,6	–	–	–
Chybie	a 128,6	0,3	30,2	1,0	1
	b 128,5	0,5	30,2	1,0	1
	c 128,5	1,3	30,2	1,0	1
Ciasna	a 16,0	2,8	5065,6	37,8	8
	b 16,3	2,8	5065,6	37,8	8
	c 15,9	2,8	5065,6	37,8	8
Czernichów	a 3,7	3,7	4045,0	71,7	–
	b 4,8	4,3	4045,0	71,7	–
	c 3,9	4,6	4045,0	71,7	–
Dąbrowa Zielona	a 0,9	0,0	–	–	5
	b 1,1	0,0	–	–	5
	c 1,1	0,0	–	–	5
Dębowiec	a 81,7	1,8	–	–	13
	b 78,3	1,8	–	–	13
	c 78,2	1,9	–	–	13
Gaszowice	a 11,2	3,8	60,0	3,0	2
	b 11,8	4,4	60,0	3,0	2
	c 11,9	5,0	60,0	3,0	2
Gierałtowiec	a 9,9	0,1	–	–	5
	b 10,7	0,1	–	–	5
	c 14,9	0,1	–	–	5
Gilowice	a 2,7	–	250,0	8,9	2
	b 3,0	–	250,0	8,9	2
	c 3,0	1,4	250,0	8,9	2

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
 SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)					
Goczałkowice-Zdrój	a 74,7	8,7	–	–	–
	b 74,5	8,0	–	–	–
	c 142,4	8,1	–	–	–
Godów	a 7,3	3,6	–	–	3
	b 7,6	4,4	–	–	3
	c 7,9	4,7	–	–	3
Goleszów	a 5,1	0,9	286,9	4,4	12
	b 5,4	0,9	286,9	4,4	12
	c 5,4	0,8	286,9	4,4	12
Gorzyce	a 10,2	151,6	–	–	1
	b 10,1	148,9	–	–	1
	c 9,6	152,0	–	–	1
Hazlach	a 6,1	4,4	–	–	6
	b 7,5	6,5	–	–	6
	c 6,3	5,9	–	–	6
Herby	a 13,4	4,0	8579,5	99,9	4
	b 11,8	3,7	8579,5	99,9	4
	c 12,1	3,8	8579,5	99,9	4
Irządze	a 1,2	–	89,6	1,3	7
	b 1,2	–	89,6	1,3	7
	c 1,2	–	89,6	1,3	7
Istebna	a 2,0	1,6	3550,0	42,1	13
	b 2,1	1,7	3550,0	42,1	13
	c 3,2	1,8	3550,0	42,1	13
Janów	a 1,3	0,7	14440,9	98,4	20
	b 1,4	0,8	14440,9	98,4	20
	c 1,3	0,7	14440,9	98,4	20
Jasienica	a 92,5	0,2	57,4	0,6	13
	b 93,9	0,2	57,4	0,6	13
	c 94,3	0,5	57,4	0,6	13
Jaworze	a 11,4	5,3	1304,1	61,7	28
	b 10,2	5,8	1304,1	61,7	28
	c 9,6	6,9	1304,1	61,7	29
Jejkowice	a 10,6	1,6	–	–	–
	b 11,5	3,3	–	–	–
	c 11,4	4,3	–	–	–
Jeleśnia	a 3,3	1,2	7875,8	46,2	10
	b 3,6	1,4	7875,8	46,2	10
	c 4,0	1,4	7875,8	46,2	10
Kamienica Polska	a 4,0	1,9	380,0	8,2	–
	b 4,0	2,0	380,0	8,2	–
	c 4,0	2,0	380,0	8,2	–

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ Industrial and municipal wastewater requiring treatment ¹ per 1 km ² in dam ³	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) Monuments of nature (as of 31 XII)
			w ha in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)					
Kłomnice	a 2,3	1,5	–	–	4
	b 2,5	1,3	–	–	4
	c 2,4	1,7	–	–	4
Kobiór	a 4,1	2,1	–	–	6
	b 4,2	2,8	–	–	6
	c 4,1	3,0	–	–	6
Kochanowice	a 2,1	1,6	6085,7	76,1	20
	b 2,0	1,7	6085,7	76,1	20
	c 2,0	1,8	6085,7	76,1	20
Konopiska	a 4,8	2,3	3229,1	41,1	4
	b 4,8	2,3	3229,1	41,1	4
	c 4,7	2,4	3229,1	41,1	4
Kornowac	a 12,5	0,3	–	–	1
	b 12,8	0,3	–	–	1
	c 13,0	0,3	–	–	1
Koszarawa	a –	1,9	–	–	–
	b –	1,9	–	–	–
	c –	1,9	–	–	–
Koszęcin	a 2,3	1,6	1889,4	14,6	19
	b 2,4	2,4	1972,2	15,3	21
	c 2,5	2,8	1972,2	15,3	21
Kozy	a 13,2	6,1	1050,0	39,3	–
	b 13,4	6,3	1050,0	39,3	–
	c 12,9	6,2	1050,0	39,3	–
Kroczyce	a 1,9	0,2	2949,0	26,8	2
	b 2,0	0,2	2949,0	26,8	2
	c 2,0	0,2	2949,0	26,8	2
Krupski Młyn	a 18,7	10,7	10,9	0,3	4
	b 21,7	12,3	10,9	0,3	4
	c 21,4	15,3	24,8	0,6	4
Kruszyna	a 7,7	0,5	–	–	–
	b 7,7	0,6	–	–	–
	c 1,2	0,6	–	–	–
Krzyżanowice	a 4,8	–	162,0	2,3	8
	b 5,3	–	162,0	2,3	8
	c 5,1	–	162,0	2,3	8
Lelów	a 0,9	0,2	43,0	0,3	9
	b 1,0	0,2	43,0	0,3	9
	c 0,9	0,2	43,0	0,3	9

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)					
Lipie	a 6,9	0,7	824,0	8,3	8
	b 7,2	1,0	824,0	8,3	8
	c 7,1	1,1	824,0	8,3	8
Lipowa	a 1,3	2,2	3180,0	54,2	8
	b 1,5	3,9	3180,0	54,2	8
	c 1,6	3,7	3180,0	54,2	8
Lubomia	a 162,8	–	642,8	15,4	2
	b 162,9	–	642,8	15,4	3
	c 173,2	1,7	642,8	15,4	3
Lyski	a 41,0	0,3	4430,0	77,2	1
	b 40,9	0,7	4430,0	77,2	1
	c 40,2	0,8	4430,0	77,2	1
Łękawica	a 1,1	2,4	3160,9	73,9	4
	b 1,3	2,8	3160,9	73,9	4
	c 1,2	3,1	3160,9	73,9	4
Łodygowice	a 6,6	0,2	840,0	23,4	1
	b 11,9	5,6	840,0	23,4	1
	c 11,6	7,9	840,0	23,4	1
Markłowice	a 23,5	7,6	–	–	2
	b 24,9	8,8	–	–	2
	c 30,1	10,1	–	–	2
Miedzna	a 56,1	9,1	22,9	0,5	2
	b 56,0	9,3	22,9	0,5	2
	c 90,7	9,2	22,9	0,5	2
Miedzno	a 1,7	0,6	–	–	3
	b 1,7	0,7	–	–	3
	c 1,7	0,8	–	–	3
Mierzęcice	a 6,3	0,8	–	–	–
	b 6,6	0,8	–	–	–
	c 6,1	0,8	–	–	–
Milówka	a 0,2	1,0	4113,0	41,6	4
	b 0,2	1,0	4113,0	41,6	4
	c 0,2	1,1	4113,0	41,6	4
Mstów	a 2,7	0,9	4330,0	36,2	6
	b 2,7	1,0	4330,0	36,2	6
	c 2,7	1,0	4330,0	36,2	6
Mszana	a 6,9	3,6	–	–	1
	b 7,1	4,4	–	–	1
	c 7,2	5,3	–	–	1
Mykanów	a 3,8	1,2	–	–	3
	b 3,8	1,4	–	–	3
	c 3,7	1,2	–	–	3

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)					
Nędza	a 33,8	–	5710,0	99,8	1
	b 37,9	–	5710,0	99,8	1
	c 44,9	–	5710,0	99,8	1
Niegowa	a 1,8	0,2	8712,0	99,0	5
	b 1,7	0,3	8712,0	99,0	5
	c 1,7	0,2	8712,0	99,0	5
Olsztyn	a 3,3	0,7	8362,3	76,6	14
	b 3,3	0,9	8362,3	76,6	14
	c 3,4	1,0	8362,3	76,6	14
Opatów	a 2,4	0,9	–	–	1
	b 2,5	0,8	–	–	1
	c 2,5	1,1	–	–	3
Ornontowice	a 127,4	11,5	94,1	6,1	38
	b 132,4	19,7	94,1	6,1	38
	c 152,6	11,8	94,1	6,1	38
Ożarówice	a 4,8	1,9	–	–	–
	b 5,1	2,4	–	–	–
	c 5,4	1,6	–	–	–
Panki	a 3,3	1,1	778,0	14,2	2
	b 3,1	1,1	778,0	14,2	2
	c 4,3	1,1	778,0	14,2	2
Pawłowice	a 29,7	12,7	–	–	8
	b 30,0	14,1	–	–	8
	c 30,3	14,7	–	–	8
Pawonków	a 1,3	0,6	–	–	3
	b 2,0	0,6	–	–	3
	c 3,4	0,6	–	–	3
Pietrowice Wielkie	a 3,2	–	–	–	1
	b 3,6	–	–	–	1
	c 3,4	–	–	–	1
Piłchowice	a 6,2	1,0	6160,0	88,2	5
	b 6,6	1,1	6160,0	88,2	5
	c 6,7	1,1	6160,0	88,2	5
Poczesna	a 9,1	3,3	83,0	1,4	1
	b 9,7	3,5	83,0	1,4	1
	c 8,8	3,5	83,0	1,4	1
Popów	a 2,2	0,9	–	–	–
	b 2,4	1,1	–	–	–
	c 2,5	1,0	–	–	–
Poraj	a 8,0	3,4	1433,4	25,1	1
	b 7,6	3,5	1433,4	25,1	1
	c 7,7	3,4	1433,4	25,1	1

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (cd.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013		Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment¹ per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
				w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (cd.) RURAL GMINAS (cont.)						
Porąbka	a	16,3	2,2	3460,0	53,7	1
	b	16,5	2,2	3460,0	53,7	1
	c	16,0	2,1	3460,0	53,7	2
Przyrów	a	24,2	0,4	1732,0	21,5	3
	b	24,5	0,5	1732,0	21,5	3
	c	24,1	0,7	1732,0	21,5	3
Przystajń	a	2,0	0,9	2700,6	30,4	4
	b	2,3	1,0	2700,6	30,4	4
	c	2,0	1,0	2700,6	30,4	4
Psary	a	8,0	0,1	–	–	5
	b	8,1	0,2	–	–	5
	c	8,1	0,2	–	–	5
Radziechowy-Wieprz ...	a	5,9	2,3	2780,0	42,9	2
	b	6,0	3,7	2780,0	42,9	2
	c	6,2	4,1	2780,0	42,9	2
Rajcza	a	0,0	0,8	9390,0	71,5	15
	b	0,1	0,8	9390,0	71,5	15
	c	0,1	1,0	9390,0	71,5	15
Rędziny	a	14,2	201,4	–	–	–
	b	14,8	196,1	–	–	–
	c	14,0	209,5	–	–	–
Rudnik	a	2,3	0,1	–	–	2
	b	2,2	0,3	–	–	2
	c	2,4	0,4	–	–	2
Rudziniec	a	2,6	0,1	–	–	7
	b	2,7	0,1	–	–	7
	c	2,8	0,1	–	–	7
Starcza	a	4,0	5,1	54,1	2,7	–
	b	4,0	5,2	54,1	2,7	–
	c	4,1	5,1	54,1	2,7	–
Suszec	a	7,9	1,3	296,3	3,9	2
	b	8,3	1,9	296,3	3,9	2
	c	8,1	1,9	296,3	3,9	2
Ślemień	a	0,7	0,8	2010,0	44,6	9
	b	0,6	1,8	2010,0	44,6	9
	c	0,4	2,1	2010,0	44,6	9
Świerkianiec	a	8,8	5,3	–	–	1
	b	8,9	5,3	–	–	1
	c	8,7	5,6	–	–	1

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

III. WYBRANE DANE Z OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG GMIN (dok.)
SELECTED DATA ON ENVIRONMENTAL PROTECTION BY GMINAS (cont.)

GMINY GMINAS a – 2011 b – 2012 c – 2013	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³ <i>Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km² in dam³</i>	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ¹ na 1 km ² w dam ³ <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment per 1 km² in dam³</i>	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII)</i>		Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII) <i>Monuments of nature (as of 31 XII)</i>
			w ha <i>in ha</i>	w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	
GMINY WIEJSKIE (dok.) RURAL GMINAS (cont.)					
Świerklany	a 15,8	11,8	–	–	4
	b 15,5	14,4	–	–	4
	c 15,0	16,8	–	–	4
Świnna	a 1,0	7,9	1270,0	32,4	3
	b 1,2	9,0	1270,0	32,4	3
	c 1,1	11,5	1270,0	32,4	3
Tworóg	a 2,2	0,7	7,8	0,1	8
	b 2,2	0,7	7,8	0,1	8
	c 2,2	0,7	7,8	0,1	8
Ujszoły	a –	0,5	10160,7	92,5	2
	b –	0,7	10160,7	92,5	2
	c –	1,0	10160,7	92,5	2
Węgierska Górka	a 5,2	4,8	4690,0	61,3	8
	b 5,2	4,8	4690,0	61,3	8
	c 5,2	4,9	4690,0	61,3	8
Wielowieś	a 1,7	0,2	19,3	0,2	4
	b 1,6	0,3	19,3	0,2	4
	c 1,6	1,3	19,3	0,2	4
Wilkowice	a 14,4	7,7	1800,0	52,3	5
	b 14,2	6,9	1800,0	52,3	5
	c 13,5	7,2	1800,0	52,3	5
Włodowice	a 2,8	0,1	3204,0	41,7	4
	b 2,9	0,1	3204,0	41,7	4
	c 3,0	0,1	3204,0	41,7	4
Wręczyca Wielka	a 3,5	1,1	2481,3	16,7	15
	b 3,6	1,2	2481,3	16,7	15
	c 3,6	1,4	2481,3	16,7	15
Wyry	a 8,7	3,3	–	–	1
	b 8,9	3,6	–	–	1
	c 8,7	3,9	–	–	1
Zbrosławice	a 5,7	0,6	241,9	1,6	4
	b 5,1	1,4	241,9	1,6	4
	c 5,0	1,4	241,9	1,6	4
Zebrzydowice	a 34,1	6,2	–	–	–
	b 34,3	5,9	–	–	–
	c 22,6	6,5	–	–	–
Żarnowiec	a 0,9	–	1183,0	9,5	24
	b 1,0	–	1183,0	9,5	24
	c 1,0	–	1183,0	9,5	24

1 Odprowadzone do wód lub do ziemi.

1 Discharged into waters or into the ground.

Dział 1. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni** województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454). Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. **Ewidencja gruntów** wprowadziła od 2002 r. różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz. U. 2013, poz. 1205). Ustawa reguluje zasady odnowy gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Przepisy ustawy chronią wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I – III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV – VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględniają natomiast gruntów klas V – VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych nie związanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Poważna awaria – zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
WOJEWÓDZTWA^a
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS AND USE OF VOIVODSHIP^a LAND
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012		2013		2014	
	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>
OGÓŁEM^c	1233309	266,6	1233309	267,2	1233309	268,1
TOTAL^c						
Użytki rolne	636143	137,5	633074	137,2	629714	136,9
<i>Agricultural land</i>						
grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwale	606280	131,0	602983	130,6	600005	130,5
<i>arable land, orchards, permanent meadows and permanent pastures</i>						
grunty rolne zabudowane	19261	4,2	19415	4,2	19277	4,2
<i>built-up agricultural land</i>						
grunty pod stawami	7515	1,6	7622	1,7	7564	1,6
<i>land under ponds</i>						
grunty pod rowami	3088	0,7	3055	0,7	2868	0,6
<i>land under ditches</i>						
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	411234	88,9	412199	89,3	412912	89,8
<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>						
Grunty zabudowane i zurbanizowane	147604	31,9	150162	32,5	152609	33,2
<i>Built-up and urbanized areas</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
tereny mieszkaniowe	46174	10,0	47094	10,2	47818	10,4
<i>residential areas</i>						
tereny przemysłowe	21161	4,6	21362	4,6	21365	4,6
<i>industrial areas</i>						
tereny komunikacyjne	51621	11,2	52172	11,3	53328	11,6
<i>transport areas</i>						
tereny rekreacji i wypoczynku	7851	1,7	7766	1,7	7831	1,7
<i>recreational and rest areas</i>						
użytki kopalne	985	0,2	878	0,2	880	0,2
<i>minerals</i>						

TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
WOJEWÓDZTWA^a (dok.)
 Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS AND USE OF VOIVODSHIP^a LAND (cont.)
 As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012		2013		2014	
	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1000 ludności ^b w ha <i>per 1000 population^b in ha</i>
Grunty pod wodami powierzchniowymi	18462	4,0	18364	4,0	18709	4,1
<i>Land under surface waters</i>						
płynącymi	12444	2,7	12400	2,7	12960	2,8
<i>flowing</i>						
stojącymi	6019	1,3	5963	1,3	5750	1,3
<i>standing</i>						
Użytki ekologiczne	493	0,1	461	0,1	475	0,1
<i>Ecological arable lands</i>						
Nieuzytki	14666	3,2	14404	3,1	14265	3,1
<i>Wasteland</i>						
Tereny różne ^d	4706	1,0	4645	1,0	4625	1,0
<i>Miscellaneous land</i>						

a Patrz uwagi metodyczne do działu 1, str 65. **b** Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2011, 2012, 2013. **c** Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). **d** Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes to the chapter 1, page 65. **b** Population as of 31 XII for years 2011, 2012, 2013 respectively. **c** Land area (including inland waters). **d** Land designated for reclamation and not managed land reclaimed, embankments not adapted to traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST^a PURPOSES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013		
			w ha	<i>in ha</i>	2011 = 100
OGÓŁEM	271	223	146	53,9	65,5
TOTAL					
Grunty rolne	227	206	116	51,1	56,3
Agricultural land					
W tym użytki rolne	169	128	82	48,5	64,1
<i>Of which agricultural land</i>					
klasy bonitacyjne: <i>quality classes:</i>					
I – III ^b	72	57	44	61,1	77,2
IV ^c	87	71	37	42,5	52,1
V – VI oraz VI RZ i PsZ	10	–	1	10,0	x
<i>V – VI and VI as well as VI RZ and PsZ</i>					

TABL. 2. GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE^a (dok.)
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST^a PURPOSES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013		
	w ha in ha		2011 = 100	2012 = 100	
Grunty leśne	44	17	30	68,2	176,5
Forest land					
Kierunki wyłączenia gruntów rolnych i leśnych: <i>Directions of designation of agricultural land and forest land:</i>					
na tereny osiedlowe	157	110	69	43,9	62,7
<i>residential areas</i>					
na tereny przemysłowe	23	15	11	47,8	73,3
<i>industrial areas</i>					
pod drogi i szlaki komunikacyjne	3	9	5	166,7	55,6
<i>roads and communication trails</i>					
pod użytki kopalne	41	45	20	48,8	44,4
<i>minerals</i>					
na inne cele	47	43	40	85,1	93,0
<i>other purposes</i>					

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. **b** Użytki rolne pochodzenia mineralnego. **c** Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

a According to obligatory regulations on the protection of agricultural land and forest land. **b** Agricultural land of mineral origin. **c** Agricultural land of mineral and organic origin.

Source: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE
REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE
I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND
MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013		
	w ha in ha		2011 = 100	2012 = 100	
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII).....	4921	4819	4779	97,1	99,2
<i>Land requiring reclamation (as of 31 XII)</i>					
zdewastowane	3715	3676	3636	97,9	98,9
<i>devastated</i>					
zdegradowane	1206	1143	1143	94,8	100,0
<i>degraded</i>					

TABL. 3. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE (dok.)
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013		
	w ha in ha		2011 = 100	2012 = 100	
Grunty (w ciągu roku): <i>Land (during the year):</i>					
zrekultywowane <i>reclaimed</i>	275	288	58	21,1	20,1
w tym na cele: <i>of which for purposes:</i>					
rolnicze <i>agricultural</i>	68	16	6	8,8	37,5
leśne <i>forest</i>	72	57	6	8,3	10,5
zagospodarowane <i>managed</i>	42	76	35	83,3	46,1
w tym na cele: <i>of which for purposes:</i>					
rolnicze <i>agricultural</i>	21	–	–	x	x
leśne <i>forest</i>	3	24	–	x	x

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4. WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB
ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE FIELD OF SOIL PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
W ramach kontroli <i>As part of control</i>			
pobrane próbki pierwotne <i>primary samples collected</i>	56	38	53
wykonane oznaczenia <i>markings performed</i>	861	397	675
W ramach akcji związanych z poważnymi awariami <i>As part of activities related to serious breakdowns</i>			
pobrane próbki pierwotne <i>primary samples collected</i>	19	15	19
wykonane oznaczenia <i>markings performed</i>	92	89	413

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

Dział 2. WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1. w pozycji „**na cele produkcyjne – poza rolnictwem** (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), **łowiectwem, leśnictwem oraz rybactwem**” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłatę za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
2. w pozycji „**nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych**” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha,
3. w pozycji „**eksploatacja sieci wodociągowej**” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności obejmuje zużycie wody na potrzeby zakładów przemysłowych, do nawodnień gruntów rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych, a także eksploatację sieci wodociągowej.

Zasolone wody to m.in. wody z odwadniania zakładów górniczych, w których stężenie sumy jonów $\text{Cl}^- + \text{SO}_4^{2-}$ przekracza 1800 mg/l. Wyróżnia się następujące metody zagospodarowania wód zasolonych:

- **Utylizacja termiczna** polega na wytrąceniu, względnie wykrystalizowaniu z wody składników mineralnych.
- **Zatlaczanie do górotworu** polega na gromadzeniu wód zasolonych w głębszych utworach geologicznych.
- **Recykulacja** polega na wtlaczaniu wód zasolonych do drenowanych przez wyrobiska górnicze utworów wodonośnych poza obrębem robót górniczych.
- **Zagospodarowanie wód zasolonych metodami innymi** obejmuje użycie ich do produkcji nawozów, do podsadzania wyrobisk górniczych itp. wykorzystanie.

Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w pkt. 1 i 3. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodzenia w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- a) są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczania,
- b) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych (po procesie produkcyjnym) nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- c) temperatura określona w pozwoleniu wodnoprawnym dla wód chłodniczych odprowadzonych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody, w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek określonych w pkt. 1 – które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemśle” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki nadzorujące pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczania**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy i osadników.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrąceniu niektórych związków rozpuszczalnych metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp., względnie ich neutralizacji.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Począwszy od danych za rok 2011 w biologicznych oczyszczalniach komunalnych nie wydziela się części mechanicznej oczyszczalni.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zaklasyfikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki dopływające do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni** ścieków podano w oparciu o szacunek ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Przez **osady ściekowe nagromadzone** należy rozumieć osady nagromadzone na terenie zakładu/oczyszczalni na składowiskach, w okresie sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Informacje o **ocenie sanitarnej wodociągów oraz jakości wody** pobieranej z wodociągów opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późn. zm.). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń – dostarczające wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i dostarczające wodę niespełniającą wymagań sanitarnych.

Klasyfikacja wodociągów polega na pogrupowaniu wodociągów według ich wydajności dobowej.

TABL. 1 (5). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	473,5	463,9	458,3	100,0	100,0	100,0
TOTAL						
na cele: <i>for purposes of:</i>						
Produkcyjne ^a	115,2	108,2	111,4	24,3	23,3	24,3
<i>Production^a</i>						
w tym wody: <i>waters:</i>						
powierzchniowe	59,0	54,3	54,0	12,5	11,7	11,8
<i>surface</i>						
podziemne	22,7	22,8	22,4	4,8	4,9	4,9
<i>underground</i>						
z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych (użyte do produkcji)	23,2	22,1	22,9	4,9	4,8	5,0
<i>from mine drainage and building constructions (used for production)</i>						
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	73,9	77,7	80,6	15,6	16,8	17,6
<i>Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>						
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	284,3	278,0	266,3	60,1	59,9	58,1
<i>Exploitation of water supply system^b</i>						
wody: <i>waters:</i>						
powierzchniowe	177,9	172,1	158,3	37,6	37,1	34,5
<i>surface</i>						
podziemne	106,4	105,9	108,0	22,5	22,8	23,6
<i>underground</i>						

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. **b** Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (including industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from own intakes.
b Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 2 (6). **WODY ZASOLONE I ICH ZAGOSPODAROWANIE**
SALINE WATERS AND THEIR MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013	
	w dam ³ in dam ³	w odse- tkach in percent	w dam ³ in dam ³	w odse- tkach in percent	w dam ³ in dam ³	w odse- tkach in percent
OGÓŁEM	142751	100,0	150314	100,0	136039	100,0
TOTAL						
Odprowadzone do wód	121771	85,3	131638	87,6	117264	86,2
<i>Discharged into waters</i>						
Zagospodarowane	20980	14,7	18676	12,4	18775	13,8
<i>Managed</i>						
metodami: <i>methods:</i>						
utylizacji termicznej	1638	1,1	1572	1,0	1748	1,3
<i>thermal treatment</i>						
recyrkulacji	30	0,0	30	0,0	25	0,0
<i>recirculation</i>						
innymi	19312	13,5	17074	11,4	17002	12,5
<i>other methods</i>						

TABL. 3 (7). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG PKD**
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY THE PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychód wody <i>Income of water</i>				Rozchód wody <i>Outcome of water</i>				
		ogółem <i>total</i>	z ujęć własnych <i>from own intakes</i>		z zakupu <i>from purchase</i>	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		sprze- daż <i>sale</i>	
			razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>			zużycie na potrzeby zakładu <i>for the needs of plants</i>	w tym do produkcji <i>of for production</i>		
				po- wierz- chnio- wych <i>surface</i>						pod- ziem- nych <i>under- ground</i>
w hm ³ in hm ³										
OGÓŁEM	a	170,4	115,2	59,0	22,7	55,2	170,4	138,5	122,8	29,7
TOTAL	b	158,5	108,2	54,3	22,8	50,3	158,5	128,5	113,2	27,5
	c	158,8	111,4	54,0	22,4	47,4	158,8	125,8	110,3	29,8
w tym: <i>of which:</i>										
GÓRNICtwo										
I WYDOBYWANIE	a	44,3	35,9	3,8	4,3	8,4	44,3	37,8	27,9	5,8
MINING AND	b	42,9	34,2	3,4	4,5	8,7	42,9	37,0	27,2	5,4
QUARRYING	c	51,4	43,1	3,6	5,2	8,4	51,4	38,3	28,1	11,3

TABL. 3 (7). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG PKD** (cd.)
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water				
	ogółem total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	ogółem total	w tym of which			
		razem total	w tym of which				sprzedaż sale			
			po- wierz- chnio- wych surface	pod- ziem- nych under- ground				zużycie na potrzeby zakładu for the needs of plants		
razem total	po- wierz- chnio- wych surface	pod- ziem- nych under- ground	z zakupu from purchase	ogółem total	razem total	w tym do pro- dukcji of which for pro- duction				
w hm ³ in hm ³										
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE (dok.) MINING AND QUARRYING (cont.)										
w tym: of which:										
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) a	44,2	35,8	3,7	4,3	8,4	44,2	37,7	27,9	5,8	
Mining of coal and lignite b	42,7	34,0	3,4	4,4	8,7	42,7	36,9	27,2	5,3	
c	51,3	42,9	3,6	5,1	8,4	51,3	38,2	28,1	11,3	
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE MANUFACTURING	a	45,0	18,2	6,8	10,7	26,8	45,0	38,5	34,7	6,3
b	42,5	18,9	6,9	11,2	23,6	42,5	36,0	32,4	6,3	
c	39,2	18,4	6,4	11,3	20,9	39,2	32,3	28,6	6,7	
w tym: of which:										
Produkcja artykułów spożywczych a	3,5	2,6	0,3	2,3	0,9	3,5	3,5	3,1	0,0	
Manufacture of food products b	3,9	2,8	0,4	2,4	1,1	3,9	3,9	3,5	0,0	
c	3,5	2,5	0,3	2,2	0,9	3,5	3,4	3,3	0,0	
Produkcja napojów a	4,4	3,8	1,3	2,5	0,6	4,4	4,4	4,2	0,0	
Manufacture of beverages b	4,5	3,9	1,4	2,6	0,6	4,5	4,5	4,2	0,0	
c	4,5	3,9	1,3	2,6	0,6	4,5	4,5	4,1	0,0	
Produkcja papieru i wyrobów z papieru ... a	2,0	2,0	1,9	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	0,0	
Manufacture of paper and paper products b	2,2	2,2	2,2	0,0	–	2,2	2,2	2,2	–	
c	2,0	2,0	2,0	0,1	–	2,0	2,0	2,0	–	
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ a	5,3	1,3	0,7	–	4,0	5,3	5,2	5,1	0,1	
Manufacture of coke and refined petroleum products b	4,9	1,4	0,6	–	3,6	4,9	4,8	4,7	0,1	
c	5,1	1,4	0,7	–	3,7	5,1	5,0	4,9	0,1	

TABL. 3 (7). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG PKD** (cd.)
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water				
	ogółem total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	ogółem total	w tym of which			
		razem total	w tym of which				zużycie na potrzeby zakładu for the needs of plants		sprze- daż sale	
			po- wierz- chnio- wych surface	pod- ziem- nych under- ground			razem total	w tym do pro- dukcji of which for produ- ction		
w hm ³ in hm ³										
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (dok.) MANUFACTURING (cont.)										
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	a	1,2	1,1	–	1,1	0,1	1,2	1,1	1,1	0,1
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	b	1,4	1,2	–	1,2	0,1	1,4	1,3	1,2	0,1
	c	1,3	1,1	–	1,1	0,2	1,3	1,2	1,1	0,1
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	a	0,9	0,8	0,2	0,6	0,0	0,9	0,3	0,3	0,6
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	b	1,0	0,9	0,2	0,7	0,1	1,0	0,4	0,3	0,6
	c	1,3	1,2	0,2	1,0	0,1	1,3	0,4	0,4	0,9
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	a	0,5	0,4	0,0	0,4	0,1	0,5	0,5	0,4	0,0
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	b	0,5	0,4	0,0	0,4	0,1	0,5	0,5	0,4	0,0
	c	0,5	0,4	0,0	0,3	0,1	0,5	0,5	0,4	0,0
Produkcja metali	a	24,9	4,5	1,3	3,2	20,4	24,9	20,2	17,7	4,7
<i>Manufacture of basic metals</i>	b	22,1	4,6	1,3	3,3	17,5	22,1	17,5	15,2	4,6
	c	19,6	4,7	1,3	3,4	14,9	19,6	14,5	11,9	5,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	a	0,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	0,3	0,0
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>	b	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2	0,0
	c	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	a	0,1	0,1	–	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	b	0,1	0,1	–	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
	c	0,1	0,0	–	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0

TABL. 3 (7). **GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG PKD** (dok.)
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water				
	ogółem total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupów from purchase	ogółem total	w tym of which			sprze- daż sale
		razem total	w tym of which				zużycie na potrzeby zakładu for the needs of plants			
			po- wierz- chnio- wych surface	pod- ziem- nych under- ground				razem total	w tym do pro- dukcji of which for produ- ction	
	w hm ³ in hm ³									
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ^Δ ...	a	67,3	47,9	42,9	5,0	19,4	67,3	60,0	59,1	6,4
ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR	b	60,0	42,6	37,9	4,7	17,4	60,0	53,2	52,5	5,4
CONDITIONING SUPPLY	c	59,2	41,4	38,2	3,2	17,8	59,2	53,2	52,5	5,2
DOSTAWA WODY; GOSPODARO- WANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA^Δ	a	5,7	5,5	5,4	0,1	0,2	5,7	0,3	0,2	5,3
WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE	b	5,9	5,8	5,8	0,1	0,1	5,9	0,1	0,1	5,5
MANAGEMENT AND REMEDIA- TION ACTIVITIES	c	5,7	5,7	5,6	–	0,1	5,7	0,1	0,1	5,4
w tym: of which:										
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	a	0,2	0,1	–	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
Waste collection, treatment and	b	0,1	0,1	–	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
disposal activities; materials recovery	c	0,1	0,0	–	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0

**TABL. 4 (8). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WEDŁUG POWIATÓW**
*CONSUMPTION OF WATER FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND
POPULATION BY POWIATS*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²
WOJEWÓDZTWO ... a	400,3	138,5	73,9	187,9	34,6	18,5	46,9
VOIVODSHIP b	392,7	128,5	77,7	186,5	32,7	19,8	47,5
c	387,7	125,8	80,6	181,2	32,5	20,8	46,7
Powiaty:							
<i>Powiats:</i>							
będziński a	17,3	11,7	–	5,6	67,4	–	32,6
b	15,0	9,4	–	5,6	62,4	–	37,6
c	14,4	8,9	–	5,4	62,1	–	37,9
bielski a	27,0	1,8	19,9	5,3	6,8	73,6	19,6
b	27,4	1,9	20,2	5,3	7,0	73,6	19,5
c	27,2	2,2	19,7	5,2	8,2	72,5	19,3
bieruńsko-lędzki a	9,1	5,0	–	4,1	54,7	–	45,3
b	9,5	5,0	–	4,5	53,1	–	46,9
c	9,5	6,0	–	3,5	63,2	–	36,8
cieszyński a	24,9	0,3	18,5	6,1	1,3	74,1	24,5
b	25,0	0,4	18,3	6,3	1,7	73,3	25,1
c	23,9	0,4	17,3	6,1	1,6	72,6	25,7
częstochoowski a	13,7	0,6	9,1	4,0	4,5	66,0	29,4
b	15,5	0,5	10,8	4,2	3,1	69,6	27,3
c	13,7	0,4	9,2	4,1	3,2	67,0	29,8
gliwicki a	8,3	4,2	0,4	3,7	50,5	5,2	44,4
b	8,4	4,2	0,4	3,7	50,5	5,1	44,4
c	9,1	4,8	0,4	3,8	53,2	4,7	42,1
kłobucki a	3,3	0,2	0,5	2,7	5,3	13,6	81,1
b	3,4	0,2	0,5	2,8	5,8	13,2	81,0
c	3,4	0,3	0,5	2,7	7,4	13,2	79,4
lubliniecki a	8,0	0,5	4,9	2,6	6,5	61,2	32,3
b	7,9	0,5	4,9	2,6	6,1	61,8	32,1
c	8,0	0,4	5,1	2,4	5,3	64,1	30,6
mikołowski a	22,9	17,4	0,2	5,3	75,9	0,9	23,2
b	20,1	15,6	0,2	4,4	77,3	1,0	21,8
c	19,9	16,3	0,2	3,5	81,7	1,0	17,3
myszkowski a	5,2	3,1	–	2,2	58,5	–	41,5
b	5,6	3,4	–	2,2	61,4	–	38,6
c	5,1	3,0	–	2,1	58,5	–	41,5

1 Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. 2 Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

1 Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. 2 Excluding water consumption for industrial purposes from water supply system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 4 (8). ŻYŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
CONSUMPTION OF WATER FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND
POPULATION BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem <i>Total</i>	Przemysł <i>Industry</i>	Rolnictwo i leśnictwo ¹ <i>Agriculture and forestry¹</i>	Eksploatacja sieci wodociągowej ² <i>Exploitation of water supply system²</i>	Przemysł <i>Industry</i>	Rolnictwo i leśnictwo ¹ <i>Agriculture and forestry¹</i>	Eksploatacja sieci wodociągowej ² <i>Exploitation of water supply system²</i>		
								w hm ³ <i>in hm³</i>	
Powiaty (dok.):									
Powiaty (cont.):									
pszczyński	a 11,8	0,4	6,9	4,4	3,7	58,7	37,6		
	b 11,7	0,3	6,9	4,5	2,3	59,1	38,6		
	c 16,7	0,3	11,8	4,6	2,0	70,7	27,3		
raciborski	a 6,1	0,4	2,0	3,7	6,2	33,0	60,8		
	b 6,3	0,4	2,2	3,7	6,8	35,5	57,7		
	c 6,8	0,4	2,7	3,7	5,3	39,8	54,9		
rybnicki	a 4,5	0,0	2,3	2,1	1,1	52,2	46,8		
	b 5,4	0,1	3,2	2,1	1,2	59,8	39,0		
	c 5,3	0,1	3,2	2,1	1,0	59,7	39,3		
tarnogórski	a 7,7	2,6	–	5,1	33,9	–	66,1		
	b 7,8	2,9	–	4,9	36,9	–	63,1		
	c 7,9	3,0	–	4,9	38,2	–	61,8		
wodzisławski	a 14,4	2,0	6,6	5,7	14,1	46,0	39,9		
	b 13,8	1,5	6,6	5,7	10,6	47,9	41,5		
	c 14,3	1,5	7,0	5,8	10,2	49,1	40,7		
zawierciański	a 7,7	2,1	–	5,6	27,4	–	72,6		
	b 9,3	2,0	1,6	5,7	21,8	17,3	61,0		
	c 9,0	2,0	1,6	5,5	21,8	17,6	60,5		
żywiecki	a 6,4	2,6	0,2	3,5	41,0	3,3	55,7		
	b 6,9	2,6	0,4	4,0	36,8	5,6	57,6		
	c 6,9	2,6	0,4	3,9	37,3	5,7	57,1		
Miasta na prawach powiatu:									
Cities with powiat status:									
Bielsko-Biała	a 9,6	0,5	0,3	8,8	5,5	2,8	91,6		
	b 9,6	0,6	0,3	8,7	6,3	2,8	90,9		
	c 9,1	0,4	0,3	8,4	4,4	3,0	92,6		
Bytom	a 8,4	2,1	–	6,3	24,5	–	75,5		
	b 8,8	2,6	–	6,2	30,0	–	70,0		
	c 8,0	1,8	–	6,2	22,7	–	77,3		
Chorzów	a 5,5	–	–	5,5	–	–	100,0		
	b 5,3	–	–	5,3	–	–	100,0		
	c 5,3	–	–	5,3	–	–	100,0		

1 Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. **2** Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

1 Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds.
2 Excluding water consumption for industrial purposes from water supply system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

**TABL. 4 (8). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
CONSUMPTION OF WATER FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND
POPULATION BY POWIATS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):							
Częstochowa	a 19,5	8,1	–	11,4	41,6	–	58,4
	b 17,6	6,1	–	11,6	34,4	–	65,6
	c 15,9	4,3	–	11,6	26,8	–	73,2
Dąbrowa Górnicza	a 18,4	13,5	–	4,9	73,6	–	26,4
	b 17,3	12,4	–	4,9	71,7	–	28,3
	c 15,9	11,1	–	4,8	69,8	–	30,2
Gliwice	a 10,6	1,6	–	9,0	15,2	–	84,8
	b 10,5	1,6	–	8,8	15,4	–	84,6
	c 10,1	1,4	–	8,7	14,2	–	85,8
Jastrzębie-Zdrój	a 6,6	2,2	–	4,4	33,8	–	66,2
	b 5,6	2,3	–	3,3	40,6	–	59,4
	c 5,6	2,3	–	3,3	41,0	–	59,0
Jaworzno	a 28,1	23,7	–	4,4	84,4	–	15,6
	b 26,4	22,2	–	4,2	83,9	–	16,1
	c 27,1	22,9	–	4,2	84,4	–	15,6
Katowice	a 23,6	8,2	–	15,5	34,6	–	65,4
	b 23,1	7,5	–	15,5	32,7	–	67,3
	c 22,3	7,3	–	15,0	32,7	–	67,3
Mysłowice	a 4,7	1,5	–	3,2	32,0	–	68,0
	b 4,2	1,3	–	2,9	31,2	–	68,8
	c 3,9	1,2	–	2,8	30,1	–	69,9
Piekary Śląskie	a 3,6	1,5	–	2,1	40,9	–	59,1
	b 3,2	1,1	–	2,0	35,2	–	64,8
	c 3,1	1,1	–	2,0	36,1	–	63,9
Ruda Śląska	a 11,7	6,0	–	5,7	51,2	–	48,8
	b 10,9	5,2	–	5,6	48,0	–	52,0
	c 10,3	4,9	–	5,4	47,3	–	52,7
Rybnik	a 16,2	11,0	0,3	5,0	67,7	1,6	30,7
	b 15,9	10,7	0,3	4,9	67,3	1,6	31,1
	c 15,9	10,7	0,3	4,9	67,4	1,6	31,0

1 Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napelniania i uzupełniania stawów rybnych. 2 Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

1 Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. 2 Excluding water consumption for industrial purposes from water supply system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 4 (8). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW** (dok.)
CONSUMPTION OF WATER FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ¹ Agriculture and forestry ¹	Eksploatacja sieci wodociągowej ² Exploitation of water supply system ²
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach ogółem in percent total			
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):							
Siemianowice							
Śląskie..... a	2,9	0,1	–	2,8	3,4	–	96,6
b	2,9	0,1	–	2,8	3,6	–	96,4
c	2,9	0,1	–	2,8	3,3	–	96,7
Sosnowiec							
a	9,8	0,2	–	9,7	1,7	–	98,3
b	10,3	0,3	–	10,1	2,5	–	97,5
c	9,7	0,2	–	9,5	1,5	–	98,5
Świętochłowice ...							
a	2,1	–	–	2,1	–	–	100,0
b	2,0	–	–	2,0	–	–	100,0
c	2,0	–	–	2,0	–	–	100,0
Tychy							
a	9,1	2,5	0,1	6,5	27,7	0,9	71,4
b	9,4	2,9	0,1	6,5	30,5	0,9	68,7
c	9,3	2,9	0,1	6,4	30,8	0,9	68,3
Zabrze							
a	7,8	0,9	–	6,9	11,2	–	88,8
b	7,5	0,8	–	6,7	10,8	–	89,2
c	7,4	0,9	–	6,5	11,8	–	88,2
Żory							
a	3,9	–	1,8	2,1	–	45,7	54,3
b	3,1	–	0,9	2,2	–	29,1	70,9
c	3,0	–	0,9	2,1	–	29,4	70,6

1 Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napelniania i uzupełniania stawów rybnych. 2 Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

1 Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. 2 Excluding water consumption for industrial purposes from water supply system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 5 (9). JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO POPULATION FOR CONSUMPTION

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ludność ¹ – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę <i>Population¹ in % of population using appliances – supplied with water</i>		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>compliant with requirements</i>	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>non-compliant with requirements</i>	
Wodociągi ² o wydajności w m ³ /d: poniżej 100	a 99,1 b 100,0 c .	0,9 – .	<i>Water supply systems² with capacity in m³/24h: below 1000</i>
100 – 1000	a 96,8 b 100,0 c .	3,2 – .	<i>100 – 1000</i>
1001 – 10000	a 98,6 b 100,0 c .	1,4 – .	<i>1001 – 10000</i>
10001 – 100000	a 100,0 b 100,0 c .	– – .	<i>10001 – 100000</i>
powyżej 100000	a 100,0 b 100,0 c .	– – .	<i>over 100000</i>

1 Według szacunków. 2 Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

1 Estimated data. 2 Carrying out collective public water supply.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 6 (10). WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE OCHRONY WÓD
ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION INSPECTORATE WITHIN WATER PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Monitoring: rzek				<i>Monitoring of: rivers</i>
stanowiska pomiarowe	95	138	51	<i>test stations</i>
zbiorników zaporowych				<i>barrier reservoirs</i>
zbiorniki zbadane	3	10	6	<i>investigated reservoirs</i>
stanowiska pomiarowe	6	17	7	<i>test stations</i>
wód podziemnych				<i>underground waters</i>
stanowiska pomiarowe	87	85	86	<i>test stations</i>
Pobrane próbki ogółem	3041	2920	1962	<i>Collected samples</i>
w tym w ramach:				<i>of which in the framework of:</i>
monitoringu	1435	1724	1249	<i>monitoring</i>
kontroli	145	167	97	<i>inspection</i>
akcji związanych				<i>activities resulting from serious</i>
z poważnymi awariami	197	208	124	<i>technical failures</i>
Wykonane oznaczenia ogółem ..	50322	44068	37641	<i>Performed marking</i>
w tym w ramach:				<i>of which in the framework of:</i>
monitoringu	35342	29343	21452	<i>monitoring</i>
kontroli	1645	1750	1099	<i>inspection</i>
akcji związanych				<i>activities resulting from serious</i>
z poważnymi awariami	1118	984	635	<i>technical failures</i>

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

**TABL. 7 (11). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD
 LUB DO ZIEMI**
**INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
 OR INTO THE GROUND**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	385,1	375,5	371,5	100,0	100,0	100,0
TOTAL						
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	238,2	226,5	225,0	61,9	60,3	60,6
<i>discharged directly by plants^a</i>						
w tym wody chłodnicze.....	2,5	3,0	2,2	0,7	0,8	0,6
<i>of which cooling water</i>						
odprowadzone siecią kanalizacyjną <i>discharged through sewage system</i>	146,9	149,0	146,5	38,1	39,7	39,4
W tym ścieki wymagające oczyszczania	382,6	372,4	369,4	99,3	99,2	99,4
<i>Of which wastewater requiring treatment</i>						
oczyszczane	313,6	306,7	305,2	81,4	81,7	82,1
<i>treated</i>						
mechanicznie	138,5	134,5	133,8	36,0	35,8	36,0
<i>mechanically</i>						
chemicznie ^b	22,3	16,7	18,2	5,8	4,5	4,9
<i>chemically^b</i>						
biologicznie	20,8	20,3	19,2	5,4	5,4	5,2
<i>biologically</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów	132,0	135,2	133,9	34,3	36,0	36,1
<i>with increased biogene removal (disposal)</i>						
nieoczyszczane	69,0	65,7	64,2	17,9	17,5	17,3
<i>untreated</i>						
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	66,9	64,1	63,0	17,4	17,1	17,0
<i>discharged directly by plants</i>						
odprowadzone siecią kanalizacyjną	2,1	1,6	1,2	0,5	0,4	0,3
<i>discharged through sewage system</i>						

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. **b** Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

a Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as wastewater. **b** Concerns only industrial wastewater.

TABL. 8 (12). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND BY POWIATS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Oczyszczone Treated			Nieoczyszczone Untreated		Ludność korzysta- jąca z oczy- szczalni ścieków w % ogółu ludności ¹ Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ¹
		razem total	w tym biolo- gicznie i z pod- wyższo- nym usuwa- niem biogenów of which biological with increased biogene removal (disposal)	razem total	w tym odprowa- dzone siecią kana- lizacyjną of which discharged through sewage system		
						w hm ³ in hm ³	
WOJEWÓDZTWO a	382,6	313,6	82,0	39,9	69,0	2,1	72,8
VOIVODSHIP b	372,4	306,7	82,4	41,7	65,7	1,6	76,2
c	369,4	305,2	82,6	41,5	64,2	1,2	76,9
Powiaty: Powiats:							
będziński a	5,0	5,0	99,0	70,5	0,0	–	59,2
b	4,8	4,7	99,1	73,7	0,0	–	59,6
c	4,5	4,5	99,0	76,7	0,0	–	62,1
bielski a	5,7	4,0	69,8	54,0	1,7	0,0	39,5
b	5,7	3,9	68,6	54,4	1,8	0,0	42,6
c	5,5	3,8	69,3	58,9	1,7	0,0	43,1
bieruńsko-lędzki a	22,1	21,9	99,4	12,4	0,1	–	75,0
b	24,0	23,8	99,4	11,1	0,2	–	76,0
c	23,6	23,5	99,4	12,1	0,1	–	78,2
cieszyński a	5,0	5,0	100,0	96,3	–	–	58,1
b	5,1	5,1	100,0	96,6	0,0	–	57,2
c	5,1	5,1	99,9	96,4	0,0	–	58,6
częstochowski a	10,1	2,0	19,7	17,8	8,1	–	35,5
b	9,8	1,9	19,8	17,6	7,8	–	39,1
c	10,4	2,0	19,6	17,8	8,4	–	40,2
gliwicki a	7,9	7,8	98,7	29,0	0,1	0,1	54,6
b	9,4	9,3	99,0	24,3	0,1	0,1	58,1
c	9,8	9,7	98,8	24,2	0,1	0,1	56,9
kłobucki a	1,2	1,2	100,0	86,3	–	–	38,7
b	1,3	1,3	100,0	85,9	–	–	43,2
c	1,4	1,4	100,0	94,0	–	–	44,7
lubliniecki a	2,5	2,3	91,3	85,7	0,2	–	66,7
b	2,6	2,4	92,0	86,2	0,2	–	73,6
c	2,7	2,4	92,0	86,0	0,2	–	76,3

¹ Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72.

¹ Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72.

TABL. 8 (12). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Oczyszczane Treated			Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzysta- jąca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ¹ Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ¹
		razem total	w tym biolo- gicznie i z pod- wyższo- nym usuwa- niem biogenów of which biological with increased biogene removal (disposal)	razem total	w tym odprowa- dzone siecią kana- lizacyjną of which discharged through sewage system		
						w hm ³ in hm ³	
Powiaty (cd.): Powiats (cont.):							
mikołowski a	5,9	4,8	80,9	39,7	1,1	0,0	56,3
b	6,4	5,0	78,8	39,6	1,4	0,2	60,2
c	6,5	4,6	70,4	37,6	1,9	0,0	64,6
myszkowski a	2,4	2,2	93,2	91,4	0,2	–	56,6
b	2,3	2,2	93,3	91,6	0,2	–	57,9
c	2,0	1,9	93,1	91,3	0,1	–	58,3
pszczyński a	3,5	3,4	99,5	99,5	0,0	0,0	70,0
b	3,6	3,6	99,6	99,6	0,0	–	74,8
c	3,8	3,8	99,7	99,7	0,0	–	72,8
raciborski a	2,6	2,5	96,4	91,9	0,1	–	54,4
b	2,6	2,5	96,3	92,1	0,1	–	54,5
c	2,5	2,4	95,4	91,1	0,1	–	54,3
rybnicki a	7,1	2,5	35,9	13,2	4,5	–	44,6
b	7,2	2,6	36,3	14,6	4,6	–	52,8
c	7,2	2,9	39,6	15,2	4,4	–	47,6
tarnogórski a	4,1	3,7	90,0	71,8	0,4	0,0	65,9
b	4,7	4,3	91,8	74,1	0,4	–	67,0
c	4,8	4,3	89,9	73,0	0,5	–	69,6
wodzisławski a	18,7	8,4	44,8	18,2	10,3	–	43,0
b	18,7	8,7	46,5	18,8	10,0	–	48,6
c	18,7	8,7	46,3	19,7	10,1	–	51,4
zawierciański a	2,8	2,8	99,4	85,4	0,0	–	48,5
b	2,9	2,9	99,6	86,7	0,0	–	50,4
c	2,9	2,9	99,5	86,1	0,0	–	51,8
żywiecki a	4,1	4,1	99,5	93,0	0,0	0,0	56,6
b	4,6	4,6	99,8	96,1	0,0	–	74,5
c	5,0	5,0	100,0	95,4	–	–	76,2

¹ Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72.

¹ Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72.

TABL. 8 (12). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Oczyszczone Treated			Nieoczyszczone Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ¹ Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ¹	
		razem total	w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów of which biological with increased biogene removal (disposal)	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged through sewage system			
						w hm ³ in hm ³		w % ogółem in % of requiring treatment
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:								
Bielsko-Biała	a	11,3	11,3	99,9	91,7	0,0	–	90,5
	b	10,4	10,4	100,0	91,1	0,0	–	93,2
	c	10,4	10,3	100,0	91,0	0,0	–	96,1
Bytom	a	31,4	27,2	86,8	19,5	4,2	–	86,3
	b	24,7	21,0	85,0	22,5	3,7	–	92,4
	c	26,3	22,6	85,8	21,1	3,7	–	91,7
Chorzów	a	3,6	3,6	100,0	100,0	–	–	96,3
	b	4,4	4,4	100,0	100,0	–	–	95,7
	c	4,4	4,4	100,0	100,0	–	–	93,2
Częstochowa	a	11,3	11,2	99,5	90,8	0,1	–	87,1
	b	11,4	11,3	99,6	89,7	0,1	–	88,2
	c	11,2	11,1	99,4	90,4	0,1	–	89,3
Dąbrowa Górnicza	a	15,9	15,8	99,6	33,1	0,1	–	92,8
	b	15,4	15,4	99,6	34,9	0,1	–	93,4
	c	15,9	15,8	99,6	31,8	0,1	–	94,0
Gliwice	a	12,8	9,7	75,6	61,2	3,1	0,0	96,6
	b	12,7	9,7	75,9	61,0	3,1	0,0	96,4
	c	12,4	9,3	75,1	61,4	3,1	0,0	99,2
Jastrzębie-Zdrój.....	a	3,8	3,8	100,0	94,0	–	–	91,2
	b	3,8	3,8	100,0	96,0	–	–	91,1
	c	3,6	3,6	100,0	96,6	–	–	92,1
Jaworzno	a	40,2	40,1	99,9	6,0	0,0	–	68,5
	b	38,0	38,0	100,0	6,3	0,0	–	71,0
	c	36,7	36,7	100,0	6,4	0,0	–	72,4
Katowice.....	a	33,3	24,4	73,3	40,4	8,9	1,9	80,0
	b	30,4	23,0	75,7	46,0	7,4	1,3	87,5
	c	30,8	23,9	77,8	45,3	6,8	1,0	88,6
Mysłowice	a	9,9	9,9	99,8	32,5	0,0	0,0	43,9
	b	10,4	10,4	100,0	39,2	–	–	86,6
	c	9,6	9,6	100,0	34,2	–	–	86,8

¹ Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72.

¹ Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72.

TABL. 8 (12). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW (dok.)
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Oczyszczone Treated		Nieoczyszczone Untreated		Ludność korzysta- jąca z oczy- szczalni ścieków w % ogółu ludności ¹ Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ¹	
		razem total	w tym biolo- gicznie i z pod- wyższo- nym usuwa- niem biogenów of which biological with increased biogene removal (disposal)	razem total	w tym odprowa- dzone siecią kana- lizacyjną of which discharged through sewage system		
							w hm ³ in hm ³
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):							
Piekary Śląskie a	4,8	4,8	100,0	39,9	–	–	92,6
b	5,2	5,2	100,0	36,3	–	–	93,0
c	4,6	4,6	100,0	39,9	–	–	93,6
Ruda Śląska a	12,7	10,4	82,5	42,4	2,2	–	92,7
b	12,2	9,8	80,7	41,4	2,4	–	93,5
c	12,1	9,7	80,3	40,7	2,4	–	93,8
Rybnik a	7,2	7,2	100,0	74,2	0	–	70,3
b	6,8	6,8	99,8	80,1	0,0	–	75,2
c	6,7	6,7	99,6	81,8	0,0	–	77,5
Siemianowice Śląskie a	10,9	2,7	24,8	24,8	8,2	–	100,0
b	10,4	2,7	25,5	25,5	7,8	–	99,9
c	10,3	2,7	25,9	25,9	7,6	–	99,9
Sosnowiec a	34,1	27,9	81,8	24,3	6,2	–	93,9
b	32,1	26,1	81,3	26,6	6,0	0,0	93,3
c	31,7	26,1	82,3	25,3	5,6	0,0	91,1
Świętochłowice a	1,6	1,6	100,0	100,0	–	–	97,2
b	2,0	2,0	100,0	100,0	–	–	96,5
c	1,9	1,9	100,0	100,0	–	–	93,8
Tychy a	9,3	9,3	100,0	85,4	–	–	95,5
b	9,2	9,2	100,0	86,1	–	–	95,7
c	9,2	9,2	100,0	85,3	–	–	95,9
Zabrze a	16,1	7,1	43,8	39,7	9,1	–	96,3
b	15,6	7,0	44,9	39,9	8,6	–	95,4
c	13,5	6,5	48,0	39,9	7,0	–	94,6
Żory a	1,7	1,7	100,0	100,0	–	–	81,6
b	1,7	1,7	100,0	100,0	–	–	81,6
c	1,7	1,7	100,0	100,0	–	–	82,5

¹ Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72.

¹ Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72.

TABL. 9 (13). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE
WEDŁUG PKD
TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY THE PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ścieki odpro- wadzo- ne ¹ Dischar- ged waste- water ¹	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground						nieoczy- szczone untreated		
		razem total	oczyszczone treated			razem total	w tym of which			
			mechan- icznie mecha- nically	chemi- cznie chemi- cally	biologi- cznie biologi- cally		mechan- icznie mecha- nically		chemi- cznie chemi- cally	biologi- cznie biologi- cally
w hm ³ in hm ³										
OGÓŁEM	a	257,9	235,7	168,9	138,2	22,3	8,2	66,9		
TOTAL	b	244,0	223,4	159,3	134,2	16,7	8,2	64,1		
	c	242,5	222,9	159,9	133,8	18,2	7,7	63,0		
w tym: of which:										
GÓRNICTWO										
I WYDOBYWANIE	a	168,8	160,5	114,1	94,0	18,1	1,9	46,4		
MINING AND QUARRYING	b	161,9	153,5	109,5	94,6	12,7	2,1	44,0		
	c	160,8	151,6	109,8	93,5	14,4	1,9	41,8		
w tym: of which:										
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	a	156,6	148,3	101,9	94,0	6,0	1,9	46,4		
Mining of coal and lignite	b	143,9	135,5	101,2	94,6	4,5	2,1	34,3		
	c	143,1	134,0	100,5	93,5	5,2	1,9	33,4		
PRZETWÓRSTWO										
PRZEMYSŁOWE	a	38,4	27,8	18,6	12,8	1,5	4,2	9,2		
MANUFACTURING	b	35,4	27,2	18,2	12,2	1,6	4,3	9,0		
	c	35,0	28,1	18,5	12,8	1,5	3,9	9,6		
w tym: of which:										
Produkcja artykułów spożywczych	a	2,8	1,4	1,4	0,0	–	1,3	0,0		
Manufacture of food products	b	2,8	1,7	1,7	0,0	–	1,6	0,0		
	c	2,4	1,6	1,6	–	–	1,4	0,0		
Produkcja napojów	a	2,2	0,1	0,1	0,0	–	0,1	0,0		
Manufacture of beverages	b	2,3	0,1	0,1	0,0	–	0,1	0,0		
	c	2,3	0,1	0,1	0,0	–	0,1	0,0		
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	a	1,4	1,3	1,1	0,3	–	0,8	0,2		
Manufacture of paper and paper products	b	1,3	1,2	1,0	0,2	–	0,9	0,2		
	c	1,1	1,0	0,9	0,2	0,0	0,6	0,1		
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	a	1,8	1,6	1,6	0,0	0,3	1,3	–		
Manufacture of coke and refined petroleum products ^Δ	b	1,7	1,5	1,5	0,0	0,2	1,3	–		
	c	1,7	1,4	1,4	0,0	0,2	1,2	–		

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

^Δ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

TABL. 9 (13). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE
WEDŁUG PKD (cd.)
TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ścieki odpro- wadzo- ne ¹ <i>Dischar- ged waste- water¹</i>	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground</i>						nieoczy- szczone <i>untreated</i>
		razem <i>total</i>	oczyszczone <i>treated</i>					
			razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
				mecha- nicznie <i>mecha- nically</i>	chemi- cznie <i>chemi- cally</i>	biologi- cznie <i>biologi- cally</i>		
		w hm ³		in hm ³				
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (dok.) MANUFACTURING (cont.)								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	a	1,2	0,9	0,4	0,1	0,4	0,0	0,4
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	b	1,2	0,9	0,5	0,1	0,4	0,0	0,4
	c	1,4	1,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,5
Produkcja wyrobów z gumy i z tworzyw sztucznych	a	0,4	0,3	0,2	0,1	–	0,2	0,1
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	b	0,5	0,3	0,2	0,1	–	0,2	0,1
	c	0,5	0,3	0,2	0,1	–	0,2	0,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	a	8,5	8,4	0,0	–	–	0,0	8,3
<i>Manufacture of other non- -metallic mineral products</i>	b	8,3	8,1	0,0	–	–	0,0	8,1
	c	8,8	8,6	0,0	–	–	0,0	8,6
Produkcja metali	a	18,4	12,9	12,9	12,1	0,7	0,1	0,0
<i>Manufacture of basic metals</i>	b	15,9	12,5	12,5	11,6	0,8	0,1	0,0
	c	15,6	13,0	13,0	12,1	0,8	0,0	–
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	a	0,4	0,3	0,2	–	0,1	0,1	0,1
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>	b	0,3	0,2	0,1	–	0,1	0,1	0,1
	c	0,3	0,2	0,1	–	0,0	0,1	0,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	a	0,1	0,1	0,1	0,1	–	–	0,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	b	0,2	0,2	0,1	0,1	–	–	0,0
	c	0,2	0,1	0,1	0,1	–	–	0,0
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ^Δ ...	a	19,6	17,4	15,9	12,7	2,5	0,7	1,5
ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING	b	18,1	15,3	13,7	10,8	2,3	0,6	1,6
SUPPLY	c	17,5	15,1	13,3	10,4	2,2	0,7	1,8

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 9 (13). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE
WEDŁUG PKD (dok.)
TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ścieki odpro- wadzo- ne ¹ <i>Dischar- ged waste- water¹</i>	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground</i>					nieoczy- szczone <i>untreated</i>	
		razem <i>total</i>	oczyszczone <i>treated</i>			razem <i>total</i>		
			w tym <i>of which</i>					
			mecha- nicznie <i>mecha- nically</i>	chemi- cznie <i>chemi- cally</i>	biologi- cznie <i>biologi- cally</i>			
w hm ³ <i>in hm³</i>								
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA^Δ	a	29,8	29,2	19,6	18,5	0,0	1,1	9,6
WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIACTION ACTIVITIES	b	27,2	26,7	17,3	16,4	–	0,9	9,4
	c	27,9	27,3	17,8	16,8	–	1,0	9,5
w tym: <i>of which:</i>								
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	a	17,0	17,0	17,0	16,9	0,0	0,0	0,0
<i>Waste collection, treatment</i>	b	14,9	14,9	14,9	14,8	–	0,0	–
<i>activities; materials recovery^Δ</i>	c	15,1	15,1	15,1	15,1	–	0,0	–

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 10 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE¹ WEDŁUG RODZAJU
ODBIORNIKA I POWIATÓW
INDUSTRIAL WASTEWATER DISCHARGED¹ BY TYPE OF RECEIVING
WATER AND POWIATS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem <i>Grand total</i>	Do sieci kanalizacyjnej <i>To sewage system</i>	Bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Directly into waters or into the ground</i>		
			razem <i>total</i>	w tym wody chłodnicze (niewymagające oczyszczenia) <i>of which cooling water (not requiring treatment)</i>	
				w dam ³ <i>in dam³</i>	
WOJEWÓDZTWO	a	257937	19692	238245	2509
VOIVODSHIP	b	244005	17534	226471	3037
	c	242510	17482	225028	2153

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 10 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE¹ WEDŁUG RODZAJU
ODBIORNIKA I POWIATÓW (cd.)
*INDUSTRIAL WASTEWATER DISCHARGED¹ BY TYPE OF RECEIVING
WATER AND POWIATS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem <i>Grand total</i>	Do sieci kanalizacyjnej <i>To sewage system</i>	Bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Directly into waters or into the ground</i>	
			razem <i>total</i>	w tym wody chłodnicze (niewymagające oczyszczania) <i>of which cooling water (not requiring treatment)</i>
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
będziński	a 1775	83	1692	198
	b 1654	70	1584	324
	c 1385	64	1321	265
bielski	a 4149	169	3980	647
	b 3947	177	3770	584
	c 3435	138	3297	372
bieruńsko-lędzki	a 20040	60	19980	–
	b 21974	60	21914	–
	c 21464	56	21408	–
cieszyński	a 661	376	285	–
	b 554	276	278	–
	c 646	368	278	–
częstochoowski	a 8437	40	8397	–
	b 8161	34	8127	–
	c 8689	28	8661	–
gliwicki	a 5920	49	5871	–
	b 7420	47	7373	–
	c 7733	45	7688	–
kłobucki	a 119	30	89	5
	b 157	33	124	14
	c 180	47	133	15
lubliniecki	a 664	97	567	6
	b 665	80	585	6
	c 627	68	559	6
mikołowski	a 5242	1462	3780	25
	b 5404	1407	3997	23
	c 6353	2131	4222	25
myszkowski	a 1998	273	1725	566
	b 1731	158	1573	404
	c 1323	186	1137	226

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 10 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE¹ WEDŁUG RODZAJU
 ODBIORNIKA I POWIATÓW (cd.)
 INDUSTRIAL WASTEWATER DISCHARGED¹ BY TYPE OF RECEIVING
 WATER AND POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Do sieci kanalizacyjnej To sewage system	Bezpośrednio do wód lub do ziemi Directly into waters or into the ground		
			razem total	w tym wody chłodnicze (niewymagające oczyszczania) of which cooling water (not requiring treatment)	
					w dam ³
Powiaty (dok.): Powiats (cont.):					
pszczyński	a 193	74	119	–	–
	b 204	68	136	–	–
	c 259	73	186	–	–
raciborski	a 403	142	261	–	–
	b 473	224	249	–	–
	c 444	177	267	–	–
rybnicki	a 6150	10	6140	–	–
	b 6119	11	6108	–	–
	c 6136	7	6129	–	–
tarnogórski	a 2162	858	1304	–	–
	b 2274	772	1502	–	–
	c 2299	763	1536	–	–
wodzisławski	a 15850	535	15315	2	2
	b 15738	485	15253	–	–
	c 15648	500	15148	–	–
zawierciański	a 848	332	516	–	–
	b 824	319	505	–	–
	c 829	285	544	–	–
żywiecki	a 1203	921	282	–	–
	b 1111	931	180	–	–
	c 1187	955	232	–	–
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Bielsko-Biała	a 1516	557	959	–	–
	b 1525	599	926	–	–
	c 1372	429	943	–	–
Bytom	a 25560	307	25253	–	–
	b 19647	489	19158	–	–
	c 21023	287	20736	–	–
Chorzów	a –	–	–	–	–
	b –	–	–	–	–
	c –	–	–	–	–
Częstochowa	a 6108	5066	1042	–	–
	b 4302	3132	1170	–	–
	c 3548	2473	1075	–	–

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 10 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE¹ WEDŁUG RODZAJU
ODBIORNIKA I POWIATÓW (cd.)
**INDUSTRIAL WASTEWATER DISCHARGED¹ BY TYPE OF RECEIVING
WATER AND POWIATS** (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem <i>Grand total</i>	Do sieci kanalizacyjnej <i>To sewage system</i>	Bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Directly into waters or into the ground</i>		
			razem <i>total</i>	w tym wody chłodnicze (niewymagające oczyszczania) <i>of which cooling water (not requiring treatment)</i>	
					w dam ³
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):					
Dąbrowa Górnicza	a 12015	55	11960	–	
	b 11514	49	11465	–	
	c 12097	45	12052	–	
Gliwice	a 5221	60	5161	–	
	b 5257	72	5185	–	
	c 5031	68	4963	–	
Jastrzębie-Zdrój	a 3150	2921	229	–	
	b 3007	2856	151	–	
	c 2879	2754	125	–	
Jaworzno	a 37940	101	37839	–	
	b 35802	103	35699	–	
	c 34585	104	34481	–	
Katowice	a 18688	550	18138	–	
	b 15866	549	15317	–	
	c 16611	480	16131	–	
Mysłowice	a 7588	21	7567	–	
	b 7271	12	7259	–	
	c 7241	18	7223	–	
Piekary Śląskie	a 2945	–	2945	–	
	b 3298	–	3298	–	
	c 2772	–	2772	–	
Ruda Śląska	a 7547	220	7327	–	
	b 7377	201	7176	–	
	c 7397	214	7183	–	
Rybnik	a 5724	2796	2928	1060	
	b 5786	2747	3039	1680	
	c 5655	3182	2473	1244	
Siemianowice Śląskie	a 8208	15	8193	–	
	b 7821	24	7797	–	
	c 7697	22	7675	–	

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

Tabl. 10 (14). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE¹ WEDŁUG RODZAJU ODBIORNIKA I POWIATÓW** (dok.)
INDUSTRIAL WASTEWATER DISCHARGED¹ BY TYPE OF RECEIVING WATER AND POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Grand total	Do sieci kanalizacyjnej To sewage system	Bezpośrednio do wód lub do ziemi Directly into waters or into the ground		
			razem total	w tym wody chłodnicze (niewymagające oczyszczania) of which cooling water (not requiring treatment)	
					w dam ³
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):					
Sosnowiec	a 25998	118	25880	–	–
	b 23680	122	23558	–	–
	c 23745	79	23666	–	–
Świętochłowice	a –	–	–	–	–
	b –	–	–	–	–
	c –	–	–	–	–
Tychy	a 4016	1389	2627	–	–
	b 3882	1422	2460	–	–
	c 3921	1426	2495	–	–
Zabrze	a 9899	5	9894	–	–
	b 9560	5	9555	–	–
	c 8299	10	8289	–	–
Żory	a –	–	–	–	–
	b –	–	–	–	–
	c –	–	–	–	–

¹ Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

¹ Including cooling water and polluted waters from mine drainage and building construction as well as precipitation wastewater.

TABL. 11 (15). **JEDNOSTKI ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI^a WEDŁUG WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES DISCHARGING WASTEWATER^a BY WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	212	204	194	100,0	100,0	100,0
TOTAL						
Posiadające oczyszczalnie ^b	117	108	103	55,2	52,9	53,1
<i>With wastewater treatment plants^b</i>						
o wystarczającej przepustowości	95	90	83	44,8	44,1	42,8
<i>with sufficient capacity</i>						

TABL. 11 (15). **JEDNOSTKI ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI^a WEDŁUG WYPOSAŻENIA
W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW** (dok.)

Stan w dniu 31 XII

**ENTITIES DISCHARGING WASTEWATER^a BY WASTEWATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED** (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
Posiadające oczyszczalnie ^b (dok.) <i>With wastewater treatment plants^b (cont.)</i>						
o niewystarczającej przepustowości	22	18	20	10,4	8,8	10,3
<i>with insufficient capacity</i>						
Bez oczyszczalni ścieków	95	96	91	44,8	47,1	46,9
<i>Without wastewater treatment plants</i>						
odprowadzające ścieki: <i>discharging wastewater:</i>						
bezpośrednio do wód lub do ziemi	25	27	28	11,8	13,2	14,4
<i>directly into waters or into the ground</i>						
do sieci kanalizacyjnej	70	69	63	33,0	33,8	32,5
<i>to the sewage network</i>						

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych. **b** Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi.

a Excluding water supply and sewerage companies and plants. **b** Discharging wastewater directly into waters or into the ground.

TABL.12 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^a
MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)	207	208	204	100,0	100,0	100,0
<i>Wastewater treatment plants (as of 31 XII)</i>						
mechaniczne	4	4	1	1,9	1,9	0,5
<i>mechanical</i>						
biologiczne	117	114	114	56,5	54,8	55,9
<i>biological</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów ... <i>with increased biogene removal (disposal)</i>	86	90	89	41,5	43,3	43,6
Przepustowość projektowa oczyszczalni w m ³ /d	1268737	1195626	1161557	100,0	100,0	100,0
<i>Capacity of wastewater treatment plants in m³/24h</i>						
mechanicznych	1803	1803	600	0,1	0,2	0,1
<i>mechanical</i>						
biologicznych	108037	103546	84946	8,5	8,7	7,3
<i>biological</i>						

TABL.12 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^a** (dok.)
MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
Przepustowość projektowa oczyszczalni w m ³ /d (dok.) <i>Capacity of wastewater treatment plants in m³/24h (cont.)</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów ... <i>with increased biogene removal (disposal)</i>	1158897	1090277	1076011	91,3	91,2	92,6
Ścieki komunalne oczyszczane ^b w dam ³ <i>Municipal wastewater treated^b in dam³</i>	145081	147681	145537	x	x	x
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c <i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^c</i>	72,8	76,2	76,9	x	x	x

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe; bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych. c Ludność korzystająca z oczyszczalni – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi metodyczne do działu "Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód" na str. 72.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants; excluding precipitation wastewater and infiltration water. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see methodological notes to the chapter "Use, pollution and protection of waters" on page 72.

TABL.13 (17). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH**
INDUSTRIAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII) <i>Wastewater treatment plants (as of 31 XII)</i>	184	178	164	100,0	100,0	100,0
mechaniczne <i>mechanical</i>	84	87	79	45,7	48,9	48,2
chemiczne <i>chemical</i>	29	25	25	15,8	14,0	15,2
biologiczne <i>biological</i>	69	64	58	37,5	36,0	35,4
z podwyższonym usuwaniem biogenów ... <i>with increased biogene removal (disposal)</i>	2	2	2	1,1	1,1	1,2
Przepustowość projektowa oczyszczalni w m ³ /d <i>Capacity of wastewater treatment plants in m³/24h</i>	987750	967302	951148	100,0	100,0	100,0
mechanicznych <i>mechanical</i>	769906	795784	779250	77,9	82,3	81,9
chemicznych <i>chemical</i>	110770	106332	107832	11,2	11,0	11,3
biologicznych <i>biological</i>	106314	64426	63306	10,8	6,7	6,7

TABL.13 (17). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH** (dok.)
INDUSTRIAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
				w odsetkach in percent		
Przepustowość projektowa oczyszczalni w m ³ /d (dok.) <i>Capacity of wastewater treatment plants in m³/24h (cont.)</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów ... <i>with increased biogene removal (disposal)</i>	760	760	760	0,1	0,1	0,1
Ścieki oczyszczane w m ³ /d <i>Wastewater treated in m³/24h</i>	168856	159348	159869	100,0	100,0	100,0
mechanicznie <i>mechanical</i>	138235	134219	133751	81,9	84,2	83,7
chemicznie <i>chemical</i>	22314	16747	18197	13,2	10,5	11,4
biologicznie <i>biological</i>	8184	8241	7725	4,8	5,2	4,8
z podwyższonym usuwaniem biogenów ... <i>with increased biogene removal (disposal)</i>	123	141	196	0,1	0,1	0,1

TABL.14 (18). **OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH**
SEWAGE SLUDGE FROM MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011		2012		2013		SPECIFICATION
	w tonach suchej masy in tons of dry solid	w odsetkach in percent	w tonach suchej masy in tons of dry solid	w odsetkach in percent	w tonach suchej masy in tons of dry solid	w odsetkach in percent	
Osady wytworzone w ciągu roku stosowane:							<i>Sewage sludge generated during the year applied:</i>
w rolnictwie ^a	60503	100,0	61332	100,0	61347	100,0	<i>in agriculture^a</i>
do rekultywacji terenów ^b	5876	9,7	6975	11,4	3108	5,1	<i>in land reclamation^b</i>
do uprawy roślin ^c ...	16122	26,6	17760	29,0	5823	9,5	<i>in cultivation of plants^c</i>
przekształcone termicznie	3305	5,5	4611	7,5	6284	10,2	<i>thermally transformed</i>
składowane	2809	4,6	3437	5,6	4602	7,5	<i>landfilled</i>
magazynowane czasowo	6950	11,5	569	0,9	614	1,0	<i>temporarily stored</i>
inne	1353	2,2	1832	3,0	1692	2,8	<i>others</i>
24088	39,8	26148	42,6	39224	63,9		<i>Sewage sludge landfilled up to now (accumulated) on the territory of the wastewater treatment plant^d (end of year)</i>
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie oczyszczalni ^d (stan w końcu roku)	14053	x	1405	x	1520	x	

a Rozumiane jako zastosowanie osadów do uprawy plodów rolnych, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz. b W tym gruntów na cele rolne. c Przeznaczonych do produkcji kompostu. d Na składowiskach.

a Understood as sewage sludge applied in cultivation of crops, including cultivation of crops intended for fodder production. b Of which lands designated for agricultural purposes. c Designated for the production of compost. d On landfill areas.

TABL.15 (19). **OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH**
SEWAGE SLUDGE FROM INDUSTRIAL WASTEWATER TREATMENT
PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011		2012		2013		SPECIFICATION
	w tonach suchej masy <i>in tons of dry solid</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	w tonach suchej masy <i>in tons of dry solid</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	w tonach suchej masy <i>in tons of dry solid</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	
Osady wytworzone w ciągu roku.....	33552	100,0	48338	100,0	32092	100,0	<i>Sewage sludge generated during the year</i>
stosowane							<i>applied:</i>
w tym:							
w rolnictwie ^a	294	0,9	251	0,5	161	0,5	<i>in agriculture^a</i>
do rekultywacji terenów ^b	343	1,0	229	0,5	333	1,0	<i>in land reclamation^b</i>
przekształcone termicznie	9370	27,9	10908	22,6	10320	32,2	<i>thermally transformed</i>
składowane	10208	30,4	8896	18,4	2168	6,8	<i>landfilled</i>
magazynowane czasowo	2842	8,5	2687	5,6	2041	6,4	<i>temporarily stored</i>
inne	10495	31,3	25367	52,5	17069	53,2	<i>others</i>
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie własnym zakładu ^c (stan w końcu roku)	224154	x	228822	x	224481	x	<i>Sewage sludge landfilled up to now (accumulated) on the territory of the wastewater treatment plant^c (end of year)</i>

^a Rozumiane jako zastosowanie osadów do uprawy płodów rolnych, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz. ^b W tym gruntów na cele rolne. ^c Na składowiskach.

^a Understood as sewage sludge applied in cultivation of crops, including cultivation of crops intended for fodder production. ^b Of which lands designated for agricultural purposes. ^c On landfill areas.

Dział 3. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Przez **zanieczyszczenie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wyemitowanie do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy lub wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych czy stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późn. zm.).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność wyników badania; może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń. Wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. Dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o **emisji zanieczyszczeń pyłowych** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji zanieczyszczeń gazowych** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów – kominów, wyrzutni wentylacyjnych) lub w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględniania emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz przez zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń** jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń. Rzeczywista skuteczność działania urządzenia jest równa lub mniejsza od zakładanej skuteczności eksploatacyjnej, uwzględnia bowiem warunki pracy urządzenia (np. skład chemiczny przepływających pyłów i gazów, skład ziarnowy pyłu, przepływ gazu, temperaturę, wilgotność oraz ciśnienie gazu i inne), także jego dyspozycyjność.

Przez stężenie substancji w powietrzu (zwane także **imisją**) należy rozumieć ilość danego zanieczyszczenia pyłowego lub gazowego w jednostce objętości powietrza atmosferycznego.

Stężenia substancji (zanieczyszczeń) służą do oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza poprzez porównanie ich ze stężeniami dopuszczalnymi. **Normy dopuszczalne zanieczyszczeń powietrza** zostały ustalone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031), a także w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 I 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87). Normy te zostały ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzkiego i ochronę roślin.

TABL. 1 (20). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY EMITTING AIR POLLUTANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a	335	328	329	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a</i>
w tym posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				<i>of which possessing systems to reduce pollutants:</i>
pyłowych	239	233	228	<i>particulates</i>
gazowych	49	52	55	<i>gases</i>
nieposiadające:				<i>without the results of:</i>
wyników pomiaru emisji:				<i>measurements of emission of:</i>
pyłów	82	83	90	<i>particulates</i>
gazów	71	70	78	<i>gases</i>
wyników pomiaru imisji	307	303	306	<i>measurements of imission</i>
określonej emisji dopuszczalnej	50	48	54	<i>definite acceptable emission</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 2 (21). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY EMITTING AIR POLLUTANTS BY THE SIZE OF EMISSION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
ZANIECZYSZCZENIA PYŁOWE PARTICULATE POLLUTANTS			
OGÓŁEM TOTAL	245	237	238
o emisji zanieczyszczeń w tonach na rok: <i>with pollutants emission in tons per year:</i>			
25 i mniej	161	161	164
<i>and less</i>			
26 – 100	64	58	62
101 – 500	15	15	10
501 – 1000	4	2	1
1001 – 2000	–	1	–
2001 – 5000	1	–	1
5001 i więcej	–	–	–
<i>and more</i>			

TABL. 2 (21). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWE EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA
POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY EMITTING AIR
POLLUTANTS BY THE SIZE OF EMISSION (cont.)*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
ZANIECZYSZCZENIA GAZOWE GASEOUS POLLUTANTS			
bez dwutlenku węgla <i>excluding carbon dioxide</i>			
OGÓŁEM	312	308	305
TOTAL			
o emisji zanieczyszczeń w tonach na rok: <i>with pollutants emission in tons per year:</i>			
25 i mniej	111	116	107
<i>and less</i>			
26 – 100	59	60	63
101 – 500	76	67	74
501 – 1000	13	17	10
1001 – 2000	18	13	13
2001 – 5000	11	11	11
5001 i więcej	24	24	27
<i>and more</i>			
z dwutlenkiem węgla <i>including carbon dioxide</i>			
OGÓŁEM	333	327	326
TOTAL			
o emisji zanieczyszczeń w tonach na rok: <i>with pollutants emission in tons per year:</i>			
25 i mniej	33	30	29
<i>and less</i>			
26 – 100	15	13	15
101 – 500	29	29	32
501 – 1000	23	23	19
1001 – 2000	26	20	24
2001 – 5000	33	42	37
5001 i więcej	174	170	170
<i>and more</i>			

TABL. 3 (22). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW**
PARTICULATE POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²	
		ze spalania paliw from the combustion of fuel	cementowo- wapien- nicze i mate- riałów ognio- trwałych ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials	krzemowe silicate	węglowo- grafitowe, sadza carbon and graphite, soot		
w tonach na rok in tons per year							
WOJEWÓDZTWO	a	12734	7725	220	155	169	1,0
VOIVODSHIP	b	10564	6723	201	188	152	0,9
	c	10601	5661	102	131	114	0,9
Powiaty:							
Powiats:							
będziński	a	1016	1016	–	–	–	2,8
	b	389	389	–	–	–	1,1
	c	571	570	–	–	–	1,6
bielski	a	189	177	2	–	1	0,4
	b	168	155	2	–	1	0,4
	c	167	149	2	–	1	0,4
bieruńsko-łędzki	a	161	154	–	–	6	1,0
	b	101	97	–	–	3	0,6
	c	132	49	–	–	3	0,8
cieszyński	a	88	32	–	–	3	0,1
	b	83	29	–	–	3	0,1
	c	89	28	–	–	3	0,1
częstochoowski	a	153	46	36	19	1	0,1
	b	103	1	26	24	–	0,1
	c	99	1	24	23	–	0,1
gliwicki	a	56	50	–	–	–	0,1
	b	45	39	–	–	1	0,1
	c	65	45	–	–	2	0,1
kłobucki	a	30	29	–	–	–	0,0
	b	31	30	–	–	–	0,0
	c	23	23	–	–	–	0,0
lubliniecki	a	25	13	1	–	–	0,0
	b	53	40	2	–	2	0,1
	c	51	37	2	–	–	0,1

TABL. 3 (22). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNI
UCIĄŻLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)
**PARTICULATE POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS** (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²	
		ze spalania paliw from the combustion of fuel	cementowo- wapien- nicze i mate- riałów ognio- trwałych ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials	krzemowe silicate	węglowo- grafitowe, sadza carbon and graphite, soot		
w tonach na rok in tons per year							
Powiaty (dok.):							
Powiats (cont.):							
mikołowski	a	910	715	–	110	2	3,9
	b	663	464	–	142	2	2,8
	c	525	390	–	85	1	2,3
myszkowski	a	61	57	–	4	–	0,1
	b	57	54	–	1	–	0,1
	c	54	52	–	–	–	0,1
pszczyński	a	277	132	–	–	1	0,6
	b	329	177	–	–	1	0,7
	c	306	154	–	–	1	0,6
raciborski	a	183	135	–	2	42	0,3
	b	171	121	–	5	43	0,3
	c	177	137	–	3	34	0,3
rybnicki	a	69	20	–	–	2	0,3
	b	64	19	–	–	3	0,3
	c	66	21	–	–	3	0,3
tarnogórski	a	90	55	–	–	3	0,1
	b	85	58	–	–	4	0,1
	c	75	51	–	–	5	0,1
wodzisławski	a	262	113	–	–	7	0,9
	b	222	95	–	–	8	0,8
	c	278	95	–	–	8	1,0
zawierciański	a	105	69	–	5	2	0,1
	b	119	81	–	5	2	0,1
	c	151	120	–	4	3	0,2
żywiecki	a	19	12	–	–	1	0,0
	b	19	13	–	–	1	0,0
	c	21	14	–	–	1	0,0

TABL. 3 (22). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNICIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW (cd.)**
PARTICULATE POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²
		ze spalania paliw from the combustion of fuel	cementowo- wapien- nicze i mate- rialów ognio- trwałych ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials	krzemowe silicate	węglowo- grafitowe, sadza carbon and graphite, soot	
w tonach na rok in tons per year						
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Bielsko-Biała	a 302	259	2	13	1	2,4
	b 332	297	1	10	1	2,7
	c 143	105	1	15	–	1,1
Bytom	a 346	306	–	–	8	5,0
	b 321	288	–	–	8	4,7
	c 242	209	–	–	7	3,5
Chorzów	a 120	103	–	–	2	3,6
	b 106	92	–	–	2	3,2
	c 93	77	–	–	1	2,8
Częstochowa	a 282	136	99	–	27	1,8
	b 295	142	114	–	17	1,8
	c 232	150	55	–	15	1,5
Dąbrowa Górnicza	a 3987	792	79	–	–	21,1
	b 3176	966	55	–	–	16,8
	c 3503	343	17	–	–	18,5
Gliwice	a 395	177	–	1	8	2,9
	b 243	138	–	1	8	1,8
	c 200	76	–	–	6	1,5
Jastrzębie-Zdrój	a 266	109	–	–	–	3,1
	b 278	108	–	–	–	3,3
	c 250	123	–	–	–	2,9
Jaworzno	a 283	236	1	1	–	1,8
	b 316	289	1	–	–	2,1
	c 319	277	1	–	–	2,1
Katowice	a 603	587	–	–	5	3,7
	b 583	569	–	–	5	3,5
	c 326	308	–	–	4	2,0
Mysłowice	a 170	164	–	–	2	2,6
	b 249	247	–	–	1	3,8
	c 198	197	–	–	1	3,0

TABL. 3 (22). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW** (dok.)
PARTICULATE POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²
		ze spalania paliw from the combustion of fuel	cementowo- wapien- nicze i mate- riałów ognio- trwałych ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials	krzemowe silicate	węglowo- grafitowe, sadza carbon and graphite, soot	
w tonach na rok in tons per year						
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):						
Piekary Śląskie	a 120	68	–	–	10	3,0
	b 120	67	–	–	11	3,0
	c 85	39	–	–	2	2,1
Ruda Śląska	a 219	199	–	–	1	2,8
	b 182	162	–	–	–	2,3
	c 219	93	–	–	–	2,8
Rybnik	a 1121	1061	–	–	–	7,6
	b 1026	959	–	–	–	6,9
	c 1232	1120	–	–	–	8,3
Siemianowice Śląskie	a 147	141	–	–	2	5,9
	b 128	122	–	–	2	5,1
	c 109	104	–	–	2	4,4
Sosnowiec	a 149	147	–	–	2	1,6
	b 121	117	–	–	3	1,3
	c 127	124	–	–	2	1,4
Świętochłowice	a 2	–	–	–	–	0,2
	b 3	3	–	–	–	0,2
	c 3	1	–	–	–	0,2
Tychy	a 229	185	–	–	9	2,8
	b 118	86	–	–	3	1,4
	c 112	83	–	–	3	1,4
Zabrze	a 226	165	–	–	13	2,8
	b 224	172	–	–	13	2,8
	c 311	254	–	1	1	3,9
Żory	a 73	65	–	–	8	1,1
	b 41	37	–	–	4	0,6
	c 47	42	–	–	5	0,7

TABL. 4 (23). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNICIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW**
GASEOUS POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>				Na 1 km ² <i>Per km²</i>
		dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	tlenek węgla <i>carbon oxide</i>	dwutlenek węgla <i>carbon dioxide</i>	metan <i>methane</i>	
w tonach na rok <i>in tons per year</i>						
WOJEWÓDZTWO a	43373049	88992	118688	42717068	377000	3516,8
VOIVODSHIP b	40845924	80248	135118	40173989	387867	3311,9
c	41222470	80496	144455	40508004	425406	3342,5
Powiaty:						
Powiats:						
będziński a	4375540	11362	1062	4355763	–	12020,7
b	4093444	6431	977	4079182	–	11245,7
c	3588340	8298	836	3572730	–	9858,1
bielski a	465662	1293	419	463042	–	1014,5
b	351856	1027	401	349713	–	766,6
c	469134	1218	436	452634	13862	1022,1
bieruńsko-łędziński a	116176	658	263	115077	–	735,3
b	97960	526	206	97085	–	620,0
c	86755	419	196	86020	–	549,1
cieszyński a	113086	363	256	112239	–	154,9
b	116457	365	258	115608	–	159,5
c	109264	359	317	108389	–	149,7
częstochoowski a	479423	244	601	477946	–	315,2
b	388236	85	494	387066	–	255,3
c	330056	191	436	328703	–	217,0
gliwicki a	182442	741	251	149057	32113	274,8
b	156029	596	155	115896	39178	235,0
c	140757	542	221	112905	26922	212,0
kłobucki a	11194	57	101	11007	–	12,6
b	13190	69	104	12986	–	14,8
c	15807	75	169	15539	–	17,8
lubliniecki a	22143	111	125	21841	–	26,9
b	40065	188	138	39658	–	48,7
c	35678	189	114	35293	–	43,4

TABL. 4 (23). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)
GASEOUS POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²	
		dwutlenek siarki sulphur dioxide	tlenek węgla carbon oxide	dwutlenek węgla carbon dioxide	metan methane		
w tonach na rok in tons per year							
Powiaty (dok.):							
Powiats (cont.):							
mikołowski	a	5434254	7918	3280	5388845	23906	23323,0
	b	4394331	6262	2230	4358908	19173	18859,8
	c	4317765	6658	2815	4274913	26612	18531,2
myszkowski	a	99020	211	177	98539	–	206,7
	b	113039	292	295	112334	–	236,0
	c	79848	279	79	79390	–	166,7
pszczyński	a	277895	308	213	178888	98131	590,0
	b	300787	362	304	220164	79509	638,6
	c	307273	316	325	210249	95990	652,4
raciborski	a	103881	309	1322	101996	1	191,0
	b	108787	341	1281	106915	1	200,0
	c	109431	377	751	108081	1	201,2
rybnicki	a	86488	345	244	85642	30	386,1
	b	78841	400	232	77927	28	352,0
	c	78393	443	223	77426	26	350,0
tarnogórski	a	444608	777	954	442629	–	690,4
	b	422167	737	1202	419922	–	655,5
	c	439227	795	1296	436933	–	682,0
wodzisławski	a	435945	746	816	401941	31662	1519,0
	b	406094	628	564	365877	38424	1415,0
	c	399636	680	592	359206	38534	1392,5
zawierciański	a	329153	393	2041	326355	–	328,2
	b	323516	363	2417	320418	–	322,5
	c	280295	337	2022	277619	–	279,5
żywiecki	a	34484	144	28	34220	–	33,2
	b	34672	149	29	34402	–	33,3
	c	72245	153	26	71980	–	69,5

TABL. 4 (23). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNICIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW (cd.)**
GASEOUS POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²	
		dwutlenek siarki sulphur dioxide	tlenek węgla carbon oxide	dwutlenek węgla carbon dioxide	metan methane		
w tonach na rok in tons per year							
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:							
Bielsko-Biała	a	242953	1256	216	240612	–	1943,6
	b	296806	1707	209	293878	–	2374,4
	c	220088	780	126	218422	–	1760,7
Bytom	a	388163	2252	601	384434	24	5625,6
	b	358308	1953	527	355024	21	5192,9
	c	342355	1813	520	339288	20	4961,7
Chorzów	a	1006621	1755	350	1002214	–	30503,7
	b	968871	1909	294	964041	–	29359,7
	c	1037049	1781	280	1032532	–	31425,7
Częstochowa	a	716669	1059	2311	711187	23	4479,2
	b	793734	1151	1800	788328	2	4960,8
	c	787713	952	1366	783162	2	4923,2
Dąbrowa Górnicza	a	8444091	8688	91021	8338041	35	44677,7
	b	8198081	9223	109512	8071083	31	43376,1
	c	8414804	8797	115859	8282714	27	44522,8
Gliwice	a	460120	2146	1052	430920	24987	3433,7
	b	464106	1975	579	442305	18267	3463,5
	c	461752	1922	887	438796	18976	3445,9
Jastrzębie-Zdrój	a	612853	1939	110	563188	46687	7210,0
	b	563034	1761	110	510041	50247	6623,9
	c	551360	1707	185	506072	42499	6486,6
Jaworzno	a	7035502	8880	2919	7011437	–	45983,7
	b	6735502	7676	2541	6714790	–	44022,9
	c	7181247	8201	4908	7158451	–	46936,3
Katowice	a	1113341	2981	914	1090510	17212	6747,5
	b	1179818	3177	876	1155749	18087	7150,4
	c	1192964	2672	701	1141006	46953	7230,1
Mysłowice	a	112227	135	102	76929	34918	1700,4
	b	117353	209	99	78601	38319	1778,1
	c	107016	215	106	73430	33153	1621,5

TABL. 4 (23). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE
UCIĄŻLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW (dok.)**
*GASEOUS POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY BY POWIATS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem Total	W tym Of which				Na 1 km ² Per km ²
		dwutlenek siarki sulphur dioxide	tlenek węgla carbon oxide	dwutlenek węgla carbon dioxide	metan methane	
w tonach na rok in tons per year						
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):						
Piekary Śląskie a	72149	474	174	71396	–	1803,7
b	80322	520	165	79519	–	2008,1
c	79368	435	110	78708	–	1984,4
Ruda Śląska a	409057	1361	154	364521	42448	5244,3
b	318998	878	179	274667	42934	4089,7
c	228318	396	140	179997	47630	2927,2
Rybnik a	8575507	24879	5033	8518681	10549	57942,6
b	8280582	25003	5659	8207629	25393	55949,9
c	8753752	24957	7170	8687103	18708	59147,0
Siemianowice Śląskie a	8856	387	198	8146	–	354,2
b	9584	404	187	8886	–	383,4
c	33943	197	150	33525	–	1357,7
Sosnowiec a	139949	1018	209	138399	–	1537,9
b	144597	597	245	143482	–	1589,0
c	145911	567	198	144942	–	1603,4
Świętochłowice a	42854	107	202	42473	–	3296,5
b	45497	64	223	45118	–	3499,8
c	41208	59	157	40910	–	3169,8
Tychy a	531651	1926	573	527533	–	6483,5
b	401925	1304	291	399208	–	4901,5
c	289748	1107	375	287016	–	3533,5
Zabrze a	374973	1538	380	358843	13076	4687,2
b	371890	1678	305	351672	17112	4648,6
c	413587	2379	327	399733	9681	5169,8
Żory a	74119	231	16	72577	1198	1140,3
b	77445	238	30	75907	1141	1191,5
c	80383	230	36	74187	5810	1236,7

**TABL. 5 (24). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNI
 UCIAŹLIWYCH WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW SUBSTANCJI**
**AIR POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE
 TO AIR QUALITY BY SELECTED TYPES OF SUBSTANCES**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
	w tonach na rok <i>in tons per year</i>		
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne <i>Aliphatic aldehydes and their derivatives</i>	29	25	24
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne <i>Polycyclic, aromatic aldehydes and their derivatives</i>	0	0	1
Alkohole alifatyczne i ich pochodne <i>Aliphatic alcohols and their derivatives</i>	408	361	308
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne <i>Polycyclic, aromatic alcohols and their derivatives</i>	27	15	17
Aminy i ich pochodne <i>Amines and their derivatives</i>	8	5	3
Amoniak <i>Ammonia</i>	263	273	225
Benzen <i>Benzene</i>	15	15	9
Benzo(a)piren <i>Benzo(a)pyrene</i>	1	1	0
Chrom ^a <i>Chromium^a</i>	2	3	3
Cynk ^a <i>Zinc^a</i>	64	54	61
Dwutlenek siarki <i>Sulphur dioxide</i>	88992	80248	80496
Dwutlenek węgla <i>Carbon dioxide</i>	42717068	40173989	40508004
Etery i ich pochodne <i>Ethers and their derivatives</i>	23	22	16
Kadm ^a <i>Cadmium^a</i>	1	1	1
Ketony i ich pochodne <i>Ketones and their derivatives</i>	105	74	66
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki <i>Inorganic acids, their salts and anhydrides</i>	1763	1794	1986
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^b <i>Organic acids, their compounds and derivatives^b</i>	60	33	28
Mangan ^a <i>Manganese^a</i>	1	1	1
Metan <i>Methane</i>	377000	387867	425406
Nikiel ^a <i>Nickel^a</i>	2	3	2

a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka. **b** Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

a Compounds in terms of element mass. **b** Excluding listed in other points.

TABL. 5 (24). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW SUBSTANCJI** (dok.)
AIR POLLUTANTS EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY SELECTED TYPES OF SUBSTANCES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
	w tonach na rok <i>in tons per year</i>		
Oleje (mgła olejowa) <i>Oils (oil fog)</i>	24	2	2
Ółów ^a <i>Lead^a</i>	23	36	38
Organiczne pochodne związków siarki <i>Organic derivatives of sulphur compounds</i>	11	9	9
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^c <i>Metallic elements and their compounds^c</i>	842	692	691
Pierwiastki niemetaliczne <i>Non-metallic elements</i>	935	1402	1554
Podtlenek azotu..... <i>Nitrous oxide</i>	998	1109	1116
Pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych <i>Ceramic and lime (ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials)</i>	220	201	102
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki) <i>Silicate particulates (over 30% of free silica)</i>	155	188	131
Pyły polimerów <i>Polymer particulates</i>	26	24	23
Pyły środków powierzchniowo czynnych <i>Particulates of surface active agents</i>	2	1	2
Pyły węgla brunatnego <i>Lignite particulates</i>	–	1	–
Pyły węglowo-grafitowe, sadza <i>Carbon and graphite particulates and soot</i>	169	152	114
Pyły ze spalania paliw <i>Particulates from the combustion of fuel</i>	7725	6723	5661
Pyły pozostałe <i>Other particulates</i>	4435	3273	4566
Tlenek węgla <i>Carbon oxide</i>	118688	135118	144455
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂) <i>Nitrogen oxides (in terms of NO₂)</i>	64968	62178	57314
Tlenki niemetal ^b <i>Non-metal oxides^b</i>	0	0	1
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^b <i>Aliphatic hydrocarbons and their derivatives^b</i>	560	439	635
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^b <i>Polycyclic, aromatic hydrocarbons and their derivatives^b</i>	825	640	612
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe <i>Azoxy, nitric and nitroso nitrogen compounds</i>	0	1	1
Związki heterocykliczne <i>Heterocyclic compounds</i>	10	7	6
Związki izocykliczne <i>Isocyclic compounds</i>	3	2	4

a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka. **b** Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. **c** Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku.

a Compounds in terms of element mass. **b** Excluding listed in other points. **c** Excluding listed in other points, in terms of mass of the element being a part of the compound.

TABL. 6 (25). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG PKD
AIR POLLUTANTS EMISSION AND REDUCTION FROM PLANTS OF
SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY THE PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Emisja zanieczyszczeń w tys. t <i>Pollutants emission in thous. t</i>				Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji <i>Pollutants retained in reduction systems</i>				
	pyłowych <i>particu- late</i>	gazowych <i>gaseous</i>			pyłowe <i>particulate</i>		gazowe (bez CO ₂) <i>gaseous (excluding CO₂)</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	
			dwu- tlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	dwu- tlenek węglu <i>carbon dioxide</i>					
OGÓŁEM	a	12,7	43373,0	89,0	42717,1	3650,4	99,7	287,5	30,5
TOTAL	b	10,6	40845,9	80,2	40174,0	3188,1	99,7	288,2	30,0
	c	10,6	41222,5	80,5	40508,0	3084,2	99,7	314,5	30,6
w tym: <i>of which:</i>									
GÓRNICTWO									
I WYDOBYWANIE ..	a	0,7	467,2	0,2	102,8	34,5	98,1	0,0	0,0
MINING AND	b	0,7	500,3	0,3	128,5	20,5	96,8	0,0	0,0
QUARRYING	c	0,9	545,4	0,3	128,2	35,2	97,4	0,0	0,0
w tym: <i>of which:</i>									
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	a	0,7	467,2	0,2	102,8	34,5	98,1	0,0	0,0
<i>Mining of coal</i>	b	0,7	500,3	0,3	128,5	20,5	96,8	0,0	0,0
<i>and lignite</i>	c	0,9	545,0	0,3	127,9	35,2	97,4	0,0	0,0
PRZETWÓRSTWO									
PRZEMYSŁOWE	a	5,1	8492,3	10,3	8367,9	679,1	99,3	73,0	37,0
MANUFACTURING	b	3,7	8214,7	10,2	8071,5	626,9	99,4	67,4	32,0
	c	4,4	8336,6	11,3	8187,4	442,1	99,0	91,5	38,0
w tym: <i>of which:</i>									
Produkcja artykułów spożywczych	a	0,1	57,7	0,2	57,3	0,4	81,3	–	–
<i>Manufacture of food</i>	b	0,0	47,2	0,1	47,0	0,2	79,7	–	–
<i>products</i>	c	0,0	38,3	0,0	38,0	0,1	59,2	0,0	1,3
Produkcja napojów ...	a	–	18,3	0,0	18,3	–	–	–	–
<i>Manufacture of</i>	b	–	17,8	0,0	17,8	–	–	–	–
<i>beverages</i>	c	0,0	59,2	0,0	59,1	0,1	98,5	9,3	99,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	a	0,1	142,0	0,4	141,3	1,7	92,6	–	–
<i>Manufacture of paper</i>	b	0,1	143,8	0,4	143,2	1,7	96,3	–	–
<i>and paper products</i>	c	0,1	101,3	0,3	100,8	1,4	96,2	–	–

TABL. 6 (25). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNICIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG PKD (cd.)
AIR POLLUTANTS EMISSION AND REDUCTION FROM PLANTS OF
SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Emisja zanieczyszczeń w tys. t <i>Pollutants emission in thous. t</i>				Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji <i>Pollutants retained in reduction systems</i>				
	pyłowych <i>particu- late</i>	gazowych <i>gaseous</i>			pyłowe <i>particulate</i>		gazowe (bez CO ₂) <i>gaseous (excluding CO₂)</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	
			dwu- tlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	dwu- tlenek węglu <i>carbon dioxide</i>					
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (cd.) MANUFACTURING (cont.)									
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^a	a	0,5	1004,7	2,4	995,7	61,9	99,2	3,5	28,2
<i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>	b	0,4	897,6	2,0	890,4	57,5	99,3	2,8	27,7
	c	0,4	968,1	2,2	960,6	57,9	99,3	3,2	29,7
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	a	0,1	87,2	0,2	86,4	2,4	95,9	0,1	13,1
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	b	0,1	102,3	0,2	101,6	2,1	95,3	0,1	14,4
	c	0,1	109,9	0,2	109,1	1,9	95,1	0,1	11,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	a	0,0	7,3	0,0	7,2	0,1	93,5	0,1	51,2
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	b	0,0	7,4	0,0	7,3	0,2	92,6	0,1	45,0
	c	0,0	12,5	0,0	12,3	0,1	93,6	1,7	88,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	a	0,6	1033,7	1,1	1027,2	319,7	99,8	0,3	3,9
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	b	0,4	934,2	1,1	927,5	300,0	99,9	0,7	9,6
	c	0,3	897,5	1,4	890,3	100,0	99,7	1,7	18,8
Produkcja metali	a	3,3	5918,9	5,5	5816,5	284,9	98,8	67,0	39,6
<i>Manufacture of basic metals</i>	b	2,4	5878,0	6,2	5754,0	259,2	99,1	61,9	33,3
	c	3,2	5965,0	6,9	5835,0	275,2	98,8	73,3	36,1

TABL. 6 (25). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG PKD (dok.)
AIR POLLUTANTS EMISSION AND REDUCTION FROM PLANTS OF
SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Emisja zanieczyszczeń w tys. t <i>Pollutants emission in thous. t</i>				Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji <i>Pollutants retained in reduction systems</i>				
	pyłowych <i>particu- late</i>	gazowych <i>gaseous</i>			pyłowe <i>particulate</i>		gazowe (bez CO ₂) <i>gaseous (excluding CO₂)</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	w tys. t <i>in thous. t</i>	w % zanieczy- szczeń wytwo- rzonych <i>in % of pollutants gene- rated</i>	
			dwu- tlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	dwu- tlenek węglu <i>carbon dioxide</i>					
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (dok.)									
MANUFACTURING (cont.)									
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	a	0,1	62,4	0,1	61,8	1,3	94,9	0,0	3,6
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>	b	0,1	62,2	0,1	61,6	1,3	94,6	0,0	3,9
	c	0,1	60,7	0,1	60,1	0,7	89,9	0,0	2,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	a	0,0	12,6	0,0	12,4	0,2	85,5	0,1	25,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	b	0,0	13,8	0,0	13,6	0,1	82,1	0,1	26,8
	c	0,0	11,3	0,0	11,2	0,1	83,1	0,0	15,8
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWA- NIE W ENERGIE ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORĄCĄ WODĘ^Δ									
	a	6,9	34337,3	78,1	34171,0	2931,4	99,8	214,5	56,3
<i>ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY</i>	b	6,2	32059,3	69,4	31902,9	2536,2	99,8	220,7	58,5
	c	5,3	32260,8	68,6	32113,4	2601,7	99,8	222,7	60,2
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE SCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA^Δ									
<i>WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIAION ACTIVITIES</i>	a	0,1	69,3	0,4	68,6	3,1	97,7	0,1	6,8
	b	0,0	64,4	0,3	63,8	2,9	98,7	0,1	12,6
	c	0,0	65,6	0,3	65,2	3,0	99,0	0,1	19,3
w tym: <i>of which:</i>									
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	a	0,0	39,9	0,3	39,4	3,1	99,6	0,1	10,0
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	b	0,0	40,9	0,2	40,5	2,9	99,7	0,1	17,4
	c	0,0	38,6	0,2	38,3	2,9	99,7	0,1	25,6

TABL. 7 (26). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI
POWIETRZA**

Stan w dniu 31 XII

*AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY*

As of 31 XII

URZĄDZENIA EQUIPMENT	2011	2012	2013			
			ogółem total	urządzenia o skuteczności equipment efficiency		
				niskiej low	średniej moderate	wysokiej high
Cyklony <i>Cyclones</i>	418	392	367	70	92	205
Multicyklony <i>Multicyclones</i>	127	126	127	15	49	63
Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	784	839	881	149	243	489
Elektrofiltry <i>Electrofilters</i>	177	161	165	10	15	140
Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	280	276	272	125	84	63
Inne <i>Others</i>	183	206	239	x	x	x

TABL. 8 (27). **ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE
W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH WEDŁUG POWIATÓW**

*POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES
BY POWIATS*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Pyły <i>Particu- lates</i>	Gazy (bez CO ₂) <i>Gases (excluding CO₂)</i>	Dwutlenek siarki <i>Sulphur dioxide</i>	Tlenki azotu (w przelicze- niu na NO ₂) <i>Nitrogen oxides (in terms of NO₂)</i>	Tlenek węglu <i>Carbon oxide</i>	Węglowodory <i>Hydro- carbons</i>	Inne ¹ <i>Other¹</i>	
								w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants generated</i>
WOJEWÓDZTWO	a	99,7	30,5	71,8	25,9	20,5	56,5	1,3
VOIVODSHIP	b	99,7	30,0	74,0	32,4	15,0	62,8	1,0
	c	99,7	30,6	74,9	29,1	19,3	58,7	3,2
Powiaty:								
Powiats:								
będziński	a	99,7	58,0	70,6	–	–	–	–
	b	99,8	69,7	83,6	–	–	–	–
	c	99,8	67,3	79,4	–	–	–	–
bielski	a	99,5	0,4	0,1	1,5	0,2	2,7	0,2
	b	99,3	0,8	0,1	1,0	0,5	20,0	0,3
	c	99,5	0,1	0,2	0,7	0,5	4,8	0,0

¹ Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

¹ *Mainly ammonia, carbon disulphide, sulphur hydrogen, chloroorganic compounds.*

TABL. 8 (27). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE
W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES
BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013		Pyły <i>Particulates</i>	Gazy (bez CO ₂) <i>Gases (excluding CO₂)</i>	Dwutlenek siarki <i>Sulphur dioxide</i>	Tlenki azotu (w przelicze- niu na NO ₂) <i>Nitrogen oxides (in terms of NO₂)</i>	Tlenek węgla <i>Carbon oxide</i>	Węglo- wodory <i>Hydro- carbons</i>	Inne ¹ <i>Other¹</i>
		w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants generated</i>						
Powiaty (cd.):								
Powiaty (cont.):								
bieruńsko- -lędziński	a	88,0	8,2	–	37,8	–	–	–
	b	93,4	11,5	–	47,3	–	–	–
	c	90,8	11,6	–	47,5	–	–	–
cieszyński	a	99,2	–	–	–	–	–	–
	b	99,2	0,1	–	–	–	–	3,4
	c	99,2	0,1	–	–	–	–	33,3
częstochoowski	a	99,8	–	–	–	–	–	–
	b	99,9	–	–	–	–	–	–
	c	99,9	0,9	1,5	0,3	1,4	10,0	–
gliwicki	a	99,5	–	–	–	–	–	–
	b	99,1	–	–	–	–	–	–
	c	98,5	–	–	–	–	–	–
kłobucki	a	88,0	–	–	–	–	–	–
	b	86,2	–	–	–	–	–	–
	c	87,9	–	–	–	–	–	–
lubliniecki	a	98,2	17,9	–	–	–	–	93,0
	b	97,6	11,1	–	–	–	–	91,1
	c	97,7	28,2	–	–	–	78,7	92,7
mikolowski	a	99,8	54,1	84,7	49,0	–	–	–
	b	99,9	56,3	85,7	51,5	–	–	–
	c	99,9	51,7	84,7	57,6	–	–	–
myszkowski	a	92,9	–	–	–	–	–	–
	b	92,8	–	–	–	–	–	–
	c	92,4	–	–	–	–	–	–
pszczyński	a	99,0	–	–	–	–	–	–
	b	98,1	–	–	–	–	–	–
	c	99,1	–	–	–	–	–	–
raciborski	a	97,5	24,7	3,7	–	–	86,7	5,3
	b	97,4	22,7	–	–	–	86,8	7,7
	c	97,6	43,4	3,3	–	37,5	92,4	6,7
rybnicki	a	95,9	–	–	–	–	–	–
	b	95,8	–	–	–	–	–	–
	c	95,8	–	–	–	–	–	–

¹ Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

¹ Mainly ammonia, carbon disulphide, sulphur hydrogen, chloroorganic compounds.

TABL. 8 (27). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE
W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES
BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013		Pyły Particulates	Gazy (bez CO ₂) Gases (excluding CO ₂)	Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	Tlenki azotu (w przelicze- niu na NO ₂) Nitrogen oxides (in terms of NO ₂)	Tlenek węglu Carbon oxide	Węglowodory Hydro- carbons	Inne ¹ Other ¹
w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants generated								
Powiaty (cd.):								
Powiaty (cont.):								
tarnogórski	a	99,8	97,1	97,8	–	97,0	16,7	6,7
	b	99,8	96,4	98,0	–	95,1	24,1	42,9
	c	99,8	97,0	98,1	–	96,2	23,1	50,0
wodzisławski	a	98,0	–	–	–	–	–	–
	b	96,6	–	–	–	–	–	–
	c	95,5	–	–	–	–	–	–
zawierciański	a	99,6	1,1	1,5	0,8	0,8	–	50,0
	b	99,5	0,3	–	–	0,0	–	50,0
	c	99,3	0,2	–	–	0,0	–	62,5
żywiecki	a	92,2	–	–	–	–	–	–
	b	94,1	–	–	–	–	–	–
	c	94,0	97,2	–	–	–	–	99,9
Miasta na prawach powiatu:								
Cities with powiat status:								
Bielsko-Biała	a	99,0	6,3	0,1	0,2	–	60,4	6,9
	b	99,3	6,0	–	0,1	–	64,3	6,7
	c	99,6	14,7	–	–	–	77,1	4,6
Bytom	a	97,9	11,1	–	36,2	–	–	–
	b	98,1	11,6	–	36,2	–	–	–
	c	97,7	11,3	–	36,0	–	–	–
Chorzów	a	99,9	70,7	85,8	–	–	–	–
	b	99,9	66,8	83,5	–	–	25,0	0,8
	c	99,9	70,3	85,7	0,1	–	50,0	1,2
Częstochowa	a	98,6	1,6	–	–	–	54,4	–
	b	98,8	1,7	–	–	–	51,1	–
	c	98,6	0,7	–	–	–	58,9	–
Dąbrowa Górnicza	a	98,7	3,3	0,3	0,3	0,0	6,7	94,1
	b	98,8	2,4	0,5	0,2	0,0	88,2	91,6
	c	98,7	2,6	1,0	0,1	0,0	91,1	95,5
Gliwice	a	98,8	2,0	7,9	7,8	16,8	28,4	0,2
	b	99,0	3,3	4,7	7,6	44,1	36,2	0,3
	c	99,1	7,4	6,5	8,1	60,7	44,1	0,4
Jastrzębie-Zdrój	a	99,5	–	–	–	–	–	–
	b	99,5	–	–	–	–	–	–
	c	99,5	–	–	–	–	–	–

1 Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

1 Mainly ammonia, carbon disulphide, sulphur hydrogen, chloroorganic compounds.

TABL. 8 (27). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE
W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH WEDŁUG POWIATÓW (dok.)
POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES
BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Pyły Particu- lates	Gazy (bez CO ₂) Gases (excluding CO ₂)	Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	Tlenki azotu (w przelicze- niu na NO ₂) Nitrogen oxides (in terms of NO ₂)	Tlenek węgla Carbon oxide	Węglo- wodory Hydro- carbons	Inne ¹ Other ¹	
	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants generated							
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):								
Jaworzno	a	100,0	74,9	87,0	51,0	–	57,1	–
	b	100,0	79,8	88,8	67,4	–	–	–
	c	99,9	77,9	89,0	60,2	–	–	–
Katowice	a	99,5	27,2	74,0	1,3	0,4	–	–
	b	99,4	26,5	73,2	1,2	0,5	–	–
	c	99,6	17,0	79,9	1,3	0,4	–	–
Mysłowice	a	87,5	0,0	–	–	–	–	0,0
	b	90,1	0,0	0,9	–	1,0	–	0,0
	c	89,8	0,0	–	–	–	–	0,0
Piekary Śląskie	a	94,4	0,5	0,8	–	–	–	–
	b	94,8	0,4	0,6	–	–	–	–
	c	96,4	0,8	1,1	–	–	–	–
Ruda Śląska	a	98,5	0,0	–	–	1,9	–	–
	b	98,7	0,0	–	–	1,6	–	–
	c	91,5	0,0	–	–	2,1	–	–
Rybnik	a	99,9	42,7	63,0	–	–	–	–
	b	99,9	36,2	62,4	–	–	–	–
	c	99,9	39,0	63,1	–	–	–	–
Siemianowice Śląskie	a	91,3	–	–	–	–	–	–
	b	92,4	–	–	–	–	–	–
	c	89,7	–	–	–	–	–	–
Sosnowiec	a	93,7	1,1	–	–	–	13,0	–
	b	94,2	23,3	–	–	–	80,5	–
	c	92,9	25,5	–	0,6	–	95,4	–
Świętochłowice	a	99,9	–	–	–	–	–	–
	b	99,7	–	–	–	–	–	–
	c	99,8	–	–	–	–	–	–
Tychy	a	99,5	37,8	–	–	–	63,2	91,6
	b	99,6	42,0	–	–	–	64,1	96,4
	c	99,4	41,6	–	–	–	44,8	97,7
Zabrze	a	98,7	0,2	–	–	–	77,5	–
	b	98,7	0,1	–	–	–	84,8	–
	c	98,7	0,1	–	–	–	9,9	–
Żory	a	79,6	–	–	–	–	–	–
	b	91,1	–	–	–	–	–	–
	c	91,6	–	–	–	–	–	–

¹ Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

¹ Mainly ammonia, carbon disulphide, sulphur hydrogen, chloroorganic compounds.

TABL. 9 (28). **STĘŻENIA WYBRANYCH SUBSTANCJI W POWIETRZU (IMISJA)
NA STACJACH POMIAROWYCH WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU
OCHRONY ŚRODOWISKA^a W 2013 R.**

*CONCENTRATION OF CHOSEN SUBSTANCES IN THE AIR (IMMISSION)
ON MONITORING SITES OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE
FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION^a IN 2013*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dwutlenek siarki (SO ₂) <i>Sulphur dioxide</i>	Dwutlenek azotu (NO ₂) <i>Nitrogen dioxide</i>	Tlenki azotu (NO _x) <i>Nitrogen oxides</i>	Pył zawieszony (PM10) <i>Suspended particulate</i>
	µg/m ³			
Normy dopuszczalne zanieczyszczeń <i>Limit values of pollutants</i>	20	40	30	40
Bielsko-Biała ul. Kossak-Szczuckiej	14	22	30	43
Cieszyn ul. Mickiewicza	15	17	21	33
Częstochowa Al. AK/JP II	14	37	87	45
Częstochowa ul. Baczyńskiego.....	11	19	27	30
Dąbrowa Górnicza ul. Tysiąclecia	13	24	39	40
Gliwice ul. Mewy	12	25	39	49
Godów ul. Gliniki
Katowice ul. Kossutha	15	32	52	46
Katowice, autostrada A4 ul. Górnośląska/Plebiscytowa	12	43	163	.
Rybnik ul. Borki	16	22	33	49
Sosnowiec ul. Lubelska	14	39	66	40
Tychy ul. Tolstoja	17	23	38	38
Ustroń ul. Sanatoryjna	9	14	18	21
Wodzisław Śląski ul. Gałczyńskiego	17	22	28	52
Zabrze ul. Skłodowskiej-Curie.....	15	24	34	49
Złoty Potok Leśniczówka Kamienna Góra ..	8	9	11	27
Żory ul. Sikorskiego	13	19	24	.
Żywiec ul. Słowackiego	21	22	40	52

^a W ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza; średnia pomiarów automatycznych w roku.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (<http://www.katowice.wios.gov.pl>).

^a *Within the Śląski Air Monitoring, yearly average.*

S o u r c e: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Katowice.

TABL. 10 (29). **WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA**
ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE SCOPE OF AIR PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
Monitoring powietrza <i>Air monitoring</i>			
stanowiska pomiarowe <i>monitoring sites</i>	220	229	226
pobrane próbki <i>samples collected</i>	43767	34072	46971
wykonane oznaczenia <i>markings conducted</i>	70321	70887	76929
W ramach kontroli <i>As part of control</i>			
pobrane próbki <i>samples collected</i>	177	128	287
wykonane oznaczenia <i>markings conducted</i>	6208	363	452

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

Dział 4. ODPADY

Uwagi metodyczne

Informacje o odpadach za lata 2011-2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach za rok 2013 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz.21). Prezentowane w publikacji dane zgodne są z Katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów) oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. ton odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii. Do procesów unieszkodliwiania odpadów, wymienionych w Załączniku Nr 2 do Ustawy, zalicza się m.in.: składowanie odpadów w gruncie lub na powierzchni ziemi (np. składowiska), przetwarzanie w glebie i ziemi, retencja powierzchniowa (np. umieszczenie odpadów ciekłych i szlamów w dołach, poletkach osadowych lub lagunach itd.), termiczne przekształcanie na lądzie.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Magazynowanie odpadów odbywa się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny. Odpady, z wyjątkiem przeznaczonych do składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez 3 lata.

Przez **składowisko odpadów** rozumie się obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady, które nie zawierają odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Surowce wtórne są to użyteczne materiały odpadowe (z odzysku) powstające w procesach produkcyjnych (odpady poprodukcyjne) oraz wyroby zużyte (odpady poużytkowe), które nie mogą być racjonalnie wykorzystane przez ich posiadacza, a nadają się do celowego wykorzystania przez innego użytkownika.

Segregacja odpadów to podział odpadów według rodzaju materiału z jakiego zostały wykonane; oddzielenie materiałów nadających się do powtórnego wykorzystania. Istnieją dwa podstawowe modele segregacji odpadów:

- **selektywna zbiórka odpadów** (odpady zbierane do oddzielnych, specjalnie do tego celu przeznaczonych pojemników, worków, przyjmowane do punktów skupu, itp.)
- **sortownie odpadów** (odpady zbierane są tradycyjnie, do wspólnego pojemnika, a później sortowane w sortowni odpadów na papier, szkło, metal, itp.).

Nieczystości ciekłe to nieczystości z tzw. szamb, pochodzące z gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej oraz jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Do nieczystości ciekłych nie zalicza się ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

TABL. 1 (30). **ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG RODZAJÓW**
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) UP TO NOW BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ³ of which landfilled ³			
	w tysiącach ton		in thous. tons				
OGÓŁEM	a	35181,1	30798,5	3793,2	3782,0	589,4	550755,6
TOTAL	b	37067,7	33830,9	2933,4	2907,2	303,4	548774,3
	c	38497,9	34823,3	3477,6	3456,8	197,0	510824,9
w tym: of which:							
Odpady z wydobywania kopalin innych niż rudy metali	a	859,0	629,8	136,5	136,5	92,7	31987,8
Waste from mineral non- -metalliferous excavation	b	1150,6	967,1	113,5	113,5	70,0	27589,1
	c	797,5	702,4	95,1	95,1	–	21122,8
Odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin	a	22014,9	18289,7	3400,7	3400,7	324,5	452023,2
Waste generated at washing and cleaning minerals	b	24466,4	21827,2	2580,9	2580,9	58,3	455599,9
	c	26639,3	23369,6	3144,7	3144,7	125,0	428770,5
Odpady z flotacyjnego wzbogacania węgla	a	1395,2	1274,4	120,3	120,3	0,5	18413,2
Waste from floatation dressing of coal	b	1429,9	1385,7	44,2	44,2	–	18427,6
	c	1571,0	1481,7	89,3	89,3	–	14095,4
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	a	912,3	899,3	1,4	1,4	11,6	14652,4
Slag, furnace ash and particulates from boilers	b	838,5	818,2	2,0	2,0	18,3	5845,7
	c	770,3	765,1	1,6	1,6	3,6	5845,7
Popioły lotne z węgla	a	1606,5	1606,2	–	–	0,3	1023,6
Coal fly ash	b	1405,9	1405,7	–	–	0,2	9755,6
	c	1353,8	1352,7	–	–	1,1	9779,6
Stałe odpady z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych	a	13,2	13,2	–	–	–	–
Solid waste from liming methods of desulphurization of waste gases	b	32,1	32,0	0,1	0,1	–	–
	c	36,9	36,7	0,2	0,2	–	–
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	a	246,7	231,2	–	–	15,5	21636,6
Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste	b	202,8	187,1	–	–	15,7	21604,3
	c	174,8	158,9	–	–	15,9	21565,1

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 1 (30). **ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) UP TO NOW BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ³ of which landfilled ³			
	w tysiącach ton in thous. tons						
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych	a	1466,8	1466,4	–	–	0,4	–
<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>	b	1248,2	1248,2	–	–	–	–
	c	1355,4	1354,9	–	–	0,5	–
Żużle z procesów wytapiania (wielkopiecowe, stalownicze)	a	2125,5	2125,5	–	–	–	2686,8
<i>Waste from the processing of slag (blast-furnace, steelmaking)</i>	b	1874,8	1874,5	–	–	0,3	2653,0
	c	1759,7	1756,4	–	–	3,3	2382,6
Odpady stałe z oczyszczania gazów odlotowych	a	207,7	207,7	–	–	–	0,4
<i>Solid waste from cleaning waste gases</i>	b	185,7	185,7	–	–	–	0,4
	c	194,3	194,3	–	–	–	0,4
Zgorzelina walcownicza	a	101,0	100,9	–	–	0,1	86,7
<i>Rolling scale</i>	b	102,3	102,2	–	–	0,1	85,7
	c	94,5	91,7	–	–	2,8	83,5
Inne niewymienione z podgrupy odpadów z hutnictwa żelaza i stali	a	288,6	278,9	8,1	8,1	1,6	130,3
<i>Other not listed above originating from waste from iron and steel industry</i>	b	275,2	259,6	9,9	9,9	5,7	128,0
	c	307,9	300,1	7,2	7,2	0,6	127,3
Żelazo i stal	a	183,5	174,7	–	–	8,8	–
<i>Iron and steel</i>	b	210,1	208,6	–	–	1,5	–
	c	178,8	178,2	–	–	0,6	–
Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	a	226,5	222,8	1,8	0,6	1,9	261,9
<i>Stabilized municipal wastewater sludge</i>	b	229,0	225,2	1,0	–	2,8	25,2
	c	224,8	220,5	1,3	0,3	3,0	25,4
Szlamy z oczyszczania wód podziemnych	a	39,2	39,2	–	–	–	73,5
<i>Sludge from cleaning underground waters</i>	b	58,3	43,6	–	–	14,7	73,5
	c	35,0	32,8	–	–	2,2	73,5

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 2 (31). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG PKD
WASTE¹ GENERATED AND ACCUMULATED UP TO NOW AND LANDFILL SITES BY THE PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	Tereny składowania odpadów Area of landfill sites		
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazy- nowane czasowo temporarily stored		nie- zrekulty- wowane (stan w końcu roku) non- reclaimed (end of year)	zrekulty- wowane (w ciągu roku) reclaimed (during the year)	
			razem total	w tym składo- wane ³ of which landfilled ³		w tysiącach ton in thous. t			w hektarach in hectares
O G Ó Ł E M	a	35181,1	30798,5	3793,2	3782,0	589,4	550755,6	1736,6	65,7
T O T A L	b	37067,7	33830,9	2933,4	2907,2	303,4	548774,3	1688,9	22,3
	c	38497,9	34823,3	3477,6	3456,8	197,0	510824,9	1659,4	29,8
w tym: of which:									
GÓRNICtwo									
I WYDOBYWANIE	a	24391,1	20512,3	3662,9	3662,9	215,9	450992,0	1057,1	64,0
MINING AND	b	27225,7	24329,3	2743,6	2743,6	152,8	452045,0	1037,8	20,3
QUARRYING	c	29270,7	25806,9	3334,6	3334,6	129,2	428717,7	1030,2	29,8
w tym: of which:									
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	a	24384,2	20505,4	3662,9	3662,9	215,9	444747,5	1007,0	64,0
<i>Mining of coal</i>	b	27216,8	24323,3	2743,6	2743,6	149,9	443280,4	967,9	20,3
<i>and lignite</i>	c	29236,7	25775,1	3334,6	3334,6	127,0	419953,1	960,3	29,8
PRZETwóRSTwo									
PRZEMYSŁOWE	a	4777,4	4560,2	84,9	81,9	132,3	7931,8	78,7	–
MANUFACTURING	b	4812,8	4561,3	146,5	131,6	105,0	7433,6	65,4	2,0
	c	4376,0	4228,3	102,8	91,9	44,9	7059,1	65,4	–
w tym: of which:									
Produkcja artykułów spożywczych	a	89,3	88,7	–	–	0,6	–	–	–
<i>Manufacture of food</i>	b	118,0	116,4	1,6	–	–	–	–	–
<i>products</i>	c	78,5	74,8	3,7	–	–	–	–	–

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 2 (31). **ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG PKD (cd.)**
WASTE¹ GENERATED AND ACCUMULATED UP TO NOW AND LANDFILL SITES BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	Tereny składowania odpadów Area of landfill sites	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazy- nowane czasowo temporarily stored		nie- zrekulty- wowane (stan w końcu roku) non- reclaimed (end of year)	zrekulty- wowane (w ciągu roku) reclaimed (during the year)
			razem total	w tym składo- wane ³ of which landfilled ³		w tysiącach ton in thous. t		
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (cd.) MANUFACTURING (cont.)								
Produkcja napojów a	246,6	246,2	0,4	–	–	–	–	–
Manufacture of b	253,4	250,8	2,6	–	–	–	–	–
beverages c	239,1	235,5	3,6	–	–	–	–	–
Produkcja papieru i wyrobów z papieru a	19,9	15,2	2,0	2,0	2,7	124,1	5,1	–
Manufacture of b	21,7	18,3	3,0	3,0	0,4	–	2,4	–
paper and paper c	26,0	21,5	3,9	3,9	0,6	–	2,4	–
products								
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ a	6,4	3,8	–	–	2,6	13,2	3,5	–
Manufacture of b	14,1	10,0	3,1	3,1	1,0	16,3	3,5	–
coke and refined c	16,1	11,6	3,1	3,1	1,4	16,3	3,5	–
petroleum products								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych a	73,0	72,1	–	–	0,9	–	2,0	–
Manufacture of b	67,0	63,9	2,4	–	0,7	–	–	2,0
chemicals and c	78,2	77,5	0,4	0,3	0,3	–	–	–
chemical products								

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 2 (31). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG PKD (cd.)
WASTE¹ GENERATED AND ACCUMULATED UP TO NOW AND LANDFILL SITES BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	Tereny składowania odpadów Area of landfill sites	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazy- nowane czasowo temporarily stored		nie- zrekulty- wowane (stan w końcu roku) non- reclaimed (end of year)	zrekulty- wowane (w ciągu roku) reclaimed (during the year)
			razem total	w tym składo- wane ³ of which landfilled ³				
	w tysiącach ton in thous. t						w hektarach in hectares	
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (dok.)								
MANUFACTURING (cont.)								
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	a	7,8	3,0	4,8	2,2	–	–	–
Manufacture of rubber and plastic products	b	8,6	4,2	4,4	1,7	–	–	–
	c	11,4	10,0	1,4	1,4	–	–	–
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	a	162,8	119,0	9,6	9,6	34,2	–	–
Manufacture of other non-metallic mineral products	b	115,8	80,2	7,4	7,4	28,2	26,0	0,7
	c	124,6	116,6	8,0	6,9	–	26,0	0,7
Produkcja metali	a	3739,5	3593,1	62,0	62,0	84,4	4985,7	44,4
Manufacture of basic metals	b	3815,4	3629,3	114,5	113,0	71,6	4828,7	40,2
	c	3423,1	3307,3	74,8	73,4	41,0	4479,0	40,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	a	107,7	101,8	1,5	1,5	4,4	2572,1	18,6
Manufacture of metal products ^Δ	b	106,5	100,2	3,3	2,1	3,0	2562,6	18,6
	c	99,2	96,0	1,9	1,7	1,3	2537,8	18,6
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	a	31,7	31,3	0,1	0,1	0,3	–	–
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	b	45,3	44,7	0,5	–	0,1	–	–
	c	21,1	20,4	0,4	–	0,3	–	–

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 2 (31). **ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG PKD (dok.)**
WASTE¹ GENERATED AND ACCUMULATED UP TO NOW AND LANDFILL SITES BY THE PKD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² , stan w końcu roku Waste landfilled up to now (accumulated) ² end of year	Tereny składowania odpadów Area of landfill sites	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		magazy- nowane czasowo temporarily stored		nie- zrekulty- wowane (stan w końcu roku) non- reclaimed (end of year)	zrekulty- wowane (w ciągu roku) reclaimed (during the year)
			razem total	w tym składo- wane ³ of which landfilled ³				
w tysiącach ton in thous. t						w hektarach in hectares		
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ I GORAČĄ WODĘ^A								
ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY								
a	4472,3	4434,5	12,9	9,0	24,9	36558,1	327,0	–
b	4006,8	3962,5	11,8	8,5	32,5	36509,4	327,0	–
c	3932,9	3909,8	13,6	9,6	9,5	36499,2	327,0	–
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI; REKULTYWACJA^A								
WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES								
a	614,4	365,6	32,5	28,2	216,3	21185,6	104,5	–
b	515,4	470,8	31,5	23,5	13,1	18827,2	97,3	–
c	426,8	386,8	26,6	20,7	13,4	16989,3	96,8	–
w tym: of which:								
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^A								
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery								
a	286,9	56,2	16,3	13,3	214,4	20779,0	94,9	–
b	151,2	126,6	24,6	17,6	–	18802,0	95,8	–
c	84,3	63,6	20,6	15,7	0,1	16963,9	95,8	–

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów. 3 Na terenach własnych zakładów i na terenach innych.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds. 3 On own plant grounds and on other grounds.

TABL. 3 (32). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG POWIATÓW
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AND LANDFILL SITES BY POWIATS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>			Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku <i>Waste landfilled up to now (accumulated)² end of year</i>		Tereny składowania odpadów niezrekulty- wowane (stan w końcu roku) w ha <i>Area of landfill sites non-reclaimed (end of year) in ha</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>		
		poddane odzyskowi <i>recovered</i>	unieszkodliwione <i>treated</i>				
	w tysiącach ton <i>in thous. t</i>						
WOJEWÓDZTWO ...	a	35181,1	30798,5	3793,2	550755,6	44,7	1736,6
VOIVODSHIP	b	37067,7	33830,9	2933,4	548774,3	44,5	1688,9
	c	38497,9	34823,3	3477,6	510824,9	41,4	1659,4
Powiaty:							
Powiats:							
będziński	a	668,9	666,2	–	2127,7	5,8	15,7
	b	583,9	583,1	0,1	2127,7	5,8	13,5
	c	868,3	868,3	–	2127,7	5,8	13,5
bielski	a	177,5	73,4	–	–	–	–
	b	753,5	682,9	0,1	–	–	–
	c	646,5	646,4	–	–	–	–
bieruńsko-lędzki	a	1818,5	1813,0	–	4992,8	31,6	60,0
	b	1639,2	1630,3	–	4992,8	31,6	60,0
	c	1951,7	1948,2	–	4992,8	31,6	60,0
cieszyński	a	77,5	77,3	0,2	–	–	2,0
	b	72,7	72,5	0,2	–	–	–
	c	72,1	71,8	0,3	–	–	–
częstochowski	a	14,8	12,7	0,3	236,7	0,2	5,1
	b	6,2	1,3	2,9	–	–	–
	c	5,7	3,2	2,5	–	–	–
gliwicki	a	2405,8	1167,5	1238,3	121296,8	182,7	339,4
	b	2286,7	1371,1	915,6	123646,7	186,2	337,4
	c	2172,2	1306,4	865,8	126499,4	190,5	337,4
kłobucki	a	–	–	–	1572,0	1,8	3,2
	b	2,7	2,7	–	1572,0	1,8	3,2
	c	2,6	2,6	–	1572,0	1,8	3,2

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds.

TABL. 3 (32). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE
(NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AND LANDFILL SITES BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>			Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku <i>Waste landfilled up to now (accumulated)² end of year</i>		Tereny składowania odpadów niezrekulty- wowane (stan w końcu roku) w ha <i>Area of landfill sites non-reclaimed (end of year) in ha</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>	
		poddane odzyskowi <i>recovered</i>	unieszkodliwione <i>treated</i>			
	w tysiącach ton <i>in thous. t</i>					
Powiaty (cd.):						
Powiats (cont.):						
lubliniecki	a	2,9	2,6	–	–	–
	b	5,8	5,4	–	–	–
	c	4,4	4,0	–	–	–
mikołowski	a	3419,4	1432,9	1963,3	37309,9	160,1
	b	2851,3	1415,8	1421,5	37281,1	160,0
	c	3478,4	1479,2	1997,8	17720,8	76,1
myszkowski	a	23,6	20,9	–	1888,6	3,9
	b	39,9	39,5	–	1759,6	3,7
	c	29,6	28,9	–	1756,9	3,7
pszczyński	a	3048,5	3039,0	8,8	381,4	0,8
	b	4880,2	4865,3	3,9	–	–
	c	6202,5	6191,0	2,0	–	–
raciborski	a	15,2	10,0	2,4	–	–
	b	16,9	10,7	3,0	–	–
	c	47,6	43,7	2,1	–	–
rybnicki	a	14,0	13,9	–	24175,0	107,9
	b	9,9	9,6	–	24055,8	107,4
	c	9,9	8,5	–	17946,4	80,1
tarnogórski	a	165,8	146,4	18,6	1145,0	1,8
	b	320,4	308,3	9,5	1154,0	1,8
	c	156,9	151,3	5,0	1213,1	1,9
wodzisławski	a	2176,2	1858,4	317,5	65652,1	228,8
	b	2068,2	1656,3	411,8	64624,4	225,2
	c	2124,7	1648,8	475,3	52456,7	182,8

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds.

TABL. 3 (32). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AND LANDFILL SITES BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>			Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku <i>Waste landfilled up to now (accumulated)² end of year</i>		Tereny składowania odpadów niezrekulty- wowane (stan w końcu roku) w ha <i>Area of landfill sites non-reclaimed (end of year) in ha</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>	
		poddane odzyskowi <i>recovered</i>	unieszkodliwione <i>treated</i>			
	w tysiącach ton <i>in thous. t</i>					
Powiaty (dok.): Powiats (cont.):						
zawierciański a	608,8	557,0	43,3	168,6	0,2	10,2
b	935,8	830,7	101,0	28,8	0,0	7,0
c	703,0	627,7	70,1	28,8	0,0	7,0
żywiecki a	141,6	141,3	0,3	–	–	–
b	132,4	132,0	0,4	–	–	–
c	120,6	120,0	0,6	–	–	–
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Bielsko-Biała a	104,0	80,2	0,8	–	–	–
b	148,8	146,0	1,6	–	–	–
c	143,2	141,7	–	–	–	–
Bytom a	488,1	478,9	7,1	85,0	1,2	8,8
b	708,4	697,5	6,4	86,1	1,2	8,8
c	518,9	508,5	6,9	87,3	1,3	8,8
Chorzów a	281,3	281,2	0,1	–	–	–
b	245,9	242,6	3,3	–	–	–
c	320,7	318,3	2,4	–	–	–
Częstochowa a	280,5	277,7	2,6	–	–	–
b	393,6	390,9	2,7	26,0	0,2	0,7
c	246,8	245,4	0,1	26,0	0,2	0,7
Dąbrowa Górnicza a	2906,3	2626,7	2,8	4663,6	24,7	31,2
b	2444,4	2372,5	7,7	4643,0	24,6	31,2
c	2309,3	2283,6	7,6	4290,4	22,7	31,2

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds.

TABL. 3 (32). ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE
(NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AND LANDFILL SITES BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>			Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku <i>Waste landfilled up to now (accumulated)² end of year</i>		Tereny składowania odpadów niezrekulty- wowane (stan w końcu roku) w ha <i>Area of landfill sites non-reclaimed (end of year) in ha</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>		
		poddane odzyskowi <i>recovered</i>	unieszko- dliwione <i>treated</i>				
	w tysiącach ton <i>in thous. t</i>						
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):							
Gliwice	a	1278,1	1255,6	10,0	85122,6	635,2	214,6
	b	912,3	892,8	7,8	84989,0	634,2	214,6
	c	822,2	814,3	6,8	84282,7	629,0	209,7
Jastrzębie-Zdrój	a	1840,5	1691,7	148,8	135299,3	1591,8	176,2
	b	3066,2	3066,0	0,2	135299,3	1591,8	176,2
	c	3524,7	3524,5	0,2	135299,3	1591,8	176,2
Jaworzno	a	1807,1	1789,5	7,7	14383,5	94,0	112,3
	b	1826,7	1797,2	4,3	14359,5	93,9	99,1
	c	2258,2	2131,3	5,3	14383,7	94,0	98,6
Katowice	a	2874,1	2851,8	0,7	3087,6	18,7	38,0
	b	2570,7	2524,9	0,6	3087,6	18,7	38,0
	c	2324,7	2319,2	0,7	3087,6	18,7	23,6
Mysłowice	a	409,3	406,0	–	4035,8	61,1	18,4
	b	369,5	363,3	–	4035,8	61,1	18,4
	c	442,7	442,7	–	4035,8	61,1	18,4
Piekary Śląskie	a	755,1	744,1	10,9	478,6	12,0	3,3
	b	580,6	566,6	14,0	237,0	5,9	3,3
	c	182,1	169,6	12,5	245,3	6,1	3,3
Ruda Śląska	a	2064,3	1992,9	1,1	36042,9	462,1	192,7
	b	1921,6	1920,4	1,0	34156,4	437,9	189,9
	c	1709,8	1708,6	1,0	32158,8	412,3	189,9
Rybnik	a	4050,0	4047,9	0,9	4080,3	27,6	35,7
	b	4105,2	4091,9	–	4080,3	27,6	34,8
	c	3951,1	3948,6	–	4080,3	27,6	26,3

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds.

TABL. 3 (32). **ODPADY¹ WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA WEDŁUG POWIATÓW (dok.)**
WASTE¹ GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AND LANDFILL SITES BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>			Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ² ; stan w końcu roku <i>Waste landfilled up to now (accumulated)² end of year</i>		Tereny składowania odpadów niezrekultu- rowane (stan w końcu roku) w ha <i>Area of landfill sites non-reclaimed (end of year) in ha</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>	
		poddane odzyskowi <i>recovered</i>	unieszkodliwione <i>treated</i>			
	w tysiącach ton <i>in thous. t</i>					
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):						
Siemianowice						
Śląskie	a	16,1	16,1	–	–	–
	b	15,9	15,9	–	–	–
	c	13,8	13,8	–	–	–
Sosnowiec	a	167,1	162,2	0,5	–	–
	b	138,6	132,3	0,7	–	–
	c	130,4	114,7	0,4	–	–
Świętochłowice	a	29,4	29,1	–	1,6	0,1
	b	29,8	27,8	1,7	–	–
	c	30,0	27,7	0,9	–	–
Tychy	a	424,8	409,3	6,2	8,1	0,1
	b	328,6	313,2	11,4	11,3	0,1
	c	317,1	306,0	11,1	13,0	0,2
Zabrze	a	612,6	612,0	–	2520,1	31,5
	b	642,4	640,0	–	2520,1	31,5
	c	638,8	638,5	–	2520,1	31,5
Żory	a	13,4	13,1	–	–	–
	b	12,8	11,6	–	–	–
	c	16,7	16,3	0,2	–	–

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Na terenach własnych zakładów.

1 Excluding municipal waste. 2 On own plant grounds.

TABL. 4 (33). **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
Odpady komunalne zebrane ^a (w ciągu roku) w t	1360492	1351404	1347844
<i>Municipal waste collected^a (during the year) in t</i>			
w tym z gospodarstw domowych	977520	1001526	1058624
<i>of which from households</i>			
w tym wyselekcjonowane:			
<i>of which selected:</i>			
makulatura	21979	21620	23086
<i>waste paper</i>			
szkło	30310	35281	41960
<i>glass</i>			
tworzywa sztuczne	19596	25035	31905
<i>plastics</i>			
metale	1917	1477	2240
<i>metals</i>			
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):			
<i>In operation controlled landfill sites (as of 31 XII):</i>			
liczba	27	26	26
<i>number</i>			
powierzchnia w ha	140,8	142,2	147,5
<i>area in ha</i>			
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk			
(w ciągu roku) w ha.....	4,1	1,9	1,9
<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>			
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	1661,6	1589,3	1656,6
<i>Liquid waste^b taken away (during the year) in dam³</i>			
w tym z gospodarstw domowych	1019,0	1038,5	1170,9
<i>of which from households</i>			

a Dane szacunkowe. b Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data. b Temporarily stored in septic tanks.

TABL. 5 (34). **WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY**
ŚRODOWISKA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI
ACTIVITIES OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE FIELD OF WASTE MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
W ramach kontroli				<i>Within controls</i>
pobrane próbki pierwotne	32	35	31	<i>primary samples collected</i>
wykonane oznaczenia	412	469	443	<i>markings made</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: data of the Environment Protection Inspection.

Dział 5. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY

Uwagi metodyczne

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów przyrody i jej składników, a w szczególności dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów, siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, przyrody nieożywionej i krajobrazu.

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona częściowa oznacza ochronę gatunków roślin, zwierząt i grzybów dopuszczającą możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwania osobników tych gatunków lub ich części.

Otulina to strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary „Natura 2000”, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwat przyrody jest obszarem, na którym zachowane są w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych lub krajobrazowych.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji i upowszechniania tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Jej tworzenie jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE a wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: **Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)**. Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody lub ich skupiska chronione ze względu na szczególne wartości naukowe, kulturowe, historyczno-pamiętkowe oraz swoiste cechy krajobrazu (np. okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie).

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów siedliskowych, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości estetycznych.

Informacje w zakresie **leśnictwa** dotyczą:

1. **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczność przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 16 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),
 - b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

2. **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

Powierzchnia **gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybko rosnących.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa, powiatu.

Udział lasów w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami; od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

Lasy ochronne to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za ochronne mogą być uznane lasy, które:

- chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem,
- powstrzymują usuwanie ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
- chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła rzek przed zasypaniem,
- ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,
- stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu,

- stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa państwa,
- są położone: w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej; w strefie górnej granicy lasów.

Tereny zieleni to tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, z elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

TABL. 1 (35). **OBIEKTY I OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONE^a**

Stan w dniu 31 XII

LEGALLY PROTECTED OBJECTS AND AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
Liczba obiektów: <i>Number of objects:</i>			
rezerваты przyrody <i>nature reserves</i>	64	64	64
parki krajobrazowe <i>landscape parks</i>	7	7	7
obszary chronionego krajobrazu <i>protected landscape areas</i>	14	14	14
użytki ekologiczne <i>ecological arable lands</i>	75	74	75
stanowiska dokumentacyjne <i>documentation sites</i>	7	7	7
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe <i>landscape-nature complexes</i>	22	23	24
pomniki przyrody <i>monuments of nature</i>	1521	1532	1532
Powierzchnia obiektów ogółem: <i>Total area of objects:</i>			
w ha <i>in ha</i>	273175,7	273574,8	273643,6
w % powierzchni województwa <i>in % of the voivodship's area</i>	22,1	22,2	22,2
na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>	590	593	595
Z ogółem w ha: <i>From total in ha:</i>			
rezerваты przyrody ^a <i>nature reserves^a</i>	4157,6	4251,9	4251,9
parki krajobrazowe ^{a, b} <i>landscape parks^{a, b}</i>	227005,8	227005,8	227005,8
obszary chronionego krajobrazu ^b <i>protected landscape areas^b</i>	36987,3	36987,3	36987,3
użytki ekologiczne <i>ecological arable lands</i>	796,7	795,9	834,1
stanowiska dokumentacyjne <i>documentation sites</i>	15,2	15,2	15,2
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe <i>landscape-nature complexes</i>	4213,1	4518,7	4549,3

a Bez otuliny. **b** Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Excluding protection zone. **b** Excluding the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 2 (36). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG POWIATÓW**

Stan w dniu 31 XII

*LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL
VALUE BY POWIATS*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem obszary prawnie chronione <i>Legally protected areas total</i>	Rezerwaty przyrody ¹ <i>Nature reserves¹</i>	Parki krajobra- zowe ^{1,2} <i>Landscape parks^{1,2}</i>	Obszary chronio- nego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	Użytki ekolo- giczne <i>Ecological arable lands</i>	Stanowi- ska doku- menta- cyjne <i>Documen- tation sites</i>	Zespoły przyrodni- czo-krajo- brazowe <i>Landscape- nature complexes</i>
	w hektarach		in hectares				
WOJEWÓDZTWO a	273175,7	4157,6	229669,0	36987,3	796,7	15,2	4213,1
VOIVODSHIP b	273574,8	4251,9	229669,0	36987,3	795,9	15,2	4518,7
c	273643,6	4251,9	229669,0	36987,3	834,1	15,2	4549,3
Powiaty:							
Powiats:							
będziński	a 797,3	–	–	797,3	–	–	–
	b 797,3	–	–	797,3	–	–	–
	c 797,3	–	–	797,3	–	–	–
bielski	a 11142,0	84,5	10695,0	174,7	1,5	–	203,0
	b 11142,0	84,5	10695,0	174,7	1,5	–	203,0
	c 11142,0	84,5	10695,0	174,7	1,5	–	203,0
bieruńsko- -łędzki	a 42,2	–	–	–	42,2	–	–
	b 42,2	–	–	–	42,2	–	–
	c 42,2	–	–	–	42,2	–	–
cieszyński	a 24213,5	586,8	23225,0	830,8	23,2	7,6	41,1
	b 24213,5	586,8	23225,0	830,8	23,2	7,6	41,1
	c 24213,5	586,8	23225,0	830,8	23,2	7,6	41,1
częstocheński	a 34123,9	639,4	24723,2	9196,0	62,8	–	–
	b 34123,9	639,4	24723,2	9196,0	62,8	–	–
	c 34123,9	639,4	24723,2	9196,0	62,8	–	–
gliwicki	a 9119,4	39,4	9080,0	–	–	–	–
	b 9119,4	39,4	9080,0	–	–	–	–
	c 9119,4	39,4	9080,0	–	–	–	–
kłobucki	a 6791,8	75,7	6714,5	–	21,3	–	–
	b 6791,8	75,7	6714,5	–	21,3	–	–
	c 6791,8	75,7	6714,5	–	21,3	–	–
lubliniecki	a 28288,5	240,9	28155,8	–	150,4	–	–
	b 28371,3	323,7	28155,8	–	150,4	–	–
	c 28371,3	323,7	28155,8	–	150,4	–	–

1 Bez otuliny. **2** Łącznie z powierzchnią rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

1 Excluding protection zone. **2** Including the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 2 (36). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG POWIATÓW (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

*LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL
VALUE BY POWIATS (cont.)*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem obszary prawnie chronione <i>Legally protected areas total</i>	Rezerваты przyrody ¹ <i>Nature reserves¹</i>	Parki krajobra- zowe ^{1,2} <i>Landscape parks^{1,2}</i>	Obszary chronio- nego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	Użytki ekolo- giczne <i>Ecological arable lands</i>	Stanowi- ska doku- menta- cyjne <i>Documen- tation sites</i>	Zespoły przyrodni- czo-krajo- brazowe <i>Landscape- -nature complexes</i>
	w hektarach in hectares						
Powiaty (dok.):							
Powiats (cont.):							
mikołowski	a 3208,6	–	2890,0	94,1	26,2	0,1	198,2
	b 3208,6	–	2890,0	94,1	26,2	0,1	198,2
	c 3208,6	–	2890,0	94,1	26,2	0,1	198,2
myszkowski	a 17080,8	2,1	11565,0	5490,0	23,7	–	–
	b 17080,8	2,1	11565,0	5490,0	23,7	–	–
	c 17080,8	2,1	11565,0	5490,0	23,7	–	–
pszczyński	a 1061,9	819,0	220,0	–	22,9	–	–
	b 1061,9	819,0	220,0	–	22,9	–	–
	c 1061,9	819,0	220,0	–	22,9	–	–
raciborski	a 19836,0	396,2	19674,0	162,0	3,3	–	–
	b 19836,0	396,2	19674,0	162,0	3,3	–	–
	c 19836,0	396,2	19674,0	162,0	3,3	–	–
rybnicki	a 13077,0	–	13077,0	–	0,5	–	–
	b 13077,0	–	13077,0	–	0,5	–	–
	c 13077,0	–	13077,0	–	0,5	–	–
tarnogórski	a 551,5	2,7	–	–	36,5	–	512,3
	b 551,5	2,7	–	–	36,5	–	512,3
	c 565,4	2,7	–	–	50,4	–	512,3
wodzisławski	a 642,9	–	–	–	–	0,1	642,8
	b 642,9	–	–	–	–	0,1	642,8
	c 642,9	–	–	–	–	0,1	642,8
zawierciański	a 33468,6	304,6	17608,0	15766,0	7,4	–	–
	b 33480,1	316,1	17608,0	15766,0	7,4	–	–
	c 33480,1	316,1	17608,0	15766,0	7,4	–	–
żywiecki	a 54194,2	617,4	54162,5	–	25,7	0,9	–
	b 54194,2	617,4	54162,5	–	25,7	0,9	–
	c 54194,2	617,4	54162,5	–	25,7	0,9	–

¹ Bez otuliny. ² Łącznie z powierzchnią rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

¹ Excluding protection zone. ² Including the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 2 (36). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)

Stan w dniu 31 XII

*LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL
VALUE BY POWIATS* (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem obszary prawnie chronione <i>Legally protected areas total</i>	Rezerваты przyrody ¹ <i>Nature reserves¹</i>	Parki krajobra- zowe ^{1,2} <i>Landscape parks^{1,2}</i>	Obszary chronio- nego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	Użytki ekolo- giczne <i>Ecological arable lands</i>	Stanowi- ska doku- menta- cyjne <i>Documen- tation sites</i>	Zespoły przyrodni- czo-krajo- brazowe <i>Landscape- nature complexes</i>
	<i>w hektarach in hectares</i>						
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:							
Bielsko-Biała a	5071,2	95,0	2947,0	–	1,0	–	2123,2
b	5071,2	95,0	2947,0	–	1,0	–	2123,2
c	5101,8	95,0	2947,0	–	1,0	–	2153,8
Bytom a	92,3	21,9	–	–	–	6,0	64,4
b	397,9	21,9	–	–	–	6,0	370,0
c	397,9	21,9	–	–	–	6,0	370,0
Chorzów a	283,0	–	–	–	–	–	283,0
b	283,0	–	–	–	–	–	283,0
c	283,0	–	–	–	–	–	283,0
Częstochowa a	1012,0	–	88,0	924,0	–	–	–
b	1012,0	–	88,0	924,0	–	–	–
c	1012,0	–	88,0	924,0	–	–	–
Dąbrowa Górnicza a	3663,0	–	397,0	3191,0	69,3	0,5	5,2
b	3663,0	–	397,0	3191,0	69,3	0,5	5,2
c	3663,0	–	397,0	3191,0	69,3	0,5	5,2
Gliwice a	56,6	56,6	–	–	–	–	–
b	56,6	56,6	–	–	–	–	–
c	56,6	56,6	–	–	–	–	–
Jastrzębie-Zdrój a	–	–	–	–	–	–	–
b	–	–	–	–	–	–	–
c	–	–	–	–	–	–	–
Jaworzno a	380,4	48,0	–	321,9	10,5	–	–
b	380,4	48,0	–	321,9	10,5	–	–
c	404,7	48,0	–	321,9	34,8	–	–
Katowice a	232,0	127,4	–	–	4,2	–	100,4
b	232,0	127,4	–	–	4,2	–	100,4
c	232,0	127,4	–	–	4,2	–	100,4
Mysłowice a	–	–	–	–	–	–	–
b	–	–	–	–	–	–	–
c	–	–	–	–	–	–	–

¹ Bez otuliny. ² Łącznie z powierzchnią rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

¹ Excluding protection zone. ² Including the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

**TABL. 2 (36). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG POWIATÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
**LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL
VALUE BY POWIATS (cont.)**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Ogółem obszary prawnie chronione <i>Legally protected areas total</i>	Rezerwaty przyrody ¹ <i>Nature reserves¹</i>	Parki krajobra- zowe ^{1,2} <i>Landscape parks^{1,2}</i>	Obszary chronio- nego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	Użytki ekolo- giczne <i>Ecological arable lands</i>	Stanowi- ska doku- menta- cyjne <i>Documen- tation sites</i>	Zespoły przyrodni- czo-krajo- brazowe <i>Landscape- nature complexes</i>
	w hektarach in hectares						
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):							
Piekary Śląskie	a 6,3	–	–	–	6,3	–	–
	b 6,3	–	–	–	6,3	–	–
	c 6,3	–	–	–	6,3	–	–
Ruda Śląska	a –	–	–	–	–	–	–
	b –	–	–	–	–	–	–
	c –	–	–	–	–	–	–
Rybnik	a 4499,7	–	4447,0	–	97,7	–	–
	b 4499,7	–	4447,0	–	97,7	–	–
	c 4499,7	–	4447,0	–	97,7	–	–
Siemianowice Śląskie	a 141,0	–	–	39,5	62,0	–	39,5
	b 141,0	–	–	39,5	62,0	–	39,5
	c 141,0	–	–	39,5	62,0	–	39,5
Sosnowiec	a 37,9	–	–	–	37,9	–	–
	b 37,9	–	–	–	37,9	–	–
	c 37,9	–	–	–	37,9	–	–
Świętochłowice	a 33,1	–	–	–	33,1	–	–
	b 33,1	–	–	–	33,1	–	–
	c 33,1	–	–	–	33,1	–	–
Tychy	a 19,9	–	–	–	19,9	–	–
	b 19,1	–	–	–	19,1	–	–
	c 19,1	–	–	–	19,1	–	–
Zabrze	a –	–	–	–	–	–	–
	b –	–	–	–	–	–	–
	c –	–	–	–	–	–	–
Żory	a 7,2	–	–	–	7,2	–	–
	b 7,2	–	–	–	7,2	–	–
	c 7,2	–	–	–	7,2	–	–

1 Bez otuliny. **2** Łącznie z powierzchnią rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

1 Excluding protection zone. **2** Including the area of nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 3 (37). REZERWATY PRZYRODY WEDŁUG TYPÓW

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES BY TYPE

As of 31 XII

REZERWATY RESERVES	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		Przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha Average area of 1 reserve in ha	
		ogółem total	w tym w rezerwatach ściślejszych ^a of which in strict reserves ^a		
OGÓŁEM	2011	64	4157,6	202,3	65,0
TOTAL	2012	64	4251,9	202,3	66,4
	2013	64	4251,9	202,3	66,4
Faunistyczne		2	787,2	–	393,6
<i>Fauna</i>					
Krajobrazowe		2	164,2	–	82,1
<i>Landscape</i>					
Leśne		51	3065,0	119,6	60,1
<i>Forest</i>					
Torfowiskowe		1	40,6	–	40,6
<i>Peat-bog</i>					
Florystyczne		4	82,7	82,7	20,7
<i>Flora</i>					
Wodne		1	48,0	–	48,0
<i>Water</i>					
Przyrody nieożywionej		3	64,2	–	21,4
<i>Inanimate nature</i>					

a Rezerwaty, w których chroniona jest cała przyroda i zakazana jest ingerencja człowieka.

a Reserves, where all forms of nature are protected and human interference is prohibited.

TABL. 4 (38). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia ^a Area ^a				strefy ochronnej protection zone
		ogółem total	w tym of which			
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód waters	
		w hektarach in hectares				
OGÓŁEM	2011	229669,0	128631,5	55558,5	893,0	85122,0
TOTAL	2012	229669,0	128631,5	55558,5	893,0	85122,0
	2013	229669,0	128631,5	55558,5	893,0	85122,0

TABL. 4 (38). **PARKI KRAJOBRAZOWE** (dok.)

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia ^a Area ^a				
	ogółem total	w tym of which			strefy ochronnej protection zone
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód waters	
	w hektarach in hectares				
Zespół Parków Krajobrazowych województwa śląskiego	229669,0	128631,5	55558,5	893,0	85122,0
Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich	49387,0	28840,0	16806,0	659,0	14010,0
Orlich gniazdb	47965,0	20403,0	25684,0	–	494,0
Lasy nad Górną Liswartą	38731,0	–	–	–	12403,0
Beskidu Śląskiego	38620,0	33771,0	4800,0	49,0	22285,0
Żywiecki	35870,0	29415,0	5375,0	185,0	21790,0
Beskidu Małego ^b	16540,0	13926,7	2613,3	–	10243,0
Stawki	1732,0	1732,0	–	–	–
Załęczański ^b	824,0	543,8	280,2	–	3897,0

a Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. b Powierzchnia parku w granicach województwa.

a Including reserves and other forms of nature protection situated in the area of parks. b Area of the park within the voivodship's territory.

TABL. 5 (39). **POMNIKI PRZYRODY**^a

Stan w dniu 31 XII

MONUMENTS OF NATURE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1521	1532	1532	TOTAL
Pojedyncze drzewa	1272	1278	1281	Individual trees
Grupy drzew	146	150	146	Tree clusters
Aleje	32	32	32	Alleys
Głazy narzutowe	23	25	25	Erratic boulders
Skałki, groty, jaskinie i inne	48	47	48	Stones, grottos, caves and others

a Ustanowione rozporządzeniem Wojewody.

a Created on the basis of the Voivode's regulation.

TABL. 6 (40). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys. ha	402,0	402,2	402,9	T O T A L in thous. ha
Lasy	392,1	392,2	393,0	Forests
Publiczne	323,2	323,4	323,9	Public
w tym:				of which:
zalesione	308,5	308,4	308,7	wooded
niezalesione	5,0	5,1	5,3	non-wooded
własność Skarbu Państwa	319,4	319,6	320,1	owned by the State Treasury
w tym:				of which:
zalesione	304,8	304,8	305,1	wooded
niezalesione	4,9	5,0	5,2	non-wooded
w zarządzie Lasów Państwowych	312,1	312,7	313,1	managed by State Forests
w tym:				of which:
zalesione	297,7	298,0	298,4	wooded
niezalesione	4,7	4,9	5,0	non-wooded
własność gmin ^a	3,8	3,8	3,8	gmina owned ^a
w tym:				of which:
zalesione	3,6	3,6	3,6	wooded
niezalesione	0,1	0,1	0,1	non-wooded
Prywatne	78,8	78,8	79,1	Private
w tym:				of which:
zalesione	76,4	76,4	76,7	wooded
niezalesione	2,3	2,3	2,3	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną w tys. ha ..	9,9	10,0	10,0	Land connected with silviculture in thous. ha
Lesistość w %	31,8	31,8	31,9	Forest cover in %
Udział lasów w powierzchni lądowej^b województwa w %	33,1	33,1	33,2	Share of forest land in voivodship land area^b in %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Powierzchnia lądowa według stanu w dniu 1 I roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Concerns also gminas being cities with powiat status. b Land area as of 1 I the next year.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7 (41). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER BY POWIATS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych Area of forest land						Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	z ogółem publiczne of total public			własność prywatna private	
			razem total	własność Skarbu Państwa owned by the State Treasury	własność gmin gmina owned		
	w hektarach in hectares						
WOJEWÓDZTWO	401953	392089	323185	319415	3770	78768	31,8
VOIVODSHIP	402151	392195	323368	319593	3774	78784	31,8
c	402921	392960	323850	320078	3772	79071	31,9

TABL. 7 (41). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)
Stan w dniu 31 XII
AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER BY POWIATS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych Area of forest land						Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	z ogółem publiczne of total public			własność prywatna private		
			razem total	własność Skarbu Państwa owned by the State Treasury	własność gmin owned gmina			
	w hektarach in hectares							
Powiaty:								
Powiaty:								
będziński	a	7862	7703	4891	4716	174	2971	21,2
	b	7857	7698	4886	4703	183	2971	21,1
	c	7880	7720	4909	4720	189	2971	21,2
bielski	a	12990	12675	10123	9980	144	2867	27,6
	b	12986	12671	10122	9980	142	2865	27,6
	c	12996	12679	10131	9981	150	2865	27,6
bieruńsko-lędziński ..	a	2334	2279	2075	2019	56	260	14,4
	b	2346	2289	2087	2031	56	260	14,5
	c	2346	2289	2087	2031	56	259	14,5
cieszyński	a	28459	27796	20436	20370	66	8023	38,1
	b	28458	27791	20435	20369	66	8023	38,1
	c	28665	27999	20511	20444	67	8154	38,3
częstochowski	a	44784	43821	35097	34536	561	9687	28,8
	b	44450	43487	34736	34175	562	9714	28,6
	c	44603	43641	34728	34163	565	9875	28,7
gliwicki	a	21992	21286	21242	21155	87	750	32,0
	b	22009	21301	21259	21174	85	750	32,1
	c	22154	21442	21404	21319	85	750	32,3
kłobucki	a	26669	26170	21224	20994	229	5445	29,5
	b	26666	26168	21221	20992	229	5445	29,4
	c	26777	26279	21331	21102	229	5445	29,6
lubliniecki	a	42159	40980	39931	39786	146	2228	49,8
	b	42150	40983	39906	39761	145	2244	49,8
	c	42150	40982	39906	39762	144	2245	49,8
mikołowski	a	8581	8269	8331	8321	10	250	35,5
	b	8653	8354	8403	8393	10	250	35,8
	c	8683	8384	8433	8423	10	250	36,0
myszkowski	a	11579	11430	6139	6018	121	5440	23,9
	b	11670	11525	6230	6109	121	5440	24,0
	c	11666	11521	6226	6120	106	5440	24,0

TABL. 7 (41). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW (cd.)
 Stan w dniu 31 XII
AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER BY POWIATS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych Area of forest land						Lesistość w % <i>Forest cover in %</i>	
	ogółem <i>grand total</i>	w tym lasy <i>of which forests</i>	z ogółem publiczne <i>of total public</i>			własność prywatna <i>private</i>		
			razem <i>total</i>	własność Skarbu Państwa <i>owned by the State Treasury</i>	własność gmin <i>gmina owned</i>			
	w hektarach <i>in hectares</i>							
Powiaty (dok.):								
Powiats (cont.):								
pszczyński	a	13566	13157	13025	13005	20	541	27,9
	b	13616	13206	13073	13052	21	543	28,0
	c	13619	13203	13091	13071	21	528	28,0
raciborski	a	13787	13322	13246	13208	38	542	24,5
	b	13794	13328	13247	13208	40	547	24,5
	c	13798	13331	13240	13207	33	558	24,5
rybnicki	a	7402	7211	6697	6680	17	705	32,3
	b	7404	7212	6699	6682	17	705	32,2
	c	7404	7212	6699	6682	17	705	32,2
tarnogórski	a	32768	31733	31856	31733	123	912	49,3
	b	32890	31830	31980	31854	126	910	49,4
	c	32984	31928	32063	31920	144	921	49,6
wodzisławski	a	2758	2721	1980	1914	66	778	9,5
	b	2759	2722	1980	1914	67	778	9,5
	c	2753	2716	1975	1909	66	778	9,5
zawierciański	a	30586	30265	15760	15581	178	14826	30,2
	b	30551	30234	15753	15575	178	14798	30,2
	c	30511	30194	15725	15547	178	14786	30,1
żywiecki	a	54748	53797	35735	35725	10	19013	51,7
	b	54742	53756	35729	35718	11	19013	51,7
	c	54746	53776	35733	35721	11	19013	51,7
Miasta na prawach powiatu:								
Cities with powiat status:								
Bielsko-Biała	a	3138	3050	2727	2279	447	411	24,5
	b	3137	3050	2726	2278	447	411	24,5
	c	3161	3074	2750	2279	471	411	24,7

TABL. 7 (41). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)
Stan w dniu 31 XII
AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER BY POWIATS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych Area of forest land						Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	z ogółem publiczne of total public			własność prywatna private		
			razem total	własność Skarbu Państwa owned by the State Treasury	własność gmin gmina owned			
	w hektarach in hectares							
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):								
Bytom	a	1291	1259	1291	1291	–	–	18,1
	b	1424	1345	1424	1424	–	–	19,4
	c	1432	1352	1432	1432	–	–	19,5
Chorzów	a	235	228	235	235	–	–	6,9
	b	235	228	235	235	–	–	6,9
	c	235	228	235	235	–	–	6,9
Częstochowa	a	680	649	503	470	33	177	4,1
	b	679	648	502	470	32	177	4,1
	c	679	647	502	470	32	177	4,1
Dąbrowa Górnicza	a	4203	4083	3230	3128	102	973	21,6
	b	4191	4072	3218	3117	101	973	21,6
	c	4190	4071	3217	3116	101	973	21,6
Gliwice	a	1515	1461	1495	1260	236	20	10,9
	b	1535	1480	1515	1280	236	20	11,1
	c	1536	1481	1516	1280	236	20	11,1
Jastrzębie-Zdrój	a	554	549	316	269	47	238	6,4
	b	553	548	315	268	47	238	6,4
	c	553	548	315	268	47	238	6,4
Jaworzno	a	5768	5496	5236	4798	438	532	36,0
	b	5840	5566	5308	4870	438	532	36,5
	c	5881	5608	5349	4911	438	532	36,8
Katowice	a	6869	6566	6759	6732	27	110	39,9
	b	6873	6570	6763	6736	27	110	39,9
	c	6874	6570	6764	6737	27	110	39,9
Mysłowice	a	1748	1678	1742	1724	18	6	25,6
	b	1748	1678	1742	1724	18	6	25,6
	c	1747	1677	1741	1723	18	6	25,6
Piekary Śląskie	a	219	212	213	213	–	6	5,3
	b	221	214	216	216	–	6	5,4
	c	224	215	218	217	2	6	5,4

TABL. 7 (41). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW** (dok.)
Stan w dniu 31 XII
AREA OF FOREST LAND AND FOREST COVER BY POWIATS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Powierzchnia gruntów leśnych Area of forest land						Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	z ogółem publiczne of total public			własność prywatna private		
			razem total	własność Skarbu Państwa owned by the State Treasury	własność gmin gmina owned			
	w hektarach in hectares							
Miasta na prawach powiatu (dok.): Cities with powiat status (cont.):								
Ruda Śląska	a	1608	1532	1596	1569	27	12	19,7
	b	1608	1532	1596	1569	27	12	19,7
	c	1608	1531	1596	1569	27	12	19,7
Rybnik	a	4730	4567	4422	4344	78	308	30,8
	b	4729	4566	4421	4343	78	308	30,8
	c	4727	4567	4419	4341	78	308	30,8
Siemianowice Śląskie	a	38	37	38	38	–	–	1,5
	b	38	37	38	38	–	–	1,4
	c	38	37	38	38	–	–	1,4
Sosnowiec	a	1564	1482	1149	1081	68	415	16,3
	b	1563	1481	1149	1081	68	414	16,3
	c	1510	1426	1110	1083	26	400	15,7
Świętochłowice	a	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–
	c	–	–	–	–	–	–	–
Tychy	a	2272	2180	2160	2149	11	111	26,6
	b	2271	2179	2161	2150	11	110	26,6
	c	2278	2183	2165	2153	12	114	26,7
Zabrze	a	940	920	940	759	182	–	11,4
	b	950	924	950	773	177	–	11,5
	c	961	926	951	774	177	10	11,5
Żory	a	1556	1524	1345	1334	11	212	23,6
	b	1556	1524	1345	1334	11	212	23,6
	c	1556	1524	1345	1334	11	212	23,6

TABL. 8 (42). **POWIERZCHNIA I KATEGORIE LASÓW OCHRONNYCH**

Stan w dniu 31 XII

PROTECTIVE FORESTS AREA AND CATEGORIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia lasów ochronnych				Protective forests area
w tys. ha	285,5	291,8	291,7	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni lasów ogółem	72,8	74,4	74,2	<i>in % of total forest area</i>
W zarządzie Lasów Państwowych ^a				Managed by State Forests^a
w tys. ha	272,0	278,2	278,4	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni Lasów Państwowych ogółem	89,9	91,9	91,8	<i>in % of total State Forests area</i>
Lasy prywatne ^b				Private forests^b
w tys. ha	12,1	12,0	11,7	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni lasów prywatnych ogółem	15,3	15,2	14,9	<i>in % of total private forests area</i>
Lasy gminne ^b				Municipal forests^b
w tys. ha	1,5	1,5	1,5	<i>in thous. ha</i>
w % powierzchni lasów gminnych ogółem	40,7	40,7	40,7	<i>in % of total municipal forests area</i>
Lasy ochronne w zarządzie Lasów Państwowych^a w tys. ha:				Protective forests managed by State Forests^a in thous. ha:
w tym:				<i>of which:</i>
Glebochronne	11,6	11,6	11,7	<i>Soil-protecting</i>
Wodochronne	49,9	51,3	51,5	<i>Water-protecting</i>
Uszkodzone przez przemysł	180,7	183,3	182,9	<i>Damage by industry</i>
Podmiejskie	22,4	24,6	25,3	<i>Suburban</i>

a Stan w dniu 1 I. **b** Stan w dniu 31 XII.

Źródło: w zakresie Lasów Państwowych – dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a As of 1 I. **b** As of 31 XII.

Source: data of the scope of State Forests – data of the General Directorate of State Forests.

TABL. 9 (43). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH I NA WSI
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS IN URBAN AREAS AND RURAL AREAS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej:				<i>The area of parks, lawns and estate green belts:</i>
w ha	9618,7	9685,3	9382,0	<i>in ha</i>
w % powierzchni ogólnej	0,8	0,8	0,8	<i>in % of total area</i>
na 1 mieszkańca w m ²	20,8	21,0	20,4	<i>per capita in m²</i>
parki spacerowo-wypoczynkowe:				<i>strolling-recreational parks:</i>
obiekty	268	270	274	<i>number</i>
powierzchnia w ha	3881,9	3913,2	3941,4	<i>area in ha</i>
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	14,5	14,5	14,4	<i>average area of 1 facility in ha</i>
zieleńce:				<i>lawns:</i>
obiekty	2493	2542	2726	<i>number</i>
powierzchnia w ha	1376,5	1394,6	1416,4	<i>area in ha</i>
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	0,6	0,5	0,5	<i>average area of 1 facility in ha</i>
Tereny zieleni osiedlowej w ha	4360,3	4377,5	4024,3	<i>Estate green belts in ha</i>
Zieleń uliczna w ha	2014,8	2130,6	2124,4	<i>Street greenery in ha</i>
Żywopłaty w tys. mb	1376,4	1352,6	1374,6	<i>Hedges in thous. current metres</i>
Nasadzenia w tys. szt.:				<i>Plantations in thous. pieces:</i>
drzew	22306	26112	20985	<i>trees</i>
krzewów	148963	143911	112385	<i>bushes</i>
Ubytki w tys. szt.:				<i>Losses in thous. pieces:</i>
drzew	36666	58176	44669	<i>trees</i>
krzewów	70680	32072	27596	<i>bushes</i>
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	3712,6	3717,5	3703,9	<i>Gmina forests (municipal property) in ha</i>

Dział 6. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Dokument ten, jako dalsze dostosowanie badań statystycznych do standardów międzynarodowych, opracowany został na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ i podręcznika EUROSTAT-u pt. „Europejski System Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie. Nakłady dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe w ochronie środowiska i gospodarce wodnej obejmują:

- koszty ponoszone przy nabyciu gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in. na roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.

Do inwestycji związanych z **ochroną środowiska** zalicza się nakłady poniesione na:

- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu,
- gospodarkę ściekową i ochronę wód,
- gospodarkę odpadami,
- ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochronę wód podziemnych i powierzchniowych,
- zmniejszenie hałasu i wibracji,
- ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- ochronę przed promieniowaniem jonizującym,
- działalność badawczo-rozwojową,
- pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska.

Do inwestycji związanych z **gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody,
- budowę stacji uzdatniania wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację i zabudowę rzek i potoków górskich,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Dane dotyczące **nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** przedstawione zostały według faktycznej lokalizacji inwestycji.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzenie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, kar za przekroczenie dopuszczalnych norm ekologicznych, spłat pożyczek udzielonych inwestorom oraz opłat za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej został utworzony z dniem 1 lipca 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy – „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Zgodnie z ustawą z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 stycznia 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 marca 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2004 Nr 121, poz. 1266, z późn. zm.). Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241) z dniem 31 grudnia 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieuregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

TABL. 1 (44). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA**
(ceny bieżące)
OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	ochrona środowiska environmental protection			gospodarka wodna water management		
	w tysiącach złotych			in thousand zlotys		
OGÓŁEM	1508419,0	1463250,8	1752170,9	269500,7	301465,2	407314,1
TOTAL						
Środki : Funds:						
własne	828091,9	774663,9	817450,4	115256,5	147691,8	137513,5
own						
z budżetu: from the budget:						
centralnego	51735,8	39828,4	17680,2	42371,3	67292,1	172973,0
central						
województwa	2843,7	21898,0	37583,5	26256,9	17179,6	17941,4
voivodship						
powiatu	2597,5	1963,5	1271,8	–	–	–
powiat						
gminy	23814,4	24026,9	41605,6	9642,3	1614,4	2422,7
gmina						
z zagranicy	298548,3	323267,3	418568,1	29354,6	30450,7	41774,4
from abroad						
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	213018,2	173490,4	221492,7	26155,3	25694,3	25044,7
Ecological funds (credit, loans and grants)						
Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	60181,7	81622,4	162490,1	14647,8	6897,9	6997,9
Domestic credits and loans, including bank credit and loans						
Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane	27587,5	22490,0	34028,5	5816,0	4644,4	2646,5
Other funds, including non- financed outlays						

TABL. 2 (45). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA**
(ceny bieżące)
OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF FINANCING
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
	w tysiącach złotych		in thousand zlotys
OCHRONA ŚRODOWISKA	1508419,0	1463250,8	1752170,9
ENVIRONMENTAL PROTECTION			
w tym: of which:			
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	357492,3	395495,2	404041,1
Atmospheric air and climate protection			

TABL. 2 (45). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF FINANCING (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
	w tysiącach złotych	in thousand zlotys	
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu (dok.) <i>Atmospheric air and climate protection (cont.)</i>			
w tym: <i>of which:</i>			
zapobieganie zanieczyszczeniom <i>preventing pollution</i>	258117,1	302821,1	270012,6
redukcja zanieczyszczeń <i>pollution reduction</i>	99304,5	90541,4	130197,5
Gospodarka ściekowa i ochrona wód <i>Wastewater management and protection of water</i>	831651,6	759447,3	1017810,3
w tym: <i>of which:</i>			
oczyszczanie ścieków <i>wastewater treatment plants</i>	146397,0	99593,9	201851,9
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki i wody opadowe <i>sewage system for the transport of wastewater and precipitation water</i>	673201,1	641896,4	814560,5
Gospodarka odpadami <i>Waste management</i>	136102,3	68996,2	91362,5
w tym: <i>of which:</i>			
zbieranie odpadów i ich transport <i>waste collection and transport</i>	21593,7	15925,6	47289,3
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych <i>treatment and disposal of hazardous waste</i>	1945,1	12152,7	2814,3
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne <i>treatment and disposal of waste other than hazardous waste</i>	61669,6	17851,9	16882,6
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT	269500,7	301465,2	407314,1
Ujęcia i doprowadzenia wody <i>Water intakes and distribution network</i>	160962,0	164376,6	143948,6
Stacje uzdatniania wody <i>Water treatment plants</i>	10692,0	31195,2	54884,7
Zbiorniki i stopnie wodne <i>Water reservoirs and falls</i>	52291,4	67077,2	178211,4
Regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich <i>Regulation and management of rivers and mountain streams</i>	28871,0	18300,5	17475,0
Obwałowania przeciwpowodziowe <i>Flood embankments</i>	16684,3	20515,7	12794,4
Stacje pomp na zawalach i obszarach depresyjnych.. <i>Pump stations behind embankments and on depression areas</i>	–	–	–

TABL. 3 (46). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW**
*OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT BY POWIATS*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Nakłady Outlays					
	w ochronie środowiska <i>in environmental protection</i>			w gospodarce wodnej <i>in water management</i>		
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>
WOJEWÓDZTWO	a 1508419,0	100,0	325,8	269500,7	100,0	58,2
VOIVODSHIP	b 1463250,8	100,0	316,7	301465,2	100,0	65,2
	c 1752170,9	100,0	380,4	407314,1	100,0	88,4
Powiaty:						
Powiats:						
będziński	a 19880,3	1,3	130,7	6547,7	2,4	43,0
	b 25734,8	1,8	169,4	5542,8	1,8	36,5
	c 32021,5	1,8	211,5	4536,1	1,1	30,0
bielski	a 77572,6	5,1	492,4	20764,1	7,7	131,8
	b 38527,0	2,6	242,8	18654,1	6,2	117,5
	c 61117,8	3,5	382,1	13512,3	3,3	84,5
bieruńsko-lędziński	a 56431,7	3,7	974,5	6054,1	2,2	104,6
	b 45182,8	3,1	776,0	6660,1	2,2	114,4
	c 35432,3	2,0	606,7	6538,7	1,6	112,0
cieszyński	a 60506,2	4,0	343,3	18278,8	6,8	103,7
	b 48947,8	3,3	276,9	9540,8	3,2	54,0
	c 46472,7	2,7	262,0	13371,0	3,3	75,4
częstochowski	a 46996,2	3,1	346,7	13644,9	5,1	100,7
	b 39507,5	2,7	291,4	7844,3	2,6	57,9
	c 67700,7	3,9	499,7	3077,8	0,8	22,7
gliwicki	a 69401,9	4,6	603,0	3461,0	1,3	30,1
	b 34932,3	2,4	303,1	2869,5	1,0	24,9
	c 51852,9	3,0	449,9	3173,5	0,8	27,5
kłobucki	a 43619,3	2,9	508,6	4534,4	1,7	52,9
	b 31567,9	2,2	368,0	4123,9	1,4	48,1
	c 12009,4	0,7	140,2	2620,9	0,6	30,6
lubliniecki	a 24855,6	1,6	321,8	5115,7	1,9	66,2
	b 19819,3	1,4	256,2	1729,2	0,6	22,4
	c 12418,9	0,7	160,9	700,5	0,2	9,1

TABL. 3 (46). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW** (cd.)
OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY POWIATS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Nakłady Outlays					
	w ochronie środowiska <i>in environmental protection</i>			w gospodarce wodnej <i>in water management</i>		
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>
Powiaty (dok.): Powiats (cont.):						
mikołowski a	53648,2	3,6	568,6	3167,2	1,2	33,6
b	123101,1	8,4	1296,9	114,0	0,0	1,2
c	111675,3	6,4	1170,0	8357,7	2,1	87,6
myszkowski a	15901,4	1,1	220,6	17,6	0,0	0,2
b	17182,7	1,2	238,7	637,1	0,2	8,8
c	31279,3	1,8	434,8	781,3	0,2	10,9
pszczyński a	56825,5	3,8	526,4	11013,7	4,1	102,0
b	18473,3	1,3	170,4	9929,8	3,3	91,6
c	25303,1	1,4	232,7	23253,0	5,7	213,9
raciborski a	25119,5	1,7	228,2	29140,4	10,8	264,7
b	24950,9	1,7	226,8	37822,9	12,5	343,8
c	25009,8	1,4	228,1	99860,4	24,5	910,8
rybnicki a	5532,3	0,4	72,6	830,1	0,3	10,9
b	11595,6	0,8	151,5	805,1	0,3	10,5
c	7010,9	0,4	91,4	2860,2	0,7	37,3
tarnogórski a	73036,6	4,8	528,1	10399,1	3,9	75,2
b	42675,2	2,9	307,9	6729,0	2,2	48,6
c	80488,9	4,6	581,6	6514,6	1,6	47,1
wodzisławski a	29394,5	1,9	185,8	23180,5	8,6	146,5
b	58561,0	4,0	369,7	35495,9	11,8	224,1
c	57710,2	3,3	364,7	79358,0	19,5	501,5
zawierciański a	18836,0	1,2	153,2	15203,7	5,6	123,7
b	22703,1	1,6	185,3	3919,9	1,3	32,0
c	26069,3	1,5	213,8	2303,9	0,6	18,9
żywiecki a	27066,5	1,8	176,8	9118,6	3,4	59,6
b	19722,0	1,3	128,8	19257,8	6,4	125,8
c	30218,1	1,7	197,5	10906,2	2,7	71,3

TABL. 3 (46). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW (cd.)**
**OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT BY POWIATS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Nakłady Outlays					
	w ochronie środowiska in environmental protection			w gospodarce wodnej in water management		
	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	na 1 miesz- kańca w zł per capita in zł	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	na 1 miesz- kańca w zł per capita in zł
Miasta na prawach powiatu (cd.): Cities with powiat status (cont.):						
Bielsko-Biała	a 73528,7	4,9	421,3	7210,6	2,7	41,3
	b 48746,4	3,3	279,7	12412,1	4,1	71,2
	c 31094,2	1,8	178,8	8902,2	2,2	51,2
Bytom	a 15901,6	1,1	90,0	1808,6	0,7	10,2
	b 10688,3	0,7	60,9	2702,2	0,9	15,4
	c 22199,2	1,3	127,6	1677,4	0,4	9,9
Chorzów	a 18508,1	1,2	165,8	3380,9	1,3	30,3
	b 8123,6	0,6	73,0	571,0	0,2	5,1
	c 75393,0	4,3	679,7	733,7	0,2	6,6
Częstochowa	a 11359,1	0,8	48,0	8334,8	3,1	35,2
	b 29800,7	2,0	126,7	6511,2	2,2	27,7
	c 94478,6	5,4	405,1	6328,1	1,6	27,1
Dąbrowa Górnicza	a 145974,0	9,7	1160,8	11438,5	4,2	91,0
	b 157394,6	10,8	1258,5	14656,1	4,9	117,2
	c 185567,4	10,6	1492,6	22173,2	5,4	178,4
Gliwice	a 37513,2	2,5	200,2	11546,6	4,3	61,6
	b 64874,6	4,4	348,1	12489,2	4,1	67,0
	c 36686,6	2,1	197,4	18123,6	4,4	97,5
Jastrzębie-Zdrój	a 19378,2	1,3	209,7	925,0	0,3	10,0
	b 12485,6	0,9	135,8	1740,1	0,6	18,9
	c 10247,2	0,6	112,1	1747,3	0,4	19,1
Jaworzno	a 78383,1	5,2	827,7	4495,4	1,7	47,5
	b 86473,8	5,9	915,4	10463,0	3,5	110,8
	c 75229,3	4,3	800,6	19478,3	4,8	207,3
Katowice	a 187055,8	12,4	602,6	15823,2	5,9	51,0
	b 103181,4	7,1	334,7	18554,3	6,2	60,2
	c 208154,8	11,9	680,3	12952,8	3,2	42,3
Mysłowice	a 13173,7	0,9	174,7	3983,9	1,5	52,8
	b 713,2	0,0	9,5	7905,7	2,6	104,8
	c 10658,5	0,6	141,8	4487,0	1,1	59,7

**TABL. 3 (46). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
 I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)**
**OUTLAYS ON FIXED ASSETS SERVING ENVIRONMENTAL PROTECTION
 AND WATER MANAGEMENT BY POWIATS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – 2011 b – 2012 c – 2013	Nakłady Outlays					
	w ochronie środowiska <i>in environmental protection</i>			w gospodarce wodnej <i>in water management</i>		
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	na 1 miesz- kańca w zł <i>per capita in zł</i>
Miasta na prawach powiatu (dok.):						
Cities with powiat status (cont.):						
Piekary Śląskie	a 6204,2	0,4	107,2	2683,4	1,0	46,4
	b 6936,7	0,5	120,5	1497,1	0,5	26,0
	c 4722,0	0,3	82,4	4158,2	1,0	72,5
Ruda Śląska	a 4266,2	0,3	29,8	1073,6	0,4	7,5
	b 13330,3	0,9	93,4	1516,8	0,5	10,6
	c 22345,2	1,3	157,5	2065,5	0,5	14,6
Rybnik	a 77382,9	5,1	548,9	730,6	0,3	5,2
	b 62912,3	4,3	446,6	138,7	0,0	1,0
	c 86544,1	4,9	616,1	198,5	0,0	1,4
Siemianowice Śląskie	a 4142,7	0,3	59,1	1367,5	0,5	19,5
	b 829,7	0,1	11,9	1057,6	0,4	15,2
	c 6149,0	0,4	88,9	1152,0	0,3	16,7
Sosnowiec	a 27243,1	1,8	126,1	1019,8	0,4	4,7
	b 34856,6	2,4	162,5	16606,0	5,5	77,4
	c 42313,2	2,4	199,2	5436,2	1,3	25,6
Świętochłowice	a 12811,8	0,8	241,4	1754,9	0,7	33,1
	b 8982,2	0,6	170,9	348,7	0,1	6,6
	c 4012,8	0,2	77,0	337,6	0,1	6,5
Tychy	a 46891,7	3,1	362,5	895,2	0,3	6,9
	b 132663,7	9,1	1027,7	2133,7	0,7	16,5
	c 26892,9	1,5	208,9	120,1	0,0	0,9
Zabrze	a 10123,0	0,7	56,0	4590,7	1,7	25,4
	b 22110,2	1,5	122,9	1545,7	0,5	8,6
	c 42633,5	2,4	238,4	246,3	0,1	1,4
Żory	a 13953,6	0,9	224,7	5965,9	2,2	96,1
	b 34962,6	2,4	563,0	16939,8	5,6	272,8
	c 53058,3	3,0	856,0	15270,0	3,7	246,3

TABL. 4 (47). WYBRANE EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ
TANGIBLE EFFECTS OF COMPLETED INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION			
Oczyszczalnie ścieków	9	6	7
<i>Wastewater treatment plants</i>			
mechaniczne	3	1	1
<i>mechanical</i>			
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	6	4	5
<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>			
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	1	1
<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>			
Przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ /d	8236	4090	5197
<i>Capacity of treatment plants in m³/24h</i>			
mechanicznych	6928	561	6
<i>mechanical</i>			
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	1308	2844	2215
<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>			
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	685	2976
<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>			
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca: <i>Sewage system in km discharging:</i>			
ścieki	780,2	475,5	689,3
<i>wastewater</i>			
wody opadowe	174,6	142,2	92,3
<i>precipitation water</i>			
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r: <i>Ability of completed systems for reduction of pollutants in t/ year:</i>			
pyłowych	1546	1506	138
<i>particulate</i>			
gazowych	13414	1688	568
<i>gaseous</i>			
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów w t/r	480227	–	1065
<i>Capacity of completed systems to utilize waste in t/year</i>			

TABL. 4 (47). **WYBRANE EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ** (dok.)

TANGIBLE EFFECTS OF COMPLETED INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT			
Wydajność ujęć wodnych w m ³ /d <i>Capacity of water intakes in m³/24h</i>	1668	14548	217
Uzdatnianie wody w m ³ /d <i>Water treatment in m³/24h</i>	–	4136	7817
Sieć wodociągowa ^b w km <i>Water supply network^b in km</i>	353,7	321,6	382,6
Regulacja i zabudowa rzek i potoków ^c w km <i>Regulation and management of rivers and streams^c in km</i>	6,7	25,7	24,8
Obwałowania przeciwpowodziowe w km <i>Flood embankments in km</i>	6,0	7,9	19,6

a W tym chemiczne. b Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi. c Łącznie z zabudową potoków górskich.

a Of which chemical. b Including water supply network in rural areas. c Including management of mountain streams.

TABL. 5 (48). **GROMADZENIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^a**

ACCUMULATION OF THE AGRICULTURAL AND FORESTRY LAND PROTECTION FUNDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	wysokość opłat wymierzonych <i>payments awarded</i>			wpływy z tytułu opłat wymierzonych <i>receipts from payments awarded</i>		
	w tysiącach złotych <i>in thousand zlotys</i>					
OGÓŁEM TOTAL	3468,1	4721,0	4845,0	3233,9	4618,9	3953,0
Jednorazowe należności <i>One-time dues</i>	–	156,9	80,7	–	143,0	66,6
Roczne <i>Annual</i>	3468,1	4564,1	4726,6	3185,5	4414,3	3848,7
Inne <i>Other</i>	–	–	37,7	48,4	61,6	37,7

a Dawniej Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

a Formerly the Agricultural Land Protection Fund.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 6 (49). WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^a
USE OF FUNDS FOR THE PROTECTION OF AGRICULTURAL AND FOREST LAND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013	
	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent
OGÓŁEM	3008,9	100,0	3199,5	100,0	5286,3	100,0
TOTAL						
Rekultywacja gruntów na cele rolnicze	-	-	-	-	-	-
<i>Land reclamation for agricultural purposes</i>						
Budowa i renowacja zbiorników wodnych służących małej retencji	-	-	-	-	-	-
<i>Construction and renovation of water reservoirs for small water retention</i>						
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych	2922,8	97,1	3109,4	97,2	5137,6	97,2
<i>Construction and modernization of approach roads to agricultural lands</i>						
Badanie plodów rolnych w strefach ochronnych oraz ekspertyzy z zakresu ochrony gruntów rolnych	43,8	1,5	46,3	1,4	69,7	1,3
<i>Analysis of crops in protection areas and expertises in the scope of agricultural land protection</i>						
Zakup sprzętu pomiarowego informatycznego wraz z oprogramowaniem do ewidencji i ochrony gruntów rolnych	37,8	1,3	38,2	1,2	77,5	1,5
<i>Purchase of measurement devices with software for recording and protection of agricultural land</i>						
Pozostałe	4,6	0,2	5,6	0,2	1,4	0,0
<i>Other</i>						

a Dawniej Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

a Formerly the Agricultural Land Protection Fund.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 7 (50). OPŁATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
PAYMENTS FOR USE OF NATURAL ENVIRONMENT AND OTHER RECEIPTS FOR THE NATIONAL ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013	
	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent
WPŁYWY OGÓŁEM	308961,5	100,0	301882,3	100,0	143471,7	100,0
TOTAL RECEIPTS						
Z tytułu opłat: Due to payments:						
gospodarka ściekowa i ochrona wód	108454,9	35,1	108280,8	35,9	51796,3	36,1
wastewater management and protection of water						
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	134535,2	43,5	126422,9	41,9	63998,6	44,6
protection of atmospheric air and climate						
gospodarka odpadami	67103,3	21,7	56970,4	18,9	23966,8	16,7
waste management						
Inne wpływy ^a	-1131,8	x	10208,3	3,4	3710,0	2,6
Other receipts ^a						

a Z tytułu m.in.: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi, nie obejmuje kar.

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

a Due to, among others: interest rates for expired payments, interest rates of bank accounts, recovered costs of enforcement proceedings, incorrect payments subject to repayment.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 8 (51). WPŁYWY NA FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ Z TYTUŁU KAR
RECEIPTS FOR THE ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND DUE TO FINES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	wysokość kar wymierzonych amount of fines awarded			wpływy z tytułu kar wymierzonych receipts from fines awarded		
	w tysiącach złotych			in thousand zlotys		
OGÓŁEM	8978,0	12088,6	13206,5	742,9	1085,5	1150,4
TOTAL						
w tym za przekroczenie: of which transgress of:						
warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	1760,4	4177,5	1944,7	333,9	245,9	689,5
conditions of releasing wastewater into water or the ground						
dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza	610,2	1425,0	1909,6	13,3	320,7	-
total acceptable emission of air pollution						

TABL. 8 (51). WPŁYWY NA FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ Z TYTUŁU KAR (dok.)
RECEIPTS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND DUE TO FINES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	wysokość kar wymierzonych amount of fines awarded			wpływy z tytułu kar wymierzonych receipts from fines awarded		
	w tysiącach złotych in thousand zloties					
OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)						
w tym za przekroczenie: (dok.) of which transgress of: (cont.)						
dopuszczalnego poziomu dźwięku acceptable sound level	389,0	281,9	436,3	12,6	103,0	219,6
Za składowanie odpadów niezgodnie z przepisami Waste landfilling inconsistent with legal regulations	5488,5	5611,8	7964,3	8,4	2,5	–

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

TABL. 9 (52). KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013	
	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent
OGÓŁEM TOTAL	342969,8	100,0	374756,2	100,0	337093,1	100,0
Gospodarka ściekowa i ochrona wód Wastewater management and protection of water	113754,8	33,2	147053,2	39,2	131054,1	38,9
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu Protection of atmospheric air and climate	205171,0	59,8	182570,0	48,7	161143,2	47,8
Gospodarka odpadami Waste management	23439,0	6,8	17472,8	4,7	16346,7	4,8
Pozostałe dziedziny Other domains	605,0	0,2	27660,3	7,4	28549,0	8,5

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 10 (53). **WYDATKI FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
EXPENDITURES OF THE ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER
MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013	
	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent	w tys. zł in thous. zł	w odsetkach in percent
POWIATOWYCH POWIAT						
OGÓŁEM	32485,9	100,0	28616,3	100,0	22171,8	100,0
TOTAL						
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	8284,3	25,5	4479,1	15,7	5404,4	24,4
<i>Wastewater management and protection of water</i>						
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12589,5	38,8	13276,2	46,4	6022,3	27,2
<i>Protection of atmospheric air and climate</i>						
Gospodarka odpadami	2915,0	9,0	4683,5	16,4	2546,0	11,5
<i>Waste management</i>						
Pozostałe dziedziny	4549,1	14,0	5995,3	21,0	7547,5	34,0
<i>Other domains</i>						
Wpłaty do Wojewódzkiego Funduszu z tytułu nadwyżki dochodów	3680,6	11,3	–	–	620,4	2,8
<i>Payment to the Voivodship Fund due to income surplus</i>						
Inne wydatki	467,4	1,4	182,2	0,6	31,1	0,1
<i>Other expenditures</i>						
GMINNYCH GMINA						
OGÓŁEM	155136,7	100,0	102288,3	100,0	58884,6	100,0
TOTAL						
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	66060,1	42,6	30675,8	30,0	23221,9	39,4
<i>Wastewater management and protection of water</i>						
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	37283,7	24,0	23028,9	22,5	14303,9	24,3
<i>Protection of atmospheric air and climate</i>						
Gospodarka odpadami	20223,4	13,0	13322,4	13,0	5604,2	9,5
<i>Waste management</i>						
Pozostałe dziedziny	31051,4	20,0	33395,8	32,6	14654,2	24,9
<i>Other domains</i>						
Wpłaty do Wojewódzkiego Funduszu z tytułu nadwyżki dochodów	87,3	0,1	–	–	972,1	1,7
<i>Payment to the Voivodship Fund due to income surplus</i>						
Inne wydatki	430,8	0,3	1865,4	1,8	128,3	0,2
<i>Other expenditures</i>						

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

NOTATKI